

JAARVERSLAG 2003

Erasmus Universiteit Rotterdam

Erasmus
ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Voorwoord

De Erasmus Universiteit Rotterdam heeft in 2003 resultaten geboekt waar zij voor staat, zowel op het gebied van wetenschappelijk onderwijs, wetenschappelijk onderzoek als in de sfeer van maatschappelijke dienstverlening. Daarvan kunt u in dit verslag kennisnemen. Veel aandacht is besteed aan de presentatie van de kengetallen. Deze bieden een overzicht van de belangrijkste kwantitatieve ontwikkelingen van onze universiteit.

In dit verslag vindt u ook het rondetafelgesprek waarin het nieuwe Strategisch Plan van de Erasmus Universiteit Rotterdam een prominente plaats inneemt.

Het jaarverslag 2003 van de Erasmus Universiteit Rotterdam is op 29 april vastgesteld door het College van Bestuur en op 16 juni goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Het College van Bestuur van de Erasmus Universiteit Rotterdam

Mw.dr. J.C.M. van Eijndhoven
Voorzitter

mr. H.P. Patoir
Secretaris van de Universiteit

De Raad van Toezicht van de Erasmus Universiteit Rotterdam

Prof.dr. C.A.J. Herkströter R.A.
Voorzitter

Inhoudsopgave

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	6	STUDENTEN	33
		Aansluiting voortgezet onderwijs	33
DE ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM	9	Inschrijvingsbeperking en decentrale selectie	34
Missie	9	Bindend studieadvies	34
Profiel	9	Specifieke doelgroepen	34
Strategisch Plan 2004-2008	10	Internationalisering	34
Omgeving	10	Kunst, cultuur en sport	35
Financieel-strategisch beleid	10	Alumni	36
Bestuur van de Erasmus Universiteit Rotterdam	11		
Faculteiten en opleidingen	12	PERSONEEL, ORGANISATIEONTWIKKELING EN HUISVESTING	37
De Universiteitsbibliotheek	13	Personeelsbeleid	37
Tinbergenweek	13	Arbeidsvoorwaarden	38
Lustrum	13	Arbo	39
De EUR in kengetallen	14	Reorganisaties	39
Prijzen en onderscheidingen in 2003	16	Personeel in cijfers	40
Bekroonde publicaties	17	Huisvesting	41
ONDERWIJS	19	BIJLAGEN	42
Hoofdpijnen onderwijsbeleid	19	Cijfers bij onderwijs	42
Verandering onderwijsaanbod	20	Cijfers bij onderzoek	43
Resultaten	20	Cijfers bij personeel	44
Kwaliteitszorg onderwijs	21		
ICT in het onderwijs	23	LIJST VAN AFKORTINGEN	47
Samenwerking met andere (onderwijs)instellingen	23		
Zij-instroom masteropleidingen	24	INTERMEZZO: RONDETAfelGESPREK	49
Internationalisering	24		
Niet-initieel en contractonderwijs	25	FINANCIEEL JAARVERSLAG 2003	65
		Jaarverslag	66
ONDERZOEK	26	Jaarrekening	73
Hoofdpijnen onderzoeksbeleid	26	Accountantsverklaring	93
Resultaten	28	Bijlagen	94
Kwaliteitszorg onderzoek	31		
Internationalisering	31		
Onderzoekscholen	32		

Bericht van de Raad van Toezicht

SAMENSTELLING VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht veranderde in het verslagjaar 2003 van samenstelling. Overeenkomstig het door de Raad opgestelde rooster van aftreden nam dr. J.M. Linthorst, die vanaf 1 mei 1997 deel uitmaakte van de Raad, afscheid van de Raad. Hij werd opgevolgd door prof.dr. W.A.F.G. Vermeend. Bij besluit van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) van 12 mei 2003 werd professor Vermeend voor vier jaar benoemd tot lid van de Raad van Toezicht van de EUR; hij trad per 1 mei 2003 in functie.

VERGADERINGEN VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

In 2003 kwam de Raad van Toezicht vijf keer in vergadering bijeen. Een vergadering was volledig gewijd aan het overleg met het College van Bestuur over het Strategisch Plan 2004-2008 van de EUR. Dit werd in december 2003 goedgekeurd. In dezelfde maand vond overleg plaats met de Raad van Toezicht van het Erasmus MC over de afronding van de totstandkoming van dit Universitair Medisch Centrum. Omdat beide raden het onderlinge overleg als instructief hebben ervaren, is besloten het periodieke overleg te continueren.

PERIODIEK OVERLEG MET DE UNIVERSITEITSRAAD

Zoals gebruikelijk vond begin december 2003 ook overleg plaats tussen de Raad van Toezicht en de Universiteitsraad. Dit overleg wordt van weerskanten als nuttig en informatief ervaren.

Aan de orde kwam onder meer de wenselijkheid om best practice-gedragsregels voor universiteiten op te stellen, naar het model van de aanbevelingen van de Commissie Tabaksblat met betrekking tot corporate governance in het bedrijfsleven en de (concept) Code of Conduct. Tevens is gesproken over de afspraken die gemaakt zijn tussen de bewindslieden van het ministerie van OCW en de universitaire Raden van Toezicht. Ondanks de inspanningen van laatstgenoemde organen is deze gedragscode nog steeds niet vastgesteld. Voorts wisselden de leden van beide Raden van gedachten over het maatschappelijke fenomeen 'klokkenluider' en de manier waarop daarmee omgegaan moet worden. Tevens kwamen de studentenaantallen en de studierendementen binnen de EUR aan de orde.

De vragen vanuit de Universiteitsraad over de honorering van de leden van het College van Bestuur waren al eerder schriftelijk beantwoord en leverden geen stof tot discussie op. De Raad van Toezicht heeft besloten deze financiële gegevens in het vervolg in het jaarverslag te publiceren.

BEHANDELDE ONDERWERPEN: EEN SELECTIE

• Het EUR Strategisch Plan 2004-2008

In 2003 heeft de Raad enkele malen met het College van Bestuur van gedachten gewisseld over opzet, inhoud en implementatie van het nieuwe EUR Strategisch Plan 2004-2008. In dit Strategisch Plan is een belangrijke plaats ingeruimd voor de missiestatement, de indeling van de EUR in drie domeinen (Economie en Management, Geneeskunde en Gezondheid, Recht, Cultuur en Maatschappij) en de uitgangspunten voor het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. De Raad van Toezicht ziet verder met belangstelling uit naar de resultaten van de strategiediscussie die inmiddels binnen het Erasmus MC in gang is gezet.

• Zelfbezinning MUB-bestuursorganisatie

Een aantal vergaderingen is gewijd aan de optimalisering van de MUB-bestuursorganisatie, in het bijzonder van de medezeggenschapstructuur. Als gevolg hiervan heeft het College van Bestuur de openbaarheid ten aanzien van agenda- en besluitvorming van de eigen vergaderingen verbeterd. Ook betreft het College de Universiteitsraad in een eerder stadium bij beleidsitems. Het College informeert de Universiteitsraad beter vooraf over de onderwerpen die hij voor besluitvorming krijgt aangeboden.

Met de decanen van de EUR-faculteiten is onder meer afgesproken dat zij aan hun Faculteitsraad advies vragen over het facultaire begrotingsplan, dat vervolgens door hen wordt vastgesteld.

In 2003 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de medezeggenschap van studenten. Er is bij de verschillende faculteiten gekeken naar de wijze waarop het overleg tussen de decaan en de Faculteitsraad functioneert. Ook het functioneren van het overleg tussen de decaan dan wel de opleidingsdirecties met de opleidingscommissies is onderzocht.

Over het geheel genomen gaf deze inventarisatie een bevredigend beeld te zien.

De MUB-organisatie levert geen onoverkomelijke moeilijkheden (meer) op. Wel houdt het College van Bestuur, mede op verzoek van de Raad van Toezicht, dit punt periodiek op de agenda van het overleg met decanen en met de Universiteitsraad. De Raad van Toezicht volgt dit proces nauwlettend.

- Het Erasmus MC

In 2003 heeft het samengaan van de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (FGG) van de EUR en het Academisch Ziekenhuis Rotterdam binnen het Erasmus MC verder zijn beslag gekregen. Nadat het Gemeenschappelijk Uitvoerend Orgaan (GUO) op 17 december 2002 de 'GUO-overeenkomst' had gesloten en per 1 januari 2003 nagenoeg al het personeel van de FGG wat hun aanstelling betreft was overgegaan naar het Erasmus MC (het AZR), is in het verslagjaar aandacht besteed aan de voorbereiding van de overgang van (groepen) personeelsleden elders binnen de EUR. Over de overgang van personele middelen en gebouwen werd uiteindelijk ultimo 2003 op bestuurlijk niveau overeenstemming bereikt.

In december 2003 keurden de Raden van Toezicht van beide instellingen de vaststellingsovereenkomst tot overdracht van activa en passiva tussen EUR en Erasmus MC (AZR) goed. Tevens bespraken zij gezamenlijk de concept-begrotingen 2004 van de EUR en van het Erasmus MC.

Een punt van aandacht voor 2004 betreft de nadere afstemming en mogelijk verweving van de toezichtstructuur van EUR en Erasmus MC, waarvoor nadere voorstellen zullen worden ontwikkeld.

- EUR-Jaarverslag 2002 en EUR-Begroting 2004

In zijn vergadering van juni 2003 keurde de Raad van Toezicht het EUR-Jaarverslag 2002 goed. Ook besteedde de Raad aandacht aan de 'Kadernota', die het raamwerk voor de EUR-Begroting bevat en op basis waarvan de organisatieonderdelen hun plannen indienen. De Raad keurde vervolgens in zijn vergadering van december 2003 de EUR-Begroting 2004 goed.

Het contract met de accountant van de EUR, PriceWaterhouseCoopers, werd verlengd.

Met het oog op de kwaliteit van de interne controle heeft de Raad van Toezicht kritischer dan voorheen de toelichting bezien, die de accountant heeft gegeven bij het EUR-Jaarverslag en in de managementletters.

De Raad van Toezicht heeft naar aanleiding van deze stukken met het College van Bestuur gesproken over de wijze waarop de decanen-beheerders hun (financieel-beheersmatige) periodieke rapportages aan het College van Bestuur kunnen verbeteren. Tevens kwam ter tafel de manier waarop de kwaliteit van de specialisten die de decanen op facultair niveau ondersteunen, verhoogd kan worden.

- Onregelmatigheden bekostiging (hoger) onderwijs

De Raad van Toezicht heeft met belangstelling de voortgang gevolgd van het landelijke onderzoek van de commissie-Schutte naar de problematiek rond onregelmatigheden in de bekostiging van het (hoger) onderwijs. In het bijzonder ging de aandacht uit naar de bemoeienissen van de commissie met de EUR. Met bezorgdheid heeft de Raad kennisgenomen van de neiging van de commissie-Schutte om haar taakomschrijving uitvoeriger op te vatten dan aanvankelijk de bedoeling was. Zij verrichtte niet alleen onderzoek naar de totstandkoming van de bekostiging op basis van het aantal studentenaanmeldingen, ook zocht de commissie het antwoord op bestedingsvragen. Daarin werd de commissie-Schutte gesteund door de bewindsvrouw van OCW. Deze taakuitbreiding heeft het toch al geschade imago van de instellingen voor hoger onderwijs geen goed gedaan.

- Samenwerking faculteit der Bedrijfskunde – RSM BV (i.o.)

Een aantal malen is de samenwerking tussen de faculteit der Bedrijfskunde en de Rotterdam School of Management ter sprake gekomen. Na een lange aanloopfase krijgt deze intensievere samenwerking nu meer vorm en inhoud.

Ten slotte spreekt de Raad van Toezicht zijn tevredenheid uit over de wijze waarop gedurende het verslagjaar 2003 met het College van Bestuur werd samengewerkt.

Namens de Raad van Toezicht van de EUR,
prof.dr.s. C.A.J. Herkströter R.A., voorzitter

De Erasmus Universiteit Rotterdam

MISSIE

De Erasmus Universiteit Rotterdam heeft als primaire taken het genereren en overdragen van kennis vanuit een hoge mate van maatschappelijke betrokkenheid. Hiertoe bedrijft de universiteit wetenschap: nieuwsgierig, onderzoekend en flexibel, met een sterke internationale oriëntatie. Professionaliteit, teamwork en fair play zijn waarden die de EUR daarbij hanteert.

PROFIEL

De Erasmus Universiteit Rotterdam concentreert haar onderwijs- en onderzoeksactiviteiten in drie wetenschappelijke domeinen:

- Economie en Management;
- Geneeskunde en Gezondheid;
- Recht, Cultuur en Maatschappij.

Deze keuze voor concentratie maakt het mogelijk het profiel van de universiteit verder te versterken in relatie tot haar onmiddellijke omgeving, in samenhang met de gemaakte en te maken keuzes van andere universiteiten en in het kader van internationale netwerken.

Het eerste domein is historisch bepaald door de afstamming van de EUR van de in 1913 gestichte Nederlandsche Handels-Hoogeschool, vanaf 1939 Nederlandse Economische Hogeschool genaamd. Het tweede domein komt voort uit de Medische Faculteit Rotterdam (1966) die in 1973 overging in de EUR. In de loop der jaren heeft zich een derde domein ontwikkeld, dat wat inhoud en omvang betreft een eigen plaats heeft verworven in het profiel van de universiteit.

Het domein Economie en Management richt zich op het genereren, toepassen en overdragen van kennis ten behoeve van het economisch handelen en de verbetering van het management van bedrijven en organisaties. Interactie met de buitenwereld, met behoud van de eigen universitaire verantwoordelijkheid, is hierbij een randvoorwaarde.

Het domein Geneeskunde en Gezondheid, vormgegeven in het Erasmus MC, streeft naar hoogwaardige kennisontwikkeling, opleidingen en zorg op het gebied van ziekte en gezondheid. De maatschappelijke drijfveer achter deze missie is het voorkomen van ziekten en het bevorderen van gezondheid.

Binnen het domein Recht, Cultuur en Maatschappij wordt kennis gegenereerd en overgedragen die betrekking heeft op de ontwikkeling van de samenleving in het algemeen en de bevordering van het welbevinden van de mens in het bijzonder. Daarbij zijn Rechten en Bestuurskunde instrumenten voor het creëren van een formeel kader; Sociologie en Psychologie richten zich op groeps-, individuele en omgevingsaspecten; en Geschiedenis en Cultuur verschaffen een historisch en cultureel kader bij de ontwikkeling van mens en maatschappij. Wijsbegeerte versterkt de kritische reflectie op onderzoek en academische vorming in alle drie de domeinen.

De drie domeinen hebben een sterke betrokkenheid op hun maatschappelijke omgeving met elkaar gemeen. Daarbij streeft de EUR naar kenniscirculatie, die tot stand komt in een voortdurende interactie met die maatschappelijke omgeving. De EUR wil zo een bijdrage leveren aan de gezondheidszorg, de sociaal-culturele en de economische ontwikkeling van Rotterdam en de regio. Dit doet ze door strategische partnerships aan te gaan met instellingen voor hoger onderwijs in binnen- en buitenland, overheidsinstellingen als de gemeente Rotterdam, bedrijven die met de taken van de universiteit verbonden zijn, en met haar eigen alumni.

Binnen de drie wetenschappelijke domeinen richt de EUR zich op haar twee hoofdtaken: genereren van kennis in wetenschappelijk onderzoek, en overdracht van die kennis. Dat laatste gebeurt door academici op te leiden, professionals te trainen en zich te richten op dienstverlening aan de samenleving. De EUR realiseert haar hoofdtaken voor, door en met diverse doelgroepen.

STRATEGISCH PLAN 2004-2008

In het verslagjaar is het Strategisch Plan 2004 – 2008 opgesteld. Het plan bevat naast de hoofdlijnen voor de strategie een terugblik op de resultaten van het Strategisch Plan 1999-2005 en implementatievoorstellen voor het nieuwe beleid.

Om de EUR internationaal sterk op de kaart te zetten wordt de komende jaren ingezet op drie strategische thema's:

- concentratie van de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten op de drie domeinen;
- onderwijs van hoge kwaliteit;
- speerpunten in toponderzoek.

OMGEVING

De universiteit bevindt zich in een turbulente omgeving. Enerzijds vraagt de bewaking van belangrijke universitaire waarden aandacht, anderzijds is het zaak actief en flexibel in te spelen op externe ontwikkelingen.

De mondialisering van het hoger onderwijs maakt het noodzakelijk dat Nederlandse universiteiten hun beleid goed op elkaar afstemmen en wedijveren met universiteiten uit het buitenland. De in 1999 door de EU-landen aangenomen verklaring van Bologna heeft grote gevolgen voor de universitaire organisatie, met name de invoering van bachelor-masterstructuur. Bovendien heeft Nederland bij de EU-vergadering in Lissabon verklaard dat het in 2010 als kenniseconomie tot de top van Europa wil behoren. Deze ambitie daagt de EUR niet alleen uit tot een sterkere maatschappelijke oriëntatie, maar ook tot grotere competitie op internationaal niveau.

De maatschappij en de overheid verlangen een steeds gedetailleerdere verantwoording over de kwaliteit van de universitaire activiteiten en de besteding van de middelen. Dit heeft onder meer tot gevolg dat bij de interne verdeling van de gelden voor onderwijs en onderzoek kwaliteitsparameters een beslissende rol spelen. Tegelijkertijd ziet de EUR dat door de toenemende diversificatie van geldstromen het relatieve aandeel van overheidsmiddelen afneemt. De overheid deelt voorts steeds minder middelen automatisch toe. Daarnaast wordt van instellingen verwacht dat ze zelfstandiger beleid voeren, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting. Steeds nadrukkelijker wordt van universiteiten verwacht dat zij hun kennis ter beschikking stel-

len aan de maatschappij, onder meer door die kennis te vermarkten.

Een duidelijke missie en een krachtig profiel dragen in hoge mate bij aan de toekomstige positionering van de Erasmus Universiteit Rotterdam en leiden tot een versterking van haar concurrentiepositie. Het bijzondere karakter van de EUR als 'universiteit van wetenschap en samenleving' en van 'denkers en doeners' komt in de missie duidelijk naar voren.

FINANCIEEL-STRATEGISCH BELEID

De EUR streeft naar voldoende financiële ruimte om de strategie uit te voeren. Op universitair en facultair niveau dient ten minste vijf procent van de middelen uit de rijksbijdrage vrij besteedbaar te zijn. Het resultaat van de EUR moet structureel sluitend zijn, waarbij ook de kapitaallasten van de infrastructuur volledig zijn gedekt.

In de komende jaren staat op het programma de decentralisatie van de kosten van de onderwijsruimten naar de organisatieonderdelen, onder gelijktijdige uitbreiding van hun budget.

Volgens het huidige verdeelmodel kunnen de faculteiten beloningen ontvangen als prikkel om de kwaliteit te bevorderen. Het CvB gaat samen met de faculteiten dit beloningssysteem doorlichten, waarbij met name wordt gelet op het stimuleren van topkwaliteit.

De EUR wil een verdere groei van de inkomsten uit externe geldbronnen realiseren. Hiervoor zal het CvB afspraken maken met de faculteiten. Daarbij is in elk geval het streven om de tweede geldstroom op het landelijk gemiddelde van elk vakgebied te brengen.

De planning- en controlcyclus komt nog sterker in het teken te staan van het inzichtelijk maken van de relatie tussen beleid en activiteiten, en de inhoudelijke en financiële verantwoording daarover. Een eerste stap wordt gezet in de begrotingsplannen 2005 van de organisatieonderdelen.

De introductie van de bachelor-masterstructuur en andere wijzigingen in het landelijke verdeelmodel leiden tot sterk fluctuerende rijksbijdragen. Weliswaar worden die schokken in het interne verdeelmodel afgezwakt door het gebruik van meerjarige gemiddelden. Om echter het hoofd te kunnen bieden aan die grotere beweeglijkheid is het nodig dat zowel op centraal als decentraal niveau voldoende reserves worden opgebouwd.

BESTUUR VAN DE ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT

Prof.drs. C.A.J. Herkströter R.A. (voorzitter)
 Mw. mr. J.C.W. Bogaards
 Prof.mr. L.A. Geelhoed
 Dr. J.M. Linthorst (tot 1 mei 2003)
 Prof.dr. W.A.F.G. Vermeend (vanaf 1 mei 2003)
 Generaal b.d. A.K. van der Vlis

COLLEGE VAN BESTUUR

Mw. dr. J.C.M. van Eijndhoven, voorzitter
 Prof.dr.ir. J.H. van Bommel, rector magnificus
 (tot 1 december 2003)
 Prof.dr. S.W.J. Lamberts, rector magnificus
 (vanaf 1 december 2003)
 Drs. C.W. van Rooijen

BEHEERDERS

Prof.dr. E.G.J. Vosselman, decaan FEW
 (tot 15 november 2003)
 Prof.dr. H.R. Commandeur, decaan FEW
 (vanaf 15 november 2003)
 Prof.dr. H.G. van Dissel, decaan FB
 Prof.dr. P.J. van der Maas, decaan FGG
 Prof.mr. J.W. de Zwaan, decaan FR
 Prof.dr. W.A. Hafkamp, decaan FSW
 Prof.dr. T. van Willigenburg, decaan FW
 Prof.dr. M. Sparreboom, decaan FHKW
 Dr. P.E.L.J. Soetaert, Universiteitsbibliotheek
 Mr. H.P. Patoir, Bureau van de Universiteit

UNIVERSITEITSRAAD

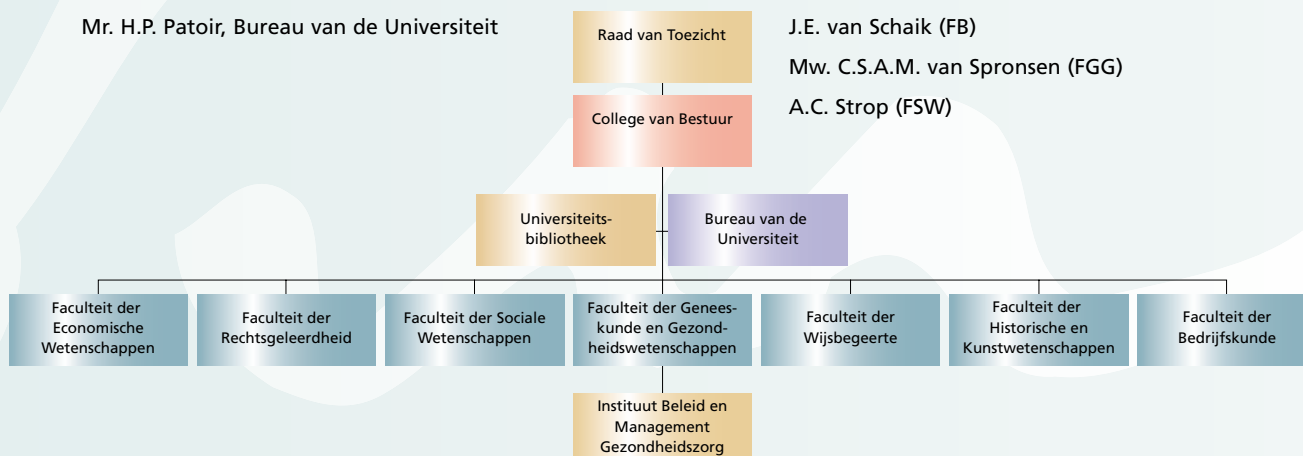
Mr. W.G. Dolman (voorzitter)
 Mr. J.T.A. van Maurik (secretaris)

Personeelsgeleding

Dr. B. Bode (FB)
 Mr. A.E. Boehlé (FB)
 Prof.dr. J.F.A. Braster (FSW)
 Dr.ir. A. Burdorf (FGG)
 Prof.dr. R.C.F. von Friedeburg (FHKW)
 Mw. drs. A.G. van der Laan-Versluijs (FEW)
 Prof.mr. D. Mentink (FR)
 Drs. P. Molendijk (FW)
 Mw. dr. E.B.M. Rood-Pijpers (FR)
 Mw. drs. W.M. van Sonderen-Huisman (FEW)
 Mw. C.S. van der Wal (BvdU)
 Dr. S.C. Willemstein (FGG)

Studentengeleding

R. van Aalsburg (FGG)
 R.C.J. van den Berg (FR)
 E. Blanken (FHKW)
 P. Cheung (FEW)
 K. Kianmanesh Rad (FEW)
 Drs. G.F.E. Koster (FW)
 R. Pannevis (FB)
 Mw. E.C. van Putten (FR)
 A.C.W. Pijls (FEW)
 J.E. van Schaik (FB)
 Mw. C.S.A.M. van Spronsen (FGG)
 A.C. Strop (FSW)

FACULTEITEN EN OPLEIDINGEN

De Erasmus Universiteit Rotterdam telt zeven faculteiten die in 2003 de volgende initiële opleidingen aanboden:

Faculteiten en initiële opleidingen

	BACHELOR*	MASTER*
ECONOMIE EN MANAGEMENT		
Faculteit der Economische Wetenschappen	Economics & Business Fiscale Economie Informatica & Economie Econometrie & Besliskunde	Economics & Business Fiscale Economie Informatics & Economics Econometrics & Management Science Research in Economic Theory
Faculteit der Bedrijfskunde	Business Administration/Bedrijfskunde International Business Administration	Business Administration International Business Administration
GENEESKUNDE EN GEZONDHEID		
Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen	Geneeskunde (ongedeelde opleiding) Gezondheidswetenschappen	Geneeskunde (ongedeelde opleiding) Health Economics, Policy and Law Health Services Research Zorgmanagement
RECHT, CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ		
Faculteit der Rechtsgeleerdheid	Criminologie Fiscaal Recht Nederlands Recht	Criminologie Bedrijfsrecht Financieel Recht Fiscaal Recht Rechtsgeleerdheid
Faculteit der Sociale Wetenschappen	Bestuurskunde Psychologie Sociologie	Public Administration** Psychology** Sociologie**
Faculteit der Wijsbegeerte	Wijsbegeerte Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	Wijsbegeerte Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied
Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen	Algemene Cultuurwetenschappen Geschiedenis	Kunst- en Cultuurwetenschappen Maatschappijgeschiedenis Media en Journalistiek

* De EUR is in studiejaar 2002-2003 overgestapt op het bachelor-mastersysteem. Naast de in de tabel genoemde opleidingen kennen de faculteiten ook nog de oude ongedeelde opleidingen. Met uitzondering van de opleiding Geneeskunde zijn dit opleidingen in afbouw.

** van start in 2004

Het merendeel van de masteropleidingen is in het studiejaar 2003-2004 van start gegaan. Meer informatie over de opleidingen is te vinden op www.eur.nl/onderwijs. Naast initieel onderwijs verzorgt de EUR ook niet-initiële programma's, variërend van korte cursussen tot masteropleidingen. Een compleet overzicht hiervan is te vinden op www.eur.nl/doorstuderen.

2003 is voor de Universiteitsbibliotheek (UB) een jaar geweest van oriëntatie op de toekomst. Er werd aandacht besteed aan de missie, de visie en de doelstellingen van de UB. In het voorjaar werd het *Beleidsplan Wetenschappelijke informatievoorziening 2003-2005* gepubliceerd. De vijf hoofdlijnen, waarlangs de UB zich de eerstkomende jaren wil ontwikkelen zijn:

- ontwikkeling van het informatie-aanbod;
- individualisering van de dienstverlening;
- ondersteuning van het elektronisch publiceren;
- bijdrage tot de onderwijsvernieuwing;
- deelname aan wetenschappelijk onderzoek.

De rode draad in de lopende ontwikkelingen is het verder benutten van de mogelijkheden van ICT in de UB-dienstverlening aan onderzoekers en studenten. Innovatief werk is met name verricht in de projecten Erasmus Electronic Publishing Initiative (EEPI) en EURLib, een onderdeel van het EUR-brede project ter bevordering van ICT in het onderwijs. Daarnaast is een begin gemaakt met de uitvoering van het project Research in Semantic Scholarly Publication (RSSP), waarin de UB in samenwerking met anderen onderzoek verricht naar de toekomst van de wetenschappelijke communicatie.

Naast de innovatieve ontwikkelingen gingen ook de reguliere werkzaamheden door. Het aantal uitleenverrichtingen steeg in 2003 tot 180.637 (723 per dag); dit is tien procent meer dan in de vier voorgaande jaren.

Een opmerkelijk hoogtepunt waarmee de UB de nationale pers haalde, was de reconstructie van de werkkamer van Nobelprijswinnaar Jan Tinbergen tijdens de Tinbergenweek in april. Ook het symposium 'Van UB tot Learning Center' mocht zich in een behoorlijke belangstelling verheugen.

De honderdste geboortedag van Nobelprijswinnaar Jan Tinbergen vormde in april 2003 de aanleiding de vermaarde econoom te herdenken. Tinbergen was meer dan veertig jaar verbonden aan twee van de rechtsvoorgangers van de EUR, de Nederlandse Handels-Hoogeschool en de Nederlandse Economische Hogeschool. Onder de titel 'On the Wealth of Nations, Extending the Tinbergen Heritage' vonden diverse lezingen plaats en stonden een internationale conferentie en een colloquium met vier Nobelprijswinnaars in de Economie op het programma. Een documentaire ging in première en het eerste exemplaar van een biografie werd gepresenteerd. In de Universiteitsbibliotheek was een tijdelijke tentoonstelling te zien over het leven en werk van Tinbergen. Een reconstructie van zijn werkkamer thuis maakte daarvan deel uit.

Met het thema *EUR 90 jaar, Spelen met Kennis*, is in 2003 het achttiende lustrum van de Erasmus Universiteit Rotterdam gevierd. Doel was 'de corporate spirit tussen medewerkers en studenten, faculteiten en diensten' te bevorderen. Dit accentueerde het interne karakter van het lustrum. Gedurende het voortraject vonden, net als bij de Olympische Spelen, competities plaats tussen medewerkers en studenten. De vijf Olympische ringen werden gerepresenteerd door vijf deelthema's: Kunst en Kunstjes, Sport en Spel, Kennis en (On)kunde, Lof der Zotheid en De EUR presenteert. De competities liepen van februari tot de zomervakantie en eindigden in een finaledag op zaterdag 27 september. De finaledag werd besloten met een gezamenlijke maaltijd op Woudestein voor deelnemers en bezoekers en een slotconcert door de Nederlandse popgroep Bløf. Een week later, op 3 oktober, was voor medewerkers en studenten in eigen huis een groots feest georganiseerd met een gevarieerd programma en aansprekende artiesten in een sfeervolle ambiance. In het algemeen kan worden opgemerkt dat de activiteiten goed waren georganiseerd, maar dat de deelname van studenten en medewerkers nogal eens tegenviel.

DE EUR IN KENGETALLEN

Bekostigde eerstejaarsstudenten aan de EUR per faculteit (peildatum 1 oktober 2003)

FACULTEIT	00/01	01/02	02/03	03/04
Economische Wetenschappen	748	861	805	666
Bedrijfskunde	881	1.152	1.168	1.102
Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen	370	356	366	508
Rechtsgeleerdheid	578	547	630	617
Sociale Wetenschappen	214	229	444	475
Wijsbegeerte	21	24	14	23
Historische en Kunstwetenschappen	127	126	127	119
TOTAAL	2.939	3.295	3.554	3.510

Afgestudeerden per faculteit vanaf collegejaar 1999/2000 (peildatum 1 oktober 2003), initieel onderwijs

FACULTEIT	99/00	00/01	01/02	02/03 DOCTORAAL	02/03 BACHELOR
Economische Wetenschappen	500	425	444	438	15
Bedrijfskunde	388	463	608	619	57
Geneeskunde artsen en Gezondheidswetenschappen	230	256	280	257	28
Geneeskunde doctoraal	241	238	253	242	n.v.t.
Rechtsgeleerdheid	265	259	281	277	-
Sociale Wetenschappen	112	98	125	126	-
Wijsbegeerte	9	7	18	16	5
Historische en Kunstwetenschappen	56	59	57	74	26
TOTAAL	1.801	1.805	2.066	2.049	131

Totaal aantal studenten aan de EUR, exclusief cursisten, (peildatum 1 december 2003), exclusief dubbeltellingen

FACULTEIT	00/01	01/02	02/03	03/04
Economische Wetenschappen	4.442	4.379	4.507	4.478
Bedrijfskunde	3.921	4.291	4.541	5.330
Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen	2.080	2.094	2.198	2.325
Rechtsgeleerdheid	2.699	2.735	3.015	3.321
Sociale Wetenschappen	911	1.041	1.316	1.701
Wijsbegeerte	120	125	130	157
Historische en Kunstwetenschappen	535	549	599	682
TOTAAL	14.708	15.214	16.306	17.994

Totaal aantal volledige arbeidsplaatsen per faculteit (peildatum 31 december 2003)

FACULTEIT	2000	2001	2002	2003
Economische Wetenschappen	350,3	347,8	348,4	342,5
Bedrijfskunde	247,6	273,9	287,0	305,6
Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen*	1.312,6	1.359,3	1.465,5	265,5
Rechtsgeleerdheid	223,4	221,8	215,3	220,6
Sociale Wetenschappen	114,5	127,9	153,1	159,0
Wijsbegeerte	36,5	37,4	32,9	31,2
Historische en Kunstwetenschappen	60,3	62,5	65,0	57,8
Bestuur en centrale diensten	390,6	395,2	407,8	377,2
TOTAAL	2.735,8	2.825,8	2.975,0	1.759,4

* Sinds 1 januari 2003 hebben alle medewerkers, met uitzondering van de assistenten in opleiding, een dienstverband gekregen bij het Erasmus MC.
De AIO's zijn in dienst van de EUR en worden van daaruit geplaatst binnen het Erasmus MC.

Financiële kengetallen

BEDRAGEN IN MILJOEN EURO	2001	2002	2003
Exploitatieresultaat	13,1	16,2	14,2*
Netto Rijksbijdrage	191,2	202,2	205,5*
Collegegelden	18,7	20,6	23,5*
Baten werk in opdracht van derden	66,8	77,3	90,1*
Overige baten	39,7	51,6	55,6*
Personele lasten	166,9	189,7	203,1*
Overige lasten	138,1	147,5	158,6
Solvabiliteitsratio	70%	50%	55%
Netto werkkapitaal	34,5	45,6	29,3
Current ratio	1,39	1,46	1,40
Quick ratio	1,39	1,46	1,39

* Inclusief resultaat van de onderwijs- en onderzoekactiviteiten van het Erasmus MC/FGG.

PRIJZEN EN ONDERSCHIEDINGEN IN 2003

In 2003 zijn verschillende prijzen en onderscheidingen aan leden van de EUR-gemeenschap toegekend.

EREDOCTORAAT

Ter gelegenheid van het achttiende lustrum ontvingen tijdens de Dies Natalis in november 2003 de Amerikaanse econoom prof.dr. Thomas C. Schelling, de Noorse politicoloog prof.dr. Johan P. Olsen en de Britse celbioloog en Nobelprijswinnaar prof.dr. Paul Nurse een eredoctoraat. Zij verkregen dit eerbewijs op voordracht van de faculteiten der Economische Wetenschappen, Sociale Wetenschappen en Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen.

MANDEVILLE-LEZING

De negende Mandeville-lezing werd in april uitgesproken door dr. Ruud Lubbers, Hoge Commissaris van de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. Oud-premier Lubbers studeerde indertijd Economie aan de Nederlandse Economische Hogeschool, een van de rechtsvoorgangers van de EUR. Met de Mandeville-lezing wordt uiting van waardering gegeven voor grote maatschappelijke verdiensten van personen binnen of buiten Nederland. Door middel van de lezing kan een breed publiek kennis nemen van de opvattingen van de spreker, die bij wijze van huldeblijk tevens een penning en een oorkonde ontvangt.

ONDERWIJS- EN ONDERZOEKSPRIJS EUR

De Onderwijsprijs werd in 2003 toegekend aan dr. Fons van Engelen, als docent wiskunde verbonden aan de faculteit der Economische Wetenschappen. Dr. Sarah Vermeer (FGG) won de Onderzoeksprijs voor haar baanbrekende onderzoek naar stille herseninfarcten.

NWO/SPINOZA-PREMIE

Prof.dr. A.L. Bovenberg, sinds 1990 hoogleraar aan de faculteit der Economische Wetenschappen en verbonden aan OC FEB, het onderzoekscentrum voor financieel-economisch beleid, ontving de Spinoza-premie 2003 onder andere voor zijn economische modellen over milieu en belastingen en de combinatie van beide. De premie is de hoogste Nederlandse onderscheiding in de wetenschap. Elke onderzoeker krijgt anderhalf miljoen euro, te besteden aan onderzoek naar keuze.

ANNA-PRIJS 2003

Tijdens de jaarvergadering van de Nederlandse Orthopedische Vereniging op 9 januari 2003 in Nijmegen mocht dr.ir. H. Weinans de Anna-prijs 2003 in ontvangst nemen. Weinans, verbonden aan Erasmus MC/FGG, kreeg de prijs voor zijn hoogstaand fundamenteel onderzoek naar factoren die van invloed zijn op de samenstelling en sterkte van het bot. Zijn onderzoek heeft betrekking op de stofwisseling en ziektes van het skelet in relatie tot de orthopedie.

BKO-PRIJS

Op 12 mei 2003 nam mr. H.P. Patoir, secretaris van de universiteit, een bronzen piramidale miniatuur in ontvangst van de bewonersvereniging Kralingen-Oost. Daarmee drukte deze vereniging haar symbolische waardering uit voor de 90-jarige 'buurtbewoner'. De universiteit werd geroemd om haar regionale, nationale en internationale uitstraling. De bewonersvereniging looft jaarlijks een prijs uit aan personen of organisaties die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor Kralingen.

GERRIT JAN MULDER-PRIJS

Als erkenning voor veelbelovend afstudeeronderzoek Geneeskunde is de Gerrit Jan Mulder-prijs 2003 toegekend aan Özcan Birim, arts-assistent Thoraxchirurgie. De prijs wordt jaarlijks toegekend aan een jonge onderzoeker van Erasmus MC. Birim doet onderzoek naar de risicofactoren voor postoperatieve complicaties bij patiënten met longkanker.

ONDERSCHIEDINGEN

Prof.dr. A.D.M.E. Osterhaus, hoogleraar Virologie, werd op 15 oktober 2003 benoemd tot commandeur in de orde van de Nederlandse Leeuw. Minister drs. J.F. Hoogervorst van Volksgezondheid, Welzijn en Sport reikte de onderscheiding uit in het Natuurmuseum Rotterdam.

Prof.dr. A.J. Bindenga RA, werd bij zijn afscheid op 24 oktober 2003 als hoogleraar Accountancy bevorderd tot officier in de orde van Oranje Nassau. De decaan van de faculteit der Economische Wetenschappen, prof.dr. E. Vosselman, speldde hem in de aula van de universiteit de onderscheiding op.

Prof.dr.ir. J.H. van Bommel ontving bij zijn afscheid als rector magnificus op 7 november 2003 in de aula van de universiteit uit handen van burgemeester mr. I.W. Opstelten de versierselen behorend bij de onderscheiding ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw.

Prof.dr. J.R.T.C. Roelandt, hoogleraar Klinische echocardiografie en prof.dr.ir. N. Bom, hoogleraar Medische ultrageluidstechniek, werden op 12 december 2003 beiden benoemd tot ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw. Wethouder mevrouw R.M. de Faria van Volksgezondheid van de gemeente Rotterdam reikte de versierselen uit na afloop van het afscheidscollege van professor Roelandt in de aula van de universiteit.

BEKROONDE PUBLICATIES

THORBECKE-PENNING

Voor zijn internationaal geroemde dissertatie *Grondwetsbegrip en grondwetsidee* heeft dr. G. van der Tang de zilveren Thorbecke-penning gekregen. Van der Tang, verbonden aan de faculteit der Rechtsgeleerdheid, nam deze op 27 februari 2003 in de aula van de Leidse universiteit in ontvangst. De penning is in 130 jaar slechts dertien keer uitgereikt.

YOUNG INVESTIGATOR AWARD

Dr. Annemie Boehmer is tijdens het internationale congres van de European Society for Paediatric Endocrinology 2003 in Madrid onderscheiden voor haar in 2000 verdedigde proefschrift over erfelijke geslachtsdifferentiatiestoornissen. Mevrouw Boehmer, arts-assistent in opleiding op de afdeling Kindergeneeskunde van Erasmus MC, deed onderzoek op het gebied van het Androgeen Ongevoeligheids Syndroom.

WILLEM NAGEL-PRIJS

De Nederlandse Vereniging voor Kriminologie verleende aan dr. Damián Zaitch de Willem Nagel-prijs voor zijn uit 2002 daterende dissertatie over de Colombiaanse drugshandelaren in Nederland. Deze prijs is een onderscheiding voor de beste publicatie op het terrein van de criminologie. Zaitch is verbonden aan de faculteit der Rechtsgeleerdheid.

UNILEVER RESEARCH-PRIJS

Gerald van de Berghe heeft voor zijn doctoraalscriptie over de invloed van de OESO op de besluitvorming van de Europese Unie op 7 november 2003 de jaarlijkse Unilever Researchprijs in ontvangst genomen. Van den Berghe studeerde in het voorjaar van 2003 af als bestuurskundige aan de faculteit der Sociale Wetenschappen.

CAP GEMINI ERNST & YOUNG STRATEGY AWARD

Voor haar doctoraalscriptie op het gebied van strategisch management kreeg drs. Carolien Heemskerk, alumnus van Bedrijfskunde, op 25 november 2003 de Strategy Award op het jaarlijkse congres van de Vereniging voor Strategische Beleidsvorming. Haar scriptie *Disaggregating the firm by means of Business Process Outsourcing* blonk volgens de jury uit in toekomstgerichtheid, diepgang en theoretische onderbouwing.

GROTE FINANCIËN-PRIJS 2003

Net als in 2002 is in 2003 de prijs van het ministerie van Financiën gewonnen door een student van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Ramon Dolfijn ontving op 10 december 2003 in Den Haag uit handen van mr.drs. J.G. Wijn, staatssecretaris van Financiën een bedrag van 5000 euro en een kunstwerk voor zijn scriptie *Het faciliteren van een interne reorganisatie in de vennootschapsbelasting*.

PUBLICATIEPRIJS VOOR AANKOMENDE AUTEURS 2003

Drs. Marleen Nagtegaal, AIO bij de capaciteitsgroep Psychologie van de faculteit der Sociale Wetenschappen, heeft de artikelenwedstrijd van het Nederlands Instituut voor Psychologen gewonnen.

Als beloning is haar artikel *Het dilemma van de vrije wil in de forensische psychologie* geplaatst in het tijdschrift *De Psycholoog*. Tevens kreeg zij een geldprijs van 1200 euro.

Onderwijs

DOELSTELLINGEN

- Start masteropleidingen per 1 september 2003 (uitgezonderd FSW en Geneeskunde).
- Verdere implementatie van de bachelor-masterstructuur, met aandacht voor verbetering van de onderwijsprogramma's, doorstroomregelingen en werving en selectie.
- Bevorderen van de studentenmobiliteit door het creëren van mogelijkheden om na de bachelor een niet-aansluitende master te gaan volgen, al dan niet aan dezelfde universiteit.
- Start van nieuwe research-masters.
- Deelname aan vervroegde accreditatieprocedure van de bachelor- en masteropleidingen.
- Voorbereiding introductie van een stelsel van systematische kwaliteitszorg.
- Integratie in de curricula van ICT als medium voor leren en onderwijs.
- Vergroten van het bestand aan internationaal georiënteerde Engelstalige (post)initiële opleidingen.

HOOFDLIJNEN ONDERWIJSBELEID

De EUR richt haar vizier op verbetering van het onderwijs, met als uitgangspunten:

- sterke studentgerichtheid;
- internationaal georiënteerd wetenschappelijk onderwijs;
- maatschappelijke relevantie.

Kwaliteitsverbetering van het onderwijs heeft de hoogste prioriteit; in 2003 zijn voorbereidingen getroffen voor de ontwikkeling van een cyclisch stelsel van systematische kwaliteitszorg. Invoering hiervan staat voor 2004 gepland.

Verdere uitbouw van de bachelor-masterstructuur, met name de start van de masteropleidingen en de selectie daarvoor van studenten van elders, behoorden tot de speerpunten van het beleid in 2003.

De eerste helft van het verslagjaar stond dan ook in het teken van het inrichten en invoeren van de opleidingen. In september 2003 zijn de masteropleidingen bij vijf faculteiten van start gegaan. Geneeskunde en de faculteit der Sociale Wetenschappen namen daar nog niet aan deel.

Het realiseren van een goede aansluiting tussen de bachelor- en de masteropleiding kreeg veel aandacht, evenals het opzetten van schakelprogramma's en doorstroomregelingen. Voor studenten die binnen de eigen discipline doorstromen naar een masteropleiding, is de mogelijkheid gecreëerd om met nog enkele openstaande vakken te starten met de master. Ook kwam een procedure tot stand voor aanmelding, plaatsing en inschrijving van studenten bij de masteropleidingen.

In 2003 is gewerkt aan de ontwikkeling van een universiteitsbreed Honours Program voor gemotiveerde excellente studenten, naast de verdiepende programma's die reeds bij verschillende faculteiten bestaan (onder andere FB en FGG). Naar verwachting kan het EUR Honours Program medio 2004-2005 van start gaan.

In 2003 heeft de EUR initiatieven ontplooid op het gebied van tweejarige onderzoeksgerichte masteropleidingen. In de eerste ronde aanvragen bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) zijn beide aanvragen van de EUR positief beoordeeld:

- Philosophy in Economics, de research-master van het Tinbergen Instituut, en
- Clinical Epidemiology, de research-master van het NIHES.

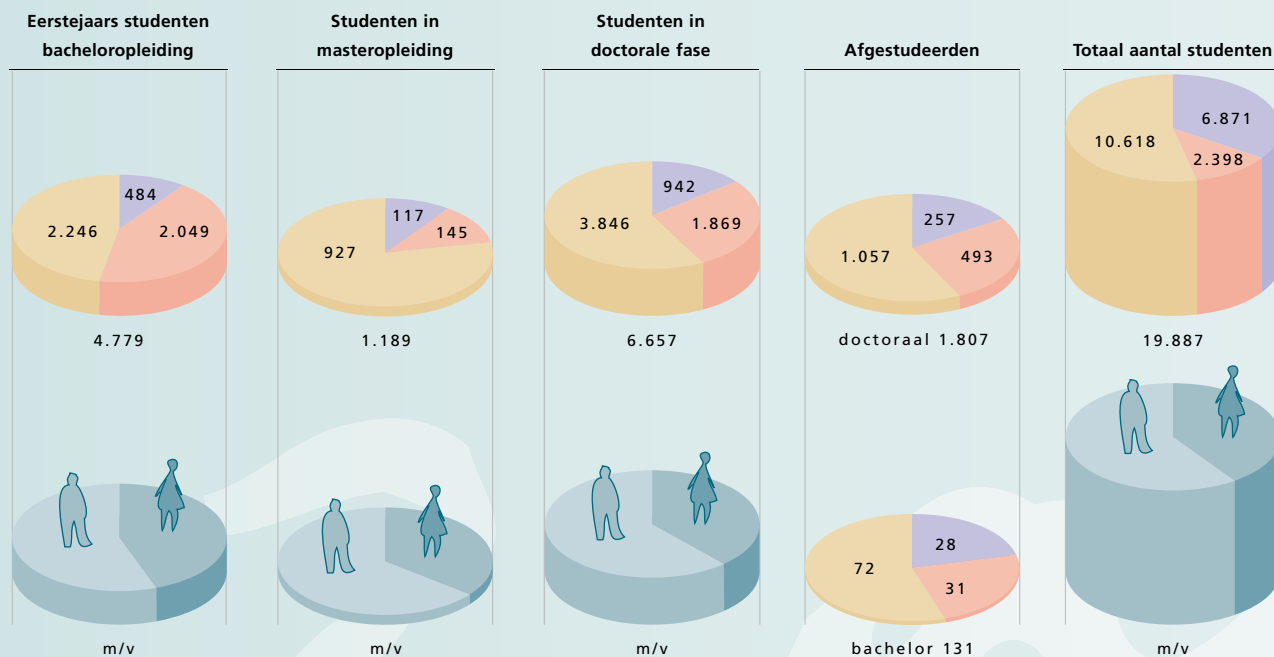
In de tweede helft van 2003 heeft de EUR vier aanvragen voor research-masters ingediend. Het betreft de research-masters Business Research (ERIM) en Clinical Research, Molecular Medicine en Neuroscience (Erasmus MC).

De overgang naar de bachelor-masterstructuur raakt alle opleidingen, met uitzondering van Geneeskunde. In september 2002 kwamen de eerste bachelorstudenten binnen, in september 2003 volgde de eerste lichting studenten in de nieuwe masteropleidingen.

In het studiejaar 2002-2003 gaf de EUR evenveel doctoraal diploma's af als het jaar ervoor. Tevens werden de eerste 131 bachelor diploma's afgegeven.

In de bachelor-masterstructuur zijn veel studenten die hun bacheloropleiding nog niet helemaal voltooid hebben, toch voorlopig tot de masters toegelaten. Hierdoor lijkt het totaal aantal ingeschrevenen veel hoger. Het is onbekend wanneer deze studenten werkelijk aan hun masteropleiding beginnen, hetgeen het vaststellen van een studieduur en rendement onzuiver maakt.

Omdat de EUR ervoor heeft gekozen in de bacheloropleidingen geen propedeusediploma's meer uit te reiken, is het propedeuse-examen als meetpunt weggevallen.

De aantallen studenten in dit schema en in de tabel op pagina 21, zijn geteld per opleiding en niet ontdubbeld; het totaal aantal inschrijvingen is groter dan het aantal studenten, doordat sommigen meer dan een inschrijving hebben.

Studenten per faculteit

	TOTAAL*		1E JAARS		MASTER		DOCTORAAL	
	AANTAL	%VROUW	AANTAL	%VROUW	AANTAL	%VROUW	AANTAL	%VROUW
Bedrijfskunde	5.694	31	1.338	34	670	29	2.016	28
Economische Wetenschappen	4.924	25	908	28	257	28	1.830	23
Geneeskunde	1.949	59	421	57	nvt	nvt	792	58
Gezondheidswetenschappen	449	76	63	78	117	74	150	75
Rechtsgeleerdheid	4.101	50	1.116	52	92	38	1.144	54
Sociale Wetenschappen	1.780	54	664	60	nvt	nvt	415	42
Wijsbegeerte	231	30	77	26	13	50	38	42
Historische en Kunstwetenschappen	759	68	192	66	40	78	272	67
EUR TOTAAL	19.887	40	4.779	44	1.189	36	6.657	38

* Inclusief 2e jaars en 3e jaars bachelor studenten

Zie voor een cijfermatig overzicht de bijlage op pagina 42.

KWALITEITSZORG ONDERWIJS

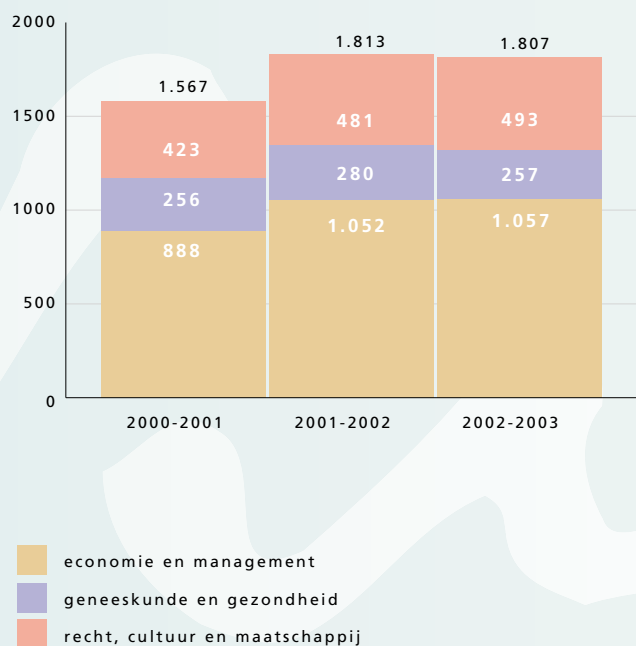
INTERNE KWALITEITSZORG

Voortdurende verbetering van de kwaliteit van de opleidingen is een van de speerpunten van het beleid van de EUR. In januari 2003 vond daarover een bijeenkomst plaats van het College van Bestuur met alle decanen en opleidingsdirecteuren. De conclusie was dat de EUR niet moet berusten in de positie die zij blijkt de oordelen van landelijke studententevredenheidsonderzoeken inneemt. Naar aanleiding daarvan is in het verslagjaar gewerkt aan 'tien gouden regels' voor het onderwijs. Deze regels worden ingekaderd in het algemene kwaliteitsbeleid.

In 2003 vond de evaluatie plaats van het sinds 2001 lopend proefproject bij de faculteit der Economische Wetenschappen, bedoeld om een kwaliteitssysteem in te voeren dat geënt is op het INK-model. Besloten werd dat de EUR het INK-model voorlopig niet over de volle breedte zal invoeren.

Mede door de eisen die de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie stelt aan interne kwaliteitszorg, worden de resultaten van de pilot, evenals de hiervoor genoemde gouden regels, geïntegreerd in een instellingsbreed kwaliteitszorgsysteem. Daar zal in 2004 mee worden gestart. In de laatste maanden van het verslagjaar is gewerkt aan de contouren van dit systeem, dat gebaseerd zal zijn op periodieke evaluatie, toetsbare streefdoelen en een heldere kwaliteitsorganisatie.

Doctoraaldiploma's per domein

ONDERWIJSKWALITEIT BEOORDEELD

De EUR is in 2003 op verschillende manieren de maat genomen en vergeleken met opleidingen van andere instellingen.

Keuzegids Hoger Onderwijs

De Keuzegids Hoger Onderwijs presenteert jaarlijks de resultaten van een in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen uitgevoerde kwaliteitstest. Op basis van enquêtes onder studenten stond de EUR in 2003 op de zesde plaats. Dit is een stijging van vier plaatsen ten opzichte van 2002.

Elsevier

Het weekblad Elsevier publiceert in het themanummer Studenten ieder najaar de resultaten van een NIPO-onderzoek onder studenten en hogleraren. Dit onderzoek beoordeelt een groot aantal opleidingen van het wetenschappelijk en hoger beroeps-onderwijs. Criteria zijn het niveau, de inhoud en de inrichting van het onderwijs, de inzet van de docenten, de faciliteiten, de toetsing en de communicatie met de studenten. In 2003 maakten zeven EUR-opleidingen deel uit van dit onderzoek. Naar het oordeel van de studenten scoort de studie Psychologie in Rotterdam het beste; Nederlands Recht staat op een tweede plaats, Geneeskunde komt op een gedeelde vierde plaats.

WO-Monitor

De WO-Monitor is een groot landelijk onderzoek onder afgestudeerden, gecoördineerd door de VSNU. De resultaten verschaffen jaarlijks informatie over de aansluiting van de opleidingen op de arbeidsmarkt en op vervolgopleidingen. Ze geven tevens een indruk van het oordeel van afgestudeerden over het onderwijs dat zij hebben genoten.

In 2003 werd de docentenkwaliteit hoger beoordeeld dan het jaar ervoor (94 procent voldoende). Van de respondenten zou 73 procent achteraf bezien weer dezelfde opleiding aan de EUR kiezen. Wat de werkgelegenheid betreft, was in de beoordeelde periode nog weinig van een recessie te merken: 92 procent van de ondervraagden had binnen drie maanden na afstuderen een baan naar wens gevonden.

EXTERNE BEOORDELINGEN

In het jaar 2003 zijn in de derde cyclus van onderwijsvisitaties visitatierapporten over de opleidingen Economie en Wijsbegeerte verschenen.

Economie

De commissie heeft de kwaliteit van de afgestudeerden als ruim voldoende tot goed beoordeeld, en daarbij aangegeven dat er vanuit de arbeidsmarkt veel waardering is voor de Rotterdamse economen. De arbeidsmarktperspectieven van de opleiding Fiscale Economie zijn zeer goed. Ook acht de commissie deze opleiding van hoog academisch niveau. Als verbeterpunten voor de EUR-opleidingen noemt de commissie rendementen en internationalisering.

Wijsbegeerte

De visitatiecommissie was overwegend positief over de EUR-opleidingen; de zelfstudie werd wegens haar duidelijke, open en zelfkritische karakter als zeer goed beoordeeld. Ook voor de wijsbegeerte-opleidingen heeft de commissie de kwaliteit van de afgestudeerden als goed beoordeeld. De Rotterdamse faculteit valt positief op doordat de opleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied veel duidelijker naar voren komt dan bij andere instellingen. Het voornaamste punt van zorg ziet de commissie in de lage rendementen.

Het bezoek van de visitatiecommissies in 2003 bij Geneeskunde, Algemene Gezondheidswetenschappen, Bedrijfskunde en Rechten leidde tot een mondeling oordeel over de onderwijskwaliteit. Voor de opleiding Bestuurskunde is in het verslagjaar een zelfstudie opgesteld.

VERVROEGDE ACCREDITATIE BACHELOR- EN MASTEROPLEIDINGEN

Voor een versnelde overgang van visitatie naar accreditatie heeft de VSNU een regeling getroffen met de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). Daarbij zijn twee fasen te onderscheiden. In de eerste fase verleent de NVAO accreditatie aan de bachelor- en masteropleidingen op grond van visitatierapporten over de ongedeelde opleidingen, aangevuld met informatie over de desbetreffende opleidingen die door de NVAO gewenst is. In de tweede fase vindt de invoering plaats van de accreditatiekaders van de NVAO en komt het accent in de beoordeling te liggen op de bachelor- en masteropleidingen.

In principe doen alle opleidingen van de EUR mee aan de vroegde accreditatie, uitgezonderd Geneeskunde omdat daar de bachelor-masterstructuur nog niet is ingevoerd. In dit kader zijn in 2003 voor de bachelor- en masteropleidingen van Bestuurskunde, Economie, Wijsbegeerte en Algemene Gezondheidswetenschappen rapporten met aanvullende informatie opgesteld.

ICT IN HET ONDERWIJS

Aan het in 1998 reeds gestelde doel om binnen zes jaar ICT als medium voor leren en onderwijs te integreren werd ook in 2003 hard gewerkt. In het verslagjaar ging ruim 1 miljoen euro naar ICT-projecten voor het onderwijs. Een groot deel van deze projecten betreft de implementatie en ondersteuning van de elektronische leeromgeving, gebaseerd op het Blackboard-programma. Blackboard wordt op grote schaal gebruikt door docenten en studenten voor het uitwisselen van onderwijsgegevens en -producten. Ook meer geavanceerde onderwijstoepassingen winnen terrein. Om de uitval van het systeem door overbelasting te ondervangen en om gebruik te kunnen maken van de ruimere beheersmogelijkheden is besloten tot een upgrade van het systeem, zowel wat betreft hardware als software. In 2003 werd de vervanging van Blackboard 5 door versie 6 in gang gezet; medio 2004 zal de nieuwe versie in gebruik zijn.

Binnen het overkoepelende project 'Samen Werken aan ICT' (SWICT) zijn vier deelprojecten in uitvoering: Onderwijsvernieuwing, (wireless) Werkplekken, ErasmusWeb en Digitale Bibliotheek. Het totale budget voor de jaren 2002 tot en met 2005 bedraagt 3 miljoen euro.

Het ICT&O Expertisecentrum, onderdeel van het Onderwijskundig Expertisecentrum Rotterdam, verzorgt begeleidingstrajecten, projectadvisering en cursussen en workshops op het gebied van ICT&O in het onderwijs.

In het kader van het aandachtsgebied 'Werkplekken 2003' werden, verspreid over de campus, 75 vaste inplugpunten en een aantal draadloze verbindingen voor toegang tot internet gerealiseerd.

In bijna alle vakken wordt voor de communicatie met de studenten gebruik gemaakt van ICT en ook steeds meer van onderwijsinhoudelijke ICT-toepassingen.

Een belangrijk meetpunt om na te gaan of het ICT-beleid slaagt is de studententevredenheid op dit onderdeel. Met name de nationale studenten-enquêtes die ten grondslag liggen aan de Keuzegids Hoger Onderwijs stellen de studenten expliciet vragen naar computer- en netwerkfaciliteiten. De tevredenheid van de EUR-studenten vertoont gemiddeld over de opleidingen een lichte stijging in de laatste jaren, maar is nog steeds onder het landelijk gemiddelde. Alleen de faculteit der Rechtsgeleerdheid en de opleiding Bestuurskunde scoren op dit punt bovengemiddeld.

SAMENWERKING MET ANDERE (ONDERWIJS)-INSTELLINGEN

De hoger-onderwijsinstellingen in Rotterdam hebben het initiatief genomen voor een Rotterdam Summerschool (RSS), als vervolg op het project 'Bureau Summercourses Rotterdam-Delft' dat enige jaren met succes heeft gedraaid. Naast de Hogeschool Rotterdam, Hogeschool INHOLLAND, Hogeschool voor Muziek en Dans en de EUR is de gemeente Rotterdam een belangrijke partner. Niet alleen omdat de benodigde startsubsidie door de gemeente wordt verstrekt, maar ook omdat de RSS een brug moet gaan vormen tussen de hoger-onderwijsinstellingen, de culturele activiteiten en de stad Rotterdam. Een sterkere binding van de student aan de stad is een belangrijke pijler. Gedurende twee weken in de zomer zal de RSS hoogwaardig, doch tevens luchtig en creatief (Engelstalig) onderwijs aanbieden dat de stad Rotterdam en de hoger-onderwijsinstellingen als toonaangevende kennisstad en kennisinstellingen promoot. In 2004 nemen de cursussen een aanvang.

Intensieve contacten met de gemeenten Rotterdam en Delft en met de Technische Universiteit Delft leidden in 2003 tot het initiatief voor het opzetten van een Academic Center for Trade Transport and Logistics. De betrokken partijen, waaronder ook het Havenbedrijf Rotterdam, zetten onderzoeksprogramma's op rond onderwerpen die gerelateerd zijn aan haven en logistieke operaties. De focus is internationaal.

ZIJ-INSTROOM MASTEROPLEIDINGEN

Naast zij-instroom vanuit andere faculteiten, vanuit het buitenland en vanuit andere Nederlandse universiteiten is de zij-instroom van hbo-bachelors een belangrijk onderwerp. Schakelprogramma's zijn opgezet om lacunes in (academische) kennis en vaardigheden op te vullen en zo instroom in de masteropleidingen mogelijk te maken. Aangezien een belangrijk deel van de zij-instroom op de EUR afkomstig is van de overige hogeroponderwijsinstellingen in Rotterdam hebben de partijen een overeenkomst getekend om de doorstroom naar het wetenschappelijk onderwijs efficiënter te maken. Er zijn werkgroepen ingesteld voor aansluitende opleidingen op het gebied van economie, bedrijfskunde en recht. In 2004 zullen de specifieke doorstroomroutes hun beslag moeten krijgen.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft voor twee projecten van de EUR subsidie toegekend uit de tweede tranche 'BaMa-gelden'. Het betreft het opzetten van schakelprogramma's door de faculteiten Rechtsgeleerdheid en Economische Wetenschappen. De subsidie is toegekend voor de periode 1 januari 2003 tot en met 31 december 2004. De opleiding Informatica en Economie heeft wegens een interne koerswijziging (nog) geen gebruik gemaakt van de beschikbaar gestelde middelen.

Het project Schakelprogramma juridische bachelor HBO – Master WO kent vier projectdoelen:

- het opzetten van een schakelprogramma, deels binnen en buiten het hbo-curriculum, teneinde hbo-studenten (bachelors) een toelatingsbewijs voor de wetenschappelijke masteropleiding te laten behalen;
- het opzetten van een voorlichtingstraject, zodat hbo-studenten tijdig weten welk hbo-bachelortraject moet zijn doorlopen;
- het ontwikkelen van een kennistoets om te onderzoeken in welke mate de hbo-student voldoet aan de ingangseisen van een schakeljaar;
- het opzetten van een monitoringsysteem voor hbo-studenten tijdens de masteropleidingen Rechtsgeleerdheid en Bedrijfsrecht.

Het opzetten van een schakelprogramma voor studenten met een afgeronde hbo-opleiding bevindt zich in de afrondende fase van goedkeuring. Volgens planning zal het programma starten in september 2004. Het traject, waarbij gebruik wordt gemaakt van de ruimte binnen het hbo-curriculum, is nog in volle gang en vergt een langere adem. In het verslagjaar zijn voorlichtingsevenementen opgezet. De voorlichting wordt permanent ondersteund door een website. Er is hard gewerkt aan het ontwikkelen van een kennistoets en het opzetten van een monitoringsysteem. Het opzetten van een pilot voor evaluatie van de resultaten van schakelstudenten Financieel Recht staat voor 2004 gepland.

INTERNATIONALISERING

In 2003 zijn de volgende Engelstalige masteropleidingen gestart:

- Economics and Business
- Econometrics and Management Science
- Research in Economic Theory
- Business Administration
- International Business Administration
- Health, Economics, Policy and Law
- Health Services Research

Binnen de master Rechtsgeleerdheid bestaat het programma International, European and Comparative Law. Bij Wijsbegeerte kunnen studenten kiezen voor een Engelstalige variant, Philosophy. Cultural Economics and Cultural Entrepreneurship is een Engelstalig programma binnen de master Kunst en Cultuurwetenschappen.

In de komende jaren zal tot 90 procent van de masteropleidingen in het Engels worden verzorgd; ook voor enkele bacheloropleidingen komen Engelstalige varianten. Mede met het oog op de introductie van Engelstalig onderwijs, maar ook voor het bevorderen van mobiliteit in algemene zin is op 1 januari 2003 het Universitair Taal Centrum van start gegaan. In het verslagjaar zijn 255 medewerkers (van wie 208 docenten) getoetst op taalvaardigheid Engels en hebben ruim 200 personen deelgenomen aan de cursussen. Naar verwachting zal de komende jaren dit type bijscholingsactiviteiten verder voortgezet worden.

NIET-INITIEEL EN CONTRACTONDERWIJS

Het niet-initieel onderwijs ('levenlang leren') is een speerpunt voor de Erasmus Universiteit Rotterdam. Het beleid is er dan ook op gericht om het aanbod aan opleidingen en cursussen uit te breiden, waarbij de aansluiting op de behoeften in de beroepspraktijk en kwaliteit voorop staan.

In 2003 verzorgde de EUR ongeveer 80 programma's, variërend van korte cursussen tot masteropleidingen, aangeboden door diverse organisatieonderdelen. Een grote aanbieder is de Rotterdam School of Management, die met de MBA-programma's (Master of Business Administration) goed scoort in internationale rankings. Ook het Opleidingscentrum voor Recht en Praktijk heeft een uitgebreid aanbod aan juridisch postacademisch onderwijs, waaronder cursussen voor de advocatuur en Engeltalige LL.M.-programma's.

In het verslagjaar is een tweetal nieuwe post-initiële masteropleidingen van start gegaan. De Master City Developer is een samenwerking van de EUR met het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam en de Technische Universiteit Delft. In de opleiding wordt de stedelijke gebiedsontwikkeling integraal benaderd. Relevante kennis wordt gebundeld waardoor een goede combinatie van theorie en praktijk wordt bereikt. De Master Beleidsonderzoek reikt beleidsonderzoekers kennis, instrumenten en vaardigheden aan die hen in staat stellen efficiënt en adequaat in te spelen op onderzoeksvragen vanuit de markt, waaronder beleidsvragen vanuit de overheid.

In het verslagjaar is gesproken over de positionering van het International Institute for Housing and Urban Development Studies (IHS) binnen de EUR.

In het kader van kwaliteitsverbetering is in 2003 de regeling EUR-register niet-initieel onderwijs herzien en is een servicepagina (met informatie over het gebruik van de huisstijl, marketingadviezen, promotiegegevens en dergelijke) voor de organisatoren van het niet-initieel onderwijs opgezet. Opleidingen die onder de vlag van de EUR worden aangeboden en gebruik willen maken van het EUR-logo, dienen te voldoen aan een aantal voorwaarden voor opname in het register. Deze zijn onder andere het vastleggen van rechten en plichten, (centraal) vastleggen van gegevens van cursisten en behaalde certificaten en diploma's, verplicht gebruik van de huisstijl en de externe accreditatie van masteropleidingen.

Aantal in 2003 uitgereikte diploma's of certificaten van post-initieel en contractonderwijs (open inschrijving)

ECONOMIE EN MANAGEMENT	
Controlling	35
Internal Operational Auditing	34
EDP-Auditing	60
Accountancy	59
Financieel-Economisch Beleidsmedewerker	10
Leergang Europese Fiscale Studies	42
Master of Food Management	6
Master of Brand Management	3
Master of Financial Planning	15
Master in Management Consultancy	17
Verkopen aan Grote Accounts	31
Sales and Accountmanagement	43
Masterclass Ondernemen	11
Masterclass Modern Railgoederen Vervoer	21
Masterclass Familiebedrijf	22
Master's Course Management of the European Metropolitan Region	20
Master's Course on Urban Management	20
MSc in Maritime Economics & Logistics	30
Beleggen voor bestuurders van pensioenfondsen	41
Global e-Management Program	24
Master in Hospitality Management	11
Executive Leadership Development	15
Sturen op waarde	15
Master of Corporate Communication	23
International MBA/MBI	170
Executive MBA	105
Master in Financial Management Program	26
Master in Human Resources Program	12
Business Valuation	18
Interim Management Essentials	11
Masterclass Interim Management	9
Executive Master in Business Administration (EMBA)	105
Fulltime International Master in Business Administration (IMBA)	170
GENEESKUNDE EN GEZONDHEID	
Masterclass voor Directeuren van Gezondheidsinstellingen	20
Topclass Health Care Management	26
Leergang Zorg Informatiemanagement	13
Diverse medische MSc NIHES opleidingen	116
Diverse medische DSc NIHES opleidingen	6
Diverse NIHES certificaatcursussen	115
Master of Public Health	3
RECHT, CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ	
Juridisch Postacademisch Onderwijs	2256
Diverse postacademische leergangen recht	115
LLM Business and Trade Law	31
LLM International Law	12
LLM Competition Law and Economics	12
LLM Management and Information Technology for lawyers	4
Beroepopleiding Rechtsbijstandjuristen	5
Opfriscursus voor juristen	25
PhD Program on Industrial Ecology and Sustainability	2
Postacademische Opleiding Journalistiek	19
Postacademische Opleiding Informatie- en Document Management	16
Mphil/PhD Program Philosophy and Economics	2

Onderzoek

DOELSTELLINGEN

- Het bevorderen van excellent en internationaal georiënteerd onderzoek door middel van het benoemen en voorts uitbouwen van onderzoekszwaartepunten met zichtbare internationale uitstraling.
- Het binnenhalen, vormen en behouden van toptalent. Dat begint al in de opleidingen aan studenten en onderzoekers, met speciale aandacht voor aankomend talent en vrouwelijk wetenschappelijk talent.
- Het verhogen van het aantal promoties aan de EUR.
- Voorbereiding van aanpassing van het model voor interne verdeling van onderzoeksmiddelen, waarbij een deel van de onderzoeksbudgetten wordt toegewezen op basis van bewezen kwaliteit.
- Onderzoeksprogramma's zoveel mogelijk onderbrengen in erkende onderzoekscholen.

HOOFDLIJNEN ONDERZOEKSBELEID

Wetenschappelijk onderzoek aan de EUR kenmerkt zich door de interdisciplinaire benadering van zowel fundamentele als toepassingsgerichte onderzoeksvraagstukken. Het onderzoek, sinds 2002 domeinbepaald, is in toenemende mate programatisch opgezet. De oriëntatie van het onderzoek richt zich op maatschappelijke vraagstukken, van belang voor de regio bovendien, maar daarom niet minder fundamenteel. Goed onderzoek is sterk ingebed in internationale netwerken. Het is ondergebracht in door de KNAW erkende onderzoekscholen. Verweving van onderwijs en onderzoek binnen de bachelor-masterstructuur komt het scherpst naar voren in de nieuwe tweejarige research-masters, die fungeren als een brug naar het PhD-traject van onderzoekscholen.

INTERNE ONDERZOEKSSTIMULERING

In 2003 is gewerkt aan een aanpassing van het model voor toewijzing van onderzoeksmiddelen, waarbij scherper rekening wordt gehouden met de omvang van het onderzoek van bewezen kwaliteit (ten minste visitatieoordeel niveau 4). Het nieuwe *allocatiemodel onderzoek* treedt in 2004 in werking.

In 2003 zijn ter bevordering van de kwaliteit en output van het onderzoek de volgende stimuleringsmaatregelen ingezet:

- Prestatiegerichte onderzoeksparameters in het bekostigingsmodel (Deltamodel EUR): onderzoekschool per WP-fte; promotie aan de EUR en tweedegeldstroom per duizend euro omzet en scores van 4 of 5 bij onderzoeksvisitaties.
- Middelenverdeling uit de Breedtestrategie per WP-fte deelname aan erkende onderzoekscholen, met een minimum van vijf fte.
- Bijdrage van het universitaire deel (circa 35 procent) van de middelen, die door NWO worden toegewezen in het kader van de landelijke Dieptestrategie en de Vernieuwingsimpuls.
- Beloning:
  - een bijdrage van 7.000 euro voor de door het College van Bestuur voorgedragen maar niet gehonoreerde aanvragen voor de Vernieuwingsimpuls NWO;

- een premie van 7.000 euro voor door NWO met een A beoordeelde aanvragen, die financieel niet (kunnen) worden gehonoreerd, en voor de ten minste als goed beoordeelde, maar niet gehonoreerde aanvragen in de EU kaderprogramma's;
- de Regeling EUR-Fellows, bestemd voor jonge, hoog gekwalificeerde onderzoekers. Per jaar zijn vier Erasmus-fellowships beschikbaar van 800 duizend euro (200 duizend euro per Erasmus-fellow) per jaar gedurende vier jaar.

PROFILERING VAN HET ONDERZOEK: DE DRIE ONDERZOEKSDOMEINEN

In het domein Economie en Management ligt de nadruk op vraagstukken van management, organisatie en beleid. Dat geldt zowel voor de private en de publieke sector als op economisch en bedrijfskundig terrein. De faculteiten Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde zijn actief in dit domein. Alle inspanningen zijn gericht op genereren, toepassen en overdragen van kennis ten behoeve van het economisch handelen en op de verbetering van het management van bedrijven en organisaties. Het gaat hier om de studie van het bedrijfsleven, informatie en communicatie-infrastructuur; de dienstensector; kennisinfrastructuur en -management, marketing en marketingmanagement; milieu-economie en -beleid, transport en logistiek, midden- en kleinbedrijf, innovatie, mondialisering en mededinging.

In het kader van de onderzoeksschool Erasmus Research Institute of Management (ERIM) is in 2003 een aantal Support Programs ontwikkeld om de kwaliteit en het internationale karakter van onderzoek te stimuleren. In het verslagjaar is het nieuwe Erasmus Behavioral Laboratorium (EBL) opgericht, een samenwerking van FEW en FB. In een volledig digitale onderzoeksomgeving in twee laboratoria vinden experimenten plaats naar individueel gedrag en naar groepsprocessen.

Onderzoek in het domein Geneeskunde en Gezondheid beweegt zich op het terrein van ziekte en gezondheid (szorg): geneeskunde en beleid en management van de gezondheidszorg. Dit domein is vormgegeven in het Erasmus MC, bestaande uit de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidszorg, het Academisch Ziekenhuis Rotterdam (Dijkzigt-Sophia-Daniël den Hoed) en het instituut Beleid en Management van de Gezondheidszorg. Het Erasmus MC afficheert zich als een innoverend centrum voor hoogwaardige kennisontwikkeling, opleiding en patiëntenzorg op het gebied van ziekte en gezondheid. De maatschappelijke drijfveer is het voorkomen van ziekten en het bevorderen van gezondheid. Onderzoeksonderwerpen zijn onder meer: genoomonderzoek, chronische ziekten, ouderdomsziekten, pathofysiologie, kwaliteit en doelmatigheid van de zorg, gezondheid en sociale zekerheid en medische technologie. De samenwerking binnen het Erasmus MC is in 2003 versterkt om succesvol te kunnen werven voor externe onderzoeksmiddelen. In het verslagjaar zijn in het Erasmus MC onder meer het nieuwe Instituut voor het Bewegingsapparaat en een nieuw Moeder & Kind Centrum voor perinatologie opgericht.

In het domein Recht, Cultuur en Maatschappij staan onderzoeksvragen op juridisch, sociaal-maatschappelijk, historisch en wijsgerig terrein op de voorgrond. Dit domein beslaat de faculteiten Rechtsgeleerdheid, Historische en Kunstwetenschappen, Sociale Wetenschappen en Wijsbegeerte. Centraal staat het genereren en verwerven van kennis met als doel de bevordering van het welbevinden van de mens. Men bestudeert vraagstukken op de terreinen sociale cohesie, arbeidsmarkt en sociale ongelijkheid, maatschappelijke veiligheid, geschillenbeslechting en culturele verschijnselen.

Recht en Bestuurskunde creëren instrumenten voor een formeel kader. Sociologie en Psychologie richten zich op groeps-, individuele en omgevingsaspecten. Geschiedenis en Cultuur verschaffen een historische en culturele context bij de ontwikkeling van mens en maatschappij. Dit domein heeft zowel raakvlakken met economie en management als met de medische en gezondheidswetenschappen. Wijsbegeerte versterkt de kritische reflectie op onderzoek en academische vorming in alle drie domeinen.

RESULTATEN

TWEEDE-GELDSTROOMONDERZOEK

Bij alle faculteiten nemen onderzoekers deel aan wetenschapscompetities van NWO of KNAW. Het Erasmus MC/FGG verwerft veel en omvangrijke subsidies van NWO, met name van Zon/MW. Andere faculteiten zijn meer of minder succesvol. Niet altijd zijn de subsidies zichtbaar naar personen terug te leiden omdat NWO geen verslag uitbrengt aan de instellingen, maar aan de onderzoekers zelf. Anders ligt dat bij de Vernieuwingsimpuls, waar de universiteit op een andere wijze bij betrokken is vanwege de bijdrage die zij verstrekt.

JONG TALENT

Wetenschappelijke talenten kwamen in 2003 naar voren bij de succesvolle Vernieuwingsimpulsronden. Het scouten en aantrekken van toptalent is tevens zichtbaar bij de EUR-Onderzoeksprijs, de EUR-fellowships en de laudatio van de succesvolle wetenschappers. Sommige daarin genoemde namen komen eveneens terug bij de honorering in het kader van de Bsik-toekenningen (voorheen ICES-KIS3).

Het werven van vrouwelijke hoogleraren komt nog niet goed op gang, hoewel ruimschoots aandacht besteed wordt aan deze doelstelling bij de benoemingsprocedures. De EUR heeft daar nog een achterstand in te halen, ook ten opzichte van een aantal andere universiteiten.

Het jaar 2003 leverde in totaal 21 jonge EUR-laureaten op van wetenschappelijke prijzen en/of fellowships, afkomstig uit onderzoeksgroepen uit elk van de drie wetenschapsdomeinen van de EUR.

VERNIEUWINGSIMPULS 2003

De Vernieuwingsimpuls kent drie persoonsgerichte subsidievormen, VENI, VIDI en VICI. De bijdrage van de universiteiten is een derde deel van de subsidies die NWO aan hun eigen instelling heeft toegekend. De subsidies zijn gericht op verschillende fasen in de wetenschappelijke carrière van onderzoekers: van pas gepromoveerd (VENI) tot ervaren (VIDI) en professorabel (VICI). De doelgroep voor de Vernieuwingsimpuls bestaat uit talentvolle, creatieve, excellente onderzoekers.

In 2003 scoorde de Erasmus Universiteit Rotterdam 3 van de 82 VENI-subsidies (3,7 procent), 9 van de 79 VIDI-subsidies (11,4 procent) en 1 van de 26 VICI-subsidies (3,8 procent).

VENI-laureaten

- Mw. dr. N. Beerens (Erasmus MC/FGG):
DNA-reparatie op molecuulniveau
- Mw. dr. ir. J.C. van der Linden (Erasmus MC/FGG):
Simulatie van botaanmaak bij osteoporose
- Dr. I.H.A. Franken (FSW): *Op jacht naar geluk*

VIDI-laureaten

- Mw. dr. D. Pecher (FSW):
Perceptie en actie in de cognitieve psychologie
- Dr. J.A. van Ruler (FW): *Van Erasmus tot Spinoza*
- Dr. P.A. Gautier (FEW):
Zoek- en coördinatiefricties van markten
- Dr. Y. Elgersma (Erasmus MC/FGG):
Rol van genen bij leer- en geheugentaken
- Dr. M. Frens (Erasmus MC/FGG):
Fundamentele regels van motorisch leren
- Dr. C. Hansel (Erasmus MC/FGG):
Vergeten en communicatie tussen neuronen
- Dr. A.B. Houtsmuller (Erasmus MC/FGG):
Aflezen van genen en repareren DNA-schade
- Dr. B.N.M. Lambrecht (Erasmus MC/FGG):
Afremmen ontstaan van allergie door micro-organismen
- Dr. W. Vermeulen (Erasmus MC/FGG):
Opruimen beschadigingen aan het DNA

VICI-laureaten

- Mw. prof.dr. M.M.B. Breteler (Erasmus MC/FGG):
Dementie oplossen
- Prof.dr. R. Fodde (Erasmus MC/FGG):
Stamcellen en het ontstaan van darmkanker
(Deze VICI-laureaat 2002 is in 2003 overgekomen vanuit de Universiteit Leiden.)

EUR-FELLOWSHIPS

In 2003 verstrekten de universiteit vier EUR-fellowships met het doel veelbelovende onderzoekers voor de EUR te behouden of te verwerven. Dit zijn jonge zeer getalenteerde wetenschappelijke onderzoekers, die recent zijn gepromoveerd:

- Mw. dr. M.J. Gorgievski (FSW):
Breed psychologisch onderzoek, met mogelijke inbedding in twee andere faculteiten
- Dr. V.R. Karamychev (FEW): *Micro-economie en informatica*
- Dr. H.P. Slijper (Erasmus MC/FGG): *RSI*
- Dr. O. Njajou Tchikamgoua (Erasmus MC/FGG, NIHES):
Verbreding van de genetische basis van hemachromatose

BESLUIT SUBSIDIES INVESTERINGEN KENNISINFRASTRUCTUUR (BSIK)

Eind november 2003 besloot het kabinet 800 miljoen euro te investeren in de versterking van de kenniseconomie. Met deze subsidie geeft Nederland invulling aan de ambitie van de Europese Unie om in 2010 de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie ter wereld te zijn. Daarnaast wil het kabinet met het geld een impuls geven aan innovatief onderzoek dat kan bijdragen aan maatschappelijke thema's als duurzame energie, gezondheidszorg en ruimtegebruik.

De EUR nam als initiatiefnemer of participant deel in consortia met aanvragen in zes van de zeven thema's. Bij de EUR zijn de faculteiten Bedrijfskunde, Sociale Wetenschappen en Erasmus MC/FGG succesvol geweest binnen drie thema's. De hieronder genoemde bedragen zijn de bedragen die naar de consortia gaan.

Thema: Duurzame systeeminnovaties

- *Versterking wetenschappelijke fundering*
Trekker: NIDO/KSI, participatie: prof.dr.ing. G.R. Teisman, prof.dr. N.J. Roome en mw. prof.dr. J.M. Cramer (FSW)
Totaal subsidiebedrag: 10 miljoen euro (reservering).
- *Transitie duurzame mobiliteit*
Trekker: prof.dr.ir. J.A.E.E. van Nunen (FB), participatie: FSW met consortium Connekt. Consortium Transumo.
Totaal subsidiebedrag 10 + 20 miljoen euro (reservering).

Thema: Hoogwaardig ruimtegebruik

- *Systeeminnovatie ruimtegebruik en gebiedsontwikkeling stad en land*
Trekker: Stichting Habiforum, participatie: prof.dr.ing. G.R. Teisman, prof.dr. G.B.M. Engbersen, prof.dr. J.P.L. Burgers (FSW)
Totaal subsidiebedrag: 30 miljoen euro.
- *Leven met water*
Trekker: Stichting CUR, participatie: drs. F.G.J. Soeterbroek (FSW).
Totaal subsidiebedrag: 22 miljoen euro.

Thema: Gezondheids-, voedings-, gen-, en biotechnologische doorbraken

Het Erasmus MC is betrokken bij zes van de twaalf toegekende programma's, waarvan drie keer als 'trekker'. De aanvragen zijn integraal toegekend.

- *Genomics of host-respiratory virus interactions: towards novel intervention strategies (VIRGO)*
Trekker: prof.dr. A.D.M.E. Osterhaus (Vironovatie; Virologie, Erasmus MC/FGG)
Totaal subsidiebedrag: 10,8 miljoen euro.
- *Stem cells in development and disease*
Trekker: mw. prof.dr. E. Dzierzak (Celbiologie, Erasmus MC/FGG)
Totaal subsidiebedrag: 8,8 miljoen euro.
- *Neuro-Bsik Mouse Phenomics*
Trekker: prof.dr. C.I. de Zeeuw (Neuwetenschappen, Erasmus MC/FGG)
Totaal subsidiebedrag: 13,1 miljoen euro.
- *Netherlands Proteomics Centre*
Trekker: UU, participatie: afdelingen Hematologie, Celbiologie, Genetica, Neurologie.
Totaal subsidiebedrag: 24,7 miljoen euro.
- *Biorange*
Trekker: Stichting Netherlands Bioinformatics Center, participatie: afdelingen Pathologie, Bio-Informatica
Totaal subsidiebedrag: 21,9 miljoen euro.
- *Dutch program for tissue engineering*
Trekker: TU Twente, participatie: Afdelingen Celbiologie, KNO en Orthopedie, Hematologie, Plastische Chirurgie, Inwendige Geneeskunde
Totaal subsidiebedrag: 25 miljoen euro.

Zie voor een cijfermatig overzicht de bijlage op pagina 43.

Interne promoties in 2003

	AANTAL HOOGLERAREN FTE'S	AANTAL PROMOTIES	WAARVAN % AIO
E&M	53,5	28	79
G&G	75,6	120	25
RC&M	47,2	31	32
EUR	176,3	179	34

PROMOTIES

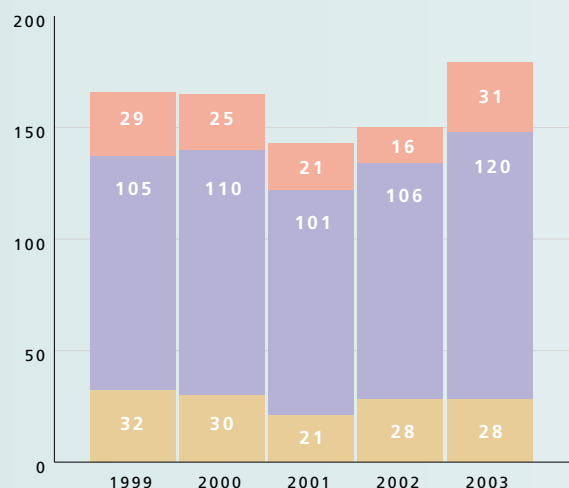
Het aantal interne promoties steeg in 2003 ten opzichte van 2002 met 29 tot 179, een stijging van 19,3 procent. Hiervoor waren vooral Erasmus MC/FGG (een toename van 14 promoties) en de faculteit der Sociale Wetenschappen (een toename van 13 promoties) verantwoordelijk. In het verslagjaar werd met de faculteiten overlegd over het voornemen de faculteiten te vragen om per full-time hoogleraar een promotie per twee jaar af te leveren, met inachtneming van specifieke verschillen per discipline.

RENDEMENTEN

Van het totaal aantal AIO's dat sinds 1986 is aangesteld, is na verloop van tijd duidelijk wie, zoals beoogd, is gepromoveerd. Er valt een vergelijking te maken tussen de in 1986-1990 aangestelde AIO's, al dan niet gepromoveerd in 1986-1998, en de groep die is aangesteld in 1991-1995 en al dan niet gepromoveerd in 1991-2003.

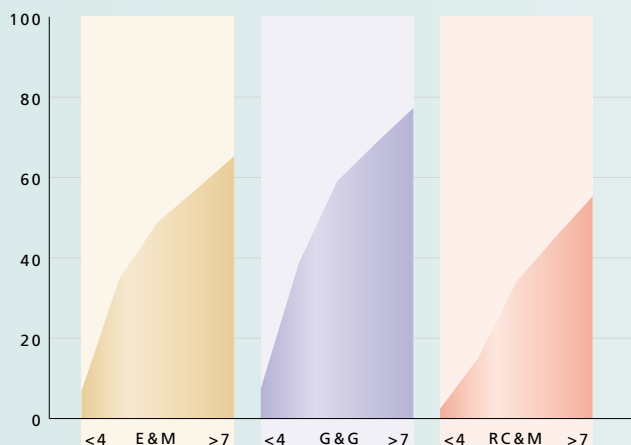
Voor de gehele instelling gold dat het aantal AIO's met 46 procent steeg, het aantal vrouwelijke AIO's zelfs met 61 procent.

Promoties per domein, 1999-2003

- economie en management
- geneeskunde en gezondheid
- recht, cultuur en maatschappij

Cumulatief AIO-rendement (instroom 1986-1996); gepromoveerd binnen vier jaar tot meer dan zeven jaar

Het percentage van de AIO's die binnen 7 jaar na hun intree promoveerden nam toe van 58 naar 60 procent.

De tabellen met AIO-rendementen (percentages gepromoveerden per cohort van een bepaald jaar) die voor de Kengetallen Universitair Onderzoek (KUOZ) vervaardigd zijn, kunnen worden samengevoegd tot een overzicht van de van 1986 tot en met 1996 aangestelde AIO's, uitgesplitst naar het aantal jaren waarin de promotie werd afgerond (tabel pagina 43).

KWALITEITSZORG ONDERZOEK

STANDAARD EVALUATIE PROTOCOL (SEP)

In 2003 verscheen het Standaard Evaluatie Protocol (SEP) voor de beoordeling van universitair onderzoek. Er zijn veel overeenkomsten met het vorige VSNU-protocol. Het draait om kwaliteit, productiviteit, relevantie en levensvatbaarheid van de onderzoeksprogramma's. De aan te leveren gegevens van input en output blijven identiek; het beoordelingsniveau is opnieuw het onderzoeksprogramma. Een verschil met het vorige protocol is dat nu gegevens moeten worden aangeleverd om het onderzoeksmanagement te kunnen beoordelen. Een zesjaarlijkse externe beoordeling wordt afgewisseld met een driejarige interne beoordeling. Voorheen betrof het een externe evaluatie van eens in de vijf jaar. De keuze van te beoordelen eenheden boven het programmaniveau is aan het College van Bestuur, zodat zowel onderzoekscholen, onderzoeksinstituten als faculteiten ter beoordeling kunnen worden voorgedragen. Geheel nieuw is de initiatiefnemer voor een onderzoeksbeoordeling. Was het tot nu toe de VSNU die disciplinegewijs het tijdschema van beoordelingen opstelde, volgens het SEP stelt het College van Bestuur de volgorde en tijdstippen van onderzoeksbeoordeling per eenheid vast.

SEP AAN DE EUR

De introductie van de veranderingen en vernieuwingen rond de onderzoeksvisitatie zijn in het verslagjaar in diverse bijeenkomsten met vertegenwoordigers van faculteiten, onderzoekscholen en onderzoeksinstituten besproken. In samenspraak met de faculteiten zijn de beoordelingseenheden vastgesteld en is een tijdschema opgesteld voor de komende periode. Bij de eerste externe beoordelingen volgens het SEP zijn bij de EUR de onderzoekscholen bepalend voor de te beoordelen eenheden. Waar de fte-omvang aan de EUR per discipline te beperkt is, wordt samenwerking gezocht met andere instellingen, via de Discipline Overleg Organen van de VSNU. Waar mogelijk of wenselijk wordt bij de externe beoordelingen gebruik gemaakt van Quality Assurance Netherlands Universities. De EUR heeft in 2003 het tijdschema onderzoeksbeoordelingen EUR vastgesteld voor interne en externe beoordelingen in de periode 2004-2016.

In 2003 is de faculteit der Historische en Kunstwetenschappen begonnen met het organiseren van een interne evaluatie, afgestemd binnen het Disciplineoverlegorgaan Letteren en Geschiedenis. Het Erasmus MC/FGG is van start gegaan met een bibliometrische visitatie door het Centrum voor Wetenschappen en Technologie Studies, in samenspraak met andere medische faculteiten.

Faculteiten die in 2001/2002 een visitatie hebben gehad, zijn volop bezig met de implementatie van de aanbevelingen van de visitatiecommissies. Zo heeft de faculteit der Rechtsgeleerdheid de clustering van de onderzoeksprogramma's ter hand genomen, evenals de faculteit der Economische Wetenschappen. In de aanloop naar de her-erkenning van de onderzoeksschool Erasmus Research Institute of Management is het bedrijfskundig onderzoek vooral in facilitaire zin belangrijk ondersteund met support programs. Bij Sociologie is de aandacht gericht op verdere verbetering van de goed beoordeelde programma's en herschikking of aanpassing van de andere onderzoeksprogramma's.

INTERNATIONALISERING

Voor het bevorderen van excellent wetenschappelijk onderzoek met een zichtbare internationale uitstraling zijn in 2003 diverse stappen genomen. De EUR heeft een aantal research-masters aangevraagd met een studieduur van twee jaar. Deze hebben een duidelijk internationale uitstraling. Voor het verder ontwikkelen van deze opleidingen zijn financiële middelen gereserveerd: erkende research-masters kunnen de komende drie jaar een beroep doen op een aanvullende financiering van 5000 euro per afgestudeerde met een maximum van dertig afstudeerders per jaar.

De EUR verricht op een aantal gebieden excellent toponderzoek. Om de positie ook in internationaal opzicht te versterken is het belangrijk dat dit onderzoek op een beperkt aantal gebieden verder wordt geconcentreerd. Mogelijke speerpunten zijn Trade, Transport & Logistics, Biomics, Neurosciences, Sustainable Development en nader te bepalen vraagstukken op het terrein van de maatschappelijke veiligheid en sociale samenhang. In alle speerpunten dient het onderzoek, en het daarmee verbonden onderwijs, een internationale reputatie te verwerven. Tijdens het verslagjaar zijn voorbereidingen gestart voor

de oprichting van het Academic Center for Trade, Transport en Logistics.

In het licht van de ambitie om samenwerkingsverbanden aan te gaan met prominente buitenlandse onderzoeksgroepen is het voornemen geformuleerd voor het opstellen van een actieplan kennisexport en -import. In 2004 zal dat gestalte krijgen.

In het verslagjaar kreeg de onderzoeksschool op het gebied van cardiovasculair onderzoek, COEUR, de KNAW-goedkeuring. De onderzoeksschool Medisch Genetisch Centrum Zuid-West Nederland, behield haar status glansrijk. Andere onderzoekscholen, ERIM en Molecular Medicine, bereidden zich in 2003 terdege voor op de hererkenning.

ONDERZOEKSCHOLEN

Aan de EUR wordt onderzoek bij voorkeur verankerd in erkende onderzoekscholen. Er blijft echter ruimte voor onderzoek buiten de scholen, met name voor nieuwe, kansrijke initiatieven en onderwijsgebonden onderzoek.

De EUR is penvoerder van een facultaire en een interfacultaire onderzoeksschool en penvoerder van vier interuniversitaire onderzoekscholen. De EUR is als participant of associé betrokken bij veertien interuniversitaire onderzoekscholen. Het jaar van KNAW-erkenning en her-erkenning is aangegeven.

Onderzoekscholen

	PENVOERDER	DEELNEMENDE FACULTEIT(EN)	JAAR (HER)ERKENNING
DOMEIN ECONOMIE EN MANAGEMENT			
Tinbergen Instituut (TI)	EUR	FEW	1996, 2001
Erasmus Research Institute of Management (ERIM)	EUR	FB, FEW	1999
Thomas Stieltjes Institute for Mathematics	LEI	FEW	1994, 1999
Onderzoeksschool Transport, Infrastructuur and Logistiek (TRAIL)	TUD	FEW, FB, FSW	1997, 2002
School voor Informatie en Kennissystemen (SIKS)	VU	FEW (geassocieerd)	1998, 2003
DOMEIN GENEESKUNDE EN GEZONDHEID			
Cardiovasculaire Onderzoeksschool Erasmus Universiteit Rotterdam (COEUR)	EUR	Erasmus MC/FGG	2003
Netherlands Institute for Health Sciences (NIHES)	EUR	Erasmus MC/FGG	1992, 1997, 2002
Postgraduate School Molecular Medicine (MM)	EUR	Erasmus MC/FGG	1994, 1999
Medisch-Genetisch Centrum Zuid-West Nederland (MGC)	LEI	Erasmus MC/FGG	1992, 1997, 2003
Helmholtzschool voor Autonomous Systems Research	UU	Erasmus MC/FGG	1994, 2000
DOMEIN RECHT, CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ			
Onderzoeksschool Maatschappelijke Veiligheid (OMV)	EUR	FR	2000
Onderzoeksschool Rechten van de Mens	UU	FR	1995, 2000
Center for Resource Studies for Development (CERES)	UU	FR	1994, 1999
Nederlandse Onderzoeksschool voor Bestuurskunde (NOB)	UT	FSW	1996, 2001
Onderzoeksschool Experimentele Psychologie (EPOS)	UM	FSW	1995, 2000
Kurt Lewin Instituut	VU	FSW	1995, 2000
Amsterdam School for Social Science Research	UvA	FSW	1994, 1999
Huizinga Instituut voor Cultuurgeschiedenis	UvA	FHKW	1995, 2000
Interuniversitaire Onderzoeksschool N.W. Posthumus Instituut	KUN	FHKW	1994, 1999
Onderzoeksschool Ethiek	VU	FW, Erasmus MC/FGG	1994, 1999

Studenten

DOELSTELLINGEN

- Versterken van de selectieve functie van het eerste jaar van de bacheloropleiding.
- Stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid en culturele vorming van de student.
- De EUR geeft aan haar studenten voldoende internationale bagage mee om te kunnen functioneren in een internationaal georiënteerde samenleving.

AANSLUITING VOORTGEZET ONDERWIJS

Voor een goede aansluiting tussen het vwo en de universitaire studie heeft de EUR diverse activiteiten ontwikkeld. Proefstuderen en mentoring ondersteunen de leerlingen bij de loopbaanoriëntatie.

Voor proefstuderen meldden zich 583 leerlingen uit de vijfde en zesde klas van het vwo, afkomstig van negentig scholen, waarvan er 35 tot het regionale netwerk van de EUR behoren. Na selectie namen 408 leerlingen deel. Zij maakten twee dagen lang intensief en actief kennis met de bacheloropleiding van hun keuze. Hun waardering daarvoor was hoog.

De EUR heeft verdere uitwerking gegeven aan het concept van mentoring. Aanvankelijk ging het alleen om studenten die hun oude vwo-school bezochten. Zij informeerden de leerlingen in de hoogste klassen over studeren in het algemeen, de opleidingen van de EUR en het studentenleven in Rotterdam. Het concept is verbreed in de richting van allochtone studenten en leerlingen in de gemeente Rotterdam. Studenten van allochtone herkomst treden op als mentor voor leerlingen uit de vierde en vijfde klas van het vwo van Rotterdamse scholen voor voortgezet onderwijs. Naast het geven van voorlichting is hun taak specifiek te wijzen op het belang van studeren en het begeleiden bij het maken van een studiekeuze. Ze fungeren ook als rolmodel. De mentoren zijn voor een deel afkomstig van de allochtone studentenverenigingen die op de EUR actief zijn. In 2002-2003 namen 138 leerlingen van vier Rotterdamse scholen deel.

Met het oog op de inhoudelijke aansluiting is er een netwerk wiskunde actief met vakdocenten uit het vwo en universitaire docenten van de faculteiten Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde.

Bij de informatie over de opleidingen aan de EUR neemt internet een prominente plaats in. Daarnaast zijn er speciale voorlichtingsbijeenkomsten op de universiteit, waaronder een voor vwo-leerlingen van Turkse en Marokkaanse herkomst en hun ouders. In 2003 werd voor de eerste keer een voorlichtingsdag over de masteropleidingen gehouden.

INSCHRIJVINGSBEPERKING EN DECENTRALE SELECTIE

Net als in voorgaande jaren had de EUR in 2003 drie opleidingen met een numerus fixus. Het betrof Geneeskunde (410 studenten), International Business Administration (350 studenten) en Psychologie (250 studenten). Geneeskunde moet rekening houden met een arbeidsmarktfixus die door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen is vastgesteld. Voor zowel International Business Administration als voor Geneeskunde is gebruik gemaakt van decentrale selectie voor de maximaal toegestane 50 procent van de opleidingsplaatsen.

BINDEND STUDIEADVIES

In studiejaar 1999-2000 werd het bindend studieadvies (BSA) als pilot ingevoerd bij Bedrijfskunde. In het studiejaar 2002-2003 sloot ook de andere opleiding van de faculteit, International Business Administration, zich aan. De doelstellingen van het project waren:

- het scheppen van betere condities voor verkorting van de feitelijke studieduur tot een redelijk gemiddelde;
- het uitdagen van studenten om studieprestaties te leveren;
- het versterken van de selectieve functie van de propedeuse (vanaf 2002-2003: de bacheloropleiding) en het vervroegen van het moment waarop selectiebeslissingen tot stand komen.

Voor het bindend studieadvies gelden twee eisen: in het eerste jaar dienen 40 van de 60 ECTS te worden behaald en binnen twee jaar moet het gehele bachelor-1 jaar zijn afgerond.

De evaluatie van de periode 1999-2003, waarmee in het verslagjaar een begin is gemaakt, toont aan dat het bindend studieadvies resultaat oplevert. Haalde slechts 16 procent van de studenten in de cohorten 1997-1998 en 1998-1999 het propedeusediploma binnen een jaar, na invoering van het bindend studieadvies is dat opgelopen tot 25 à 30 procent. Een even zo hoog percentage van de studenten kreeg na een jaar een negatief bindend studieadvies. Na twee jaar studie kreeg nog eens 3 tot 8 procent een negatief bindend studieadvies. In totaal werden in 2003 260 negatieve adviezen afgegeven (vwo-instroom). Zowel de pre-BSA-cohorten als de BSA-cohorten hebben na drie jaar een propedeuserendement (c.q. bachelor-1 rendement)

van ongeveer 60 procent; het voornaamste verschil is dat de uitval bij de BSA-cohorten eerder plaatsvindt. Het College van Bestuur zal zich in 2004 beraden op een bredere invoering van het bindend studieadvies.

SPECIFIEKE DOELGROEP

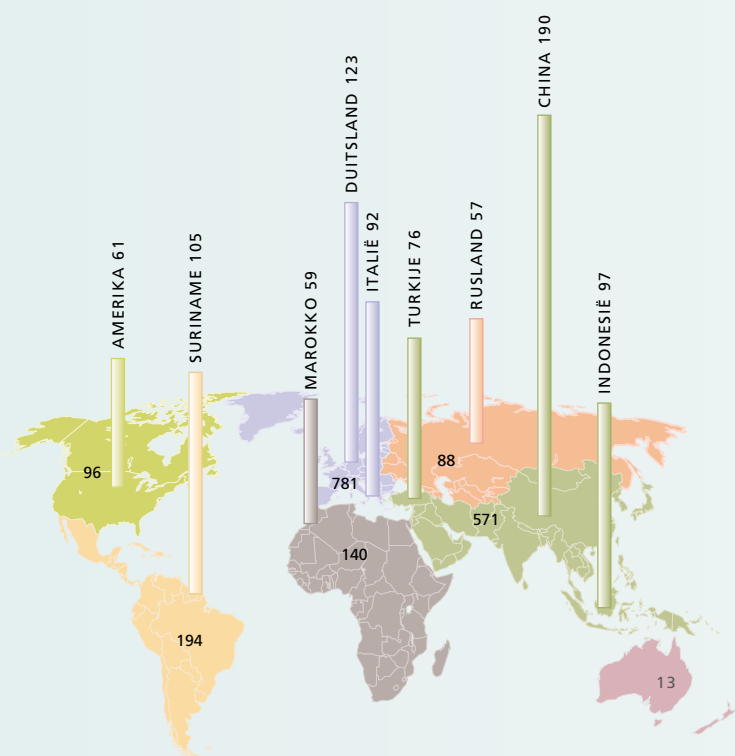
Studenten van allochtone afkomst vormen een specifieke doelgroep. De universiteit schept voorwaarden om deze studenten te stimuleren de studie vlot en met succes af te ronden. De nadruk ligt op een goede voorlichting over wat de studie inhoudt en welke eisen de universiteit stelt aan haar studenten. De voorlichtingsbijeenkomst is hierboven al gememoreerd; in het mentorenproject begeleiden allochtone studenten vwo-leerlingen van enkele Rotterdamse scholen. De universiteit ondersteunde de verenigingen van allochtone studenten die samenwerken in de Koepelorganisatie Allochtone Studentenverenigingen van de EUR.

INTERNATIONALISERING

Met het oog op de internationalisering van het onderwijs is zowel gekozen voor het bevorderen van de mobiliteit als het internationaliseren van curricula. De vergelijkbaarheid van curriculumonderdelen kon worden bevorderd door de invoering van het European Credit Transfer System (ECTS). De mobiliteit van EUR-studenten is in 2003 echter niet toegenomen. Er is sprake van een scheefgroei want het aantal buitenlandse studenten dat aan de EUR een deel van zijn studie volgt, overtreft het aantal EUR-studenten dat tijdelijk in het kader van de studie naar het buitenland vertrekt.

Nadere studie wordt verricht naar het inbrengen van internationale aspecten in het Nederlandstalige onderwijs, zoals het uitnodigen van buitenlandse docenten of gastsprekers of het toepassen van ICT in internationaal verband. Het Onderwijs Expertise Centrum Rotterdam kreeg daartoe in 2003 een inventarisatieopdracht. De rapportage verschijnt in het voorjaar van 2004.

Al enige jaren organiseert het Information Centre for International Relations van de EUR elk najaar een Voorlichtingsmarkt Studeren in het buitenland.

De studenten krijgen informatie over voordelen van en mogelijkheden voor een periode van studie aan een buitenlandse instelling, als onderdeel van het studieprogramma binnen de EUR. Door de opleiding International Business Administration is een groot contingent niet-Nederlandssprekende studenten aan de EUR ingeschreven, dat evenzeer behoort te worden geïnformeerd over mogelijkheden om als uitwisselingsstudent naar het buitenland te gaan. De toename van het aantal buitenlandse studenten leidt echter allerm minst automatisch tot contacten met Nederlandse studenten. In een poging zowel een bijdrage te leveren aan informatieverspreiding als aan integratie van groepen studenten werd in november 2003 onder de titel 'Bridging Cultures: Study Abroad' een speciaal programma aangeboden. Enkele honderden studenten namen er aan deel.

Tot slot is met het oog op een adequate internationale uitstraling de Engelstalige website van de EUR geheel herzien qua structuur en inhoud.

Studeren aan de universiteit is meer dan het volgen van onderwijs. De universiteit hecht er veel waarde aan dat studenten tijdens hun studie maatschappelijk betrokken zijn, zich cultureel ontwikkelen en op sportgebied actief zijn.

ERASMUS CULTUUR

Erasmus Cultuur biedt studenten cursussen aan op het terrein van muziek, schrijven, theater, beeldende kunst, dans en audiovisuele media. In 2003 namen 600 cursisten hieraan deel. Zo'n 1750 studenten en ruim 1000 medewerkers maakten in het verslagjaar gebruik van de door Erasmus Cultuur aangeboden cultuurabbonnementen, losse voorstellingen en excursies in Rotterdam.

Door in 2003 ook speciale Engelstalige activiteiten te organiseren is Erasmus Cultuur zich meer gaan richten op de buitenlandse studenten. Website, brochure en flyers zijn daarvoor tweetalig gemaakt.

STUDIUM GENERALE

Studium Generale biedt studenten de gelegenheid verder te kijken dan de strikte grenzen van hun studiegebied en daarvoor hun horizon te verbreden. In 2003 werden vijftig lezingen, debatten en workshops georganiseerd op het gebied van wetenschap, maatschappij en cultuur. De thema's varieerden van 'de maakbare mens' en 'de filosofie van de levenskunst' tot 'immigratie; kans of bedreiging?' en 'knowledge revolutions'. Ook belangstellenden van buiten de universiteit zijn welkom bij de programma's. In 2003 telde Studium Generale in totaal ruim 5400 bezoekers.

STICHTING STUDENTENVOORZIENINGEN ROTTERDAM

De Stichting Studentenvoorzieningen Rotterdam (SSVR) biedt de studenten een kwalitatief hoogwaardig en gedifferentieerd sportprogramma in het Universitair Sportcentrum op Woudestein. Het sportcentrum mag zich verheugen in een jaarlijks toenemende belangstelling. In 2003 telde de SSVR bijna zeventuizend sporters. Dat zijn naast EUR-medewerkers en EUR-studenten ook hbo-studenten (ongeveer 25 procent). Fitness geniet grote populariteit gezien de meer dan drieduizend verkochte fitnesskaarten. De Rotterdamse Studenten Sport Raad, met twintig aangesloten studentensportverenigingen, biedt het reguliere sportprogramma aan: van A tot Z, van Aikido tot Zwemmen en alle denkbare sporten daartussen in. Daarnaast waren er in 2003 ook nieuwe cursussen: golfclinics, duikcursussen, inline-skaten en zweefvliegen. Het Erasmus Topsport Bureau biedt faciliteiten voor studenten die het volgen van een studie willen combineren met beoefening van sport op hoog niveau. In 2003 maakten zeventig topsportende EUR-studenten er gebruik van.

ALUMNI

Om de betrokkenheid van de afgestudeerden bij de EUR te vergroten is in 2003 door het Alumni Office een aantal projecten gerealiseerd. Vanuit dit centrale punt is het eerste local chapter, een ontmoetingsplek voor alumni in het buitenland, opgezet (Italië). Het doel van de local chapters is een uitgebreid netwerk te creëren voor EUR-alumni in het buitenland door het organiseren van bijeenkomsten (netwerken, life-long learning en sociale activiteiten). De alumniwebsite en de digitale nieuwsbrief spelen in het onderhouden van de contacten een belangrijke rol.

Om het voornemen tot een grotere betrokkenheid verder kracht bij te zetten ontvingen in december ruim 20.000 alumni, afgestudeerd in de periode 1980 en 2003, een vragenlijst waarmee de (gewenste) relatie tussen de oud-EUR-student en de alma mater in kaart wordt gebracht. Het onderzoek dient als startpunt voor het universitair alumnibeleid in 2004.

Ook op facultair niveau houdt men zich bezig met alumnibeleid. Iedere faculteit heeft een alumni officer. In 2003 werden regelmatig sociale en professionele activiteiten georganiseerd, variërend van lezingen tot werkbezoeken en bijeenkomsten.

Personeel, organisatieontwikkeling en huisvesting

DOELSTELLINGEN

- Ontwikkelen van een nieuwe regeling nevenwerk.
- Invoeren van een nieuwe EUR-regeling Kinderopvang.
- Voorbereiden invoering nieuw systeem van functiebeschrijving en -waardering op basis van de Hay-methode.
- Uitvoeren van beleid gericht op een evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in leidinggevende functies.
- Uitvoeren wijzigingen uit de nieuwe CAO-Nederlandse Universiteiten (CAO-NU).

PERSONEELSBELEID

In 2003 vormden de onderwerpen nevenwerkzaamheden, functieordenen en kinderopvang belangrijke beleidspunten voor Personeel & Organisatie. Het onderwerp functieordenen is onderdeel van de nieuwe CAO-NU, waarover in het najaar een definitief akkoord werd bereikt. De CAO geldt van 1 september 2003 tot en met 31 augustus 2004.

NEVENWERKZAAMHEDEN

De EUR kent sinds 1994 een regeling Nevenwerk. Als nevenwerk wordt beschouwd: alle werkzaamheden die een medewerker voor of ten behoeve van een derde verricht, voor zover die kunnen worden verondersteld een afgeleide te zijn van de functie bij de EUR. De huidige regeling bleek voor zowel medewerkers als leidinggevend onvoldoende eenduidig te zijn om te dienen als adequaat beoordelingskader voor het vragen en geven van toestemming voor nevenwerk. Het in 2003 gedane voorstel voor aanpassing van de bestaande regeling zal in 2004 verder worden uitgewerkt en geïmplementeerd.

SALARISVERBETERING PROMOVENDI

Onderdeel van de nieuwe CAO was de invoering van een nieuwe salarisschaal voor de promovendi, die in grote lijnen overeenkomt met de reguliere salarisschaal 10. Om de kosten van deze salarismaatregel in de tijd te spreiden, is afgesproken dat de promovendi via een zogenaamd ingroepad geleidelijk een hoger salaris ontvangen. Veel promovendi tekenden bezwaar aan tegen de effecten van de maatregel. Als gevolg hiervan heeft de EUR voor een specifieke groep promovendi een compensatieregeling getroffen.

KINDEROPVANG

In verband met de groeiende vraag naar kinderopvang en de bijbehorende lange wachtlijst is in 2003 een nieuwe EUR-regeling Kinderopvang in werking getreden. Volgens deze regeling komen verschillende opvangvormen voor vergoeding in aanmerking. De EUR draagt 17,5 procent bij in de kosten van een kindplaats, met inachtneming van een jaarlijks vast te stellen plafondprijs. Met deze vergoedingssystematiek anticipeert de EUR op de Wet Basisvoorziening Kinderopvang, die naar verwachting op 1 januari 2005 zal ingaan.

Het beschikbare budget wordt door de nieuwe regeling beter verdeeld over belanghebbenden. Het aantal medewerkers dat een tegemoetkoming voor de opvangkosten ontving, is daardoor in het verslagjaar met vijftig gestegen. Een aanzienlijk deel van deze medewerkers maakt daarbij gebruik van opvangvormen die in de oude regeling niet voor vergoeding in aanmerking kwamen. Door de introductie van het nieuwe beleid zijn de wachtlijsten verdwenen.

In 2003 heeft de Stichting Kinderdagverblijf Erasmus Universiteit Rotterdam haar activiteiten overgedragen aan de Stichting Kinderopvang Nederland.

FUNCTIEORDENEN

Het functiebeschrijvings- en waarderingssysteem gaat plaatsmaken voor een systeem gebaseerd op de Hay-methode voor functieordenen. Als gevolg van een onderzoek door de VSNU samen met consultants van Hay zijn alle functies binnen de Nederlandse universiteiten opnieuw beschreven en geordend in functieprofielen. In 2003 zijn voorbereidingen getroffen om het nieuwe systeem in te voeren binnen de EUR.

INTERNATIONALISERING

Personen die afkomstig zijn van buiten de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte, dienen bij een verblijf van langer dan drie maanden een verblijfsvergunning aan te vragen. De kosten van de verblijfsvergunning zijn in de afgelopen jaren fors gestegen. Om het proces van internationalisering van de EUR te versoepelen is besloten tot een vergoeding van de kosten van de vereiste vergunning.

MANAGEMENTKWALIFICATIE

Ter versterking van de kwaliteit van het management is een leergang Managementkwalificatie ontwikkeld. De leergang bestaat uit een aantal modules waarin het trainen van praktische vaardigheden centraal staat. De inhoud van de trainingen sluit aan bij het personeelsbeleid van de EUR. Zeventig medewerkers hebben inmiddels deelgenomen aan een of meerdere trainingen.

DOELGROEPENBELEID

Vrouwen zijn binnen de EUR met name in hogere (wetenschappelijke) functies ondervertegenwoordigd. Sinds 2002 is het beleid gericht op een evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in hogere functies. Een van de maatregelen voorziet bijvoorbeeld in een financiële ondersteuning bij de aanstelling van een vrouwelijke hoogleraar. In het verslagjaar is hiervan nog geen gebruik gemaakt door de faculteiten.

ARBEIDSVoorwaarden

KEUZEMODEL ARBEIDSVoorwaarden

In het afgelopen jaar namen 763 medewerkers deel aan het keuzemodel arbeidsvoorwaarden. Dat komt neer op een deelname van 34,6 procent. Bij de in totaal 936 keuzes die de medewerkers maakten, bleek vooral de onbelaste reiskostenvergoeding populair te zijn. Ook de keuzes voor het inruilen van vrije dagen voor extra inkomen en de onbelaste aanschaf van een pc waren favoriet (tabel pagina 44).

ADSL

Als compensatie voor de in 2003 afgeschafte premiespaarregeling is een ander soort voorziening getroffen. Het betreft een subsidiëring van een ADSL-abonnement en de aansluitkosten hiervan. Inmiddels zijn reeds ruim 350 medewerkers aangesloten.

BELONINGEN/ARBEIDSMARKTTOELAGE

Aan medewerkers die goed of zeer goed hebben gefunctioneerd, kan een extra beloning worden toegekend in de vorm van een gratificatie, een extra periodiek of functioneringstoeelage. In 2003 zijn 429 medewerkers voor een extra beloning in aanmerking gekomen (tabel pagina 44).

In 2003 kregen 94 medewerkers een arbeidsmarkttoelage, waarmee in totaal een bedrag van 362.940 euro was gemoeid. Per persoon komt dit neer op een gemiddelde van ongeveer 3860 euro (tabel pagina 44).

ARBO

In verband met de vorming van het Erasmus MC is de ondersteuning op het gebied van arbo, veiligheid en milieu per 1 januari 2003 bij de directoraten Personeel & Organisatie (arbo) en Materieel, Technisch en (Gebouwen)Beheer (veiligheid en milieu) ondergebracht. Binnen het directoraat Personeel & Organisatie vond de benoeming plaats van een arbo-coördinator. Deze functionaris ondersteunt de organisatieonderdelen bij het vormgeven van het arbeidsomstandighedenbeleid. Tevens is deze medewerker coördinator van de arbo- en milieucontactpersonen bij de EUR.

In de loop van 2003 hebben alle organisatieonderdelen hun jaarlijkse voortgangsrapportages en bijgestelde Plannen van Aanpak in het kader van de risico-inventarisatie en evaluatie aan de medezeggenschapsorganen aangeboden.

Binnen de organisatie is de *Handwijzer decentrale arbo- en milieuzorg*, met de taken en verantwoordelijkheden, ruim verspreid. Ook is er een speciale arbeidsomstandighedsite ontwikkeld op het EUR-web.

REORGANISATIES

ERASMUS MC – BUREAU VAN DE UNIVERSITEIT

De ontvlechting van het Bureau van de Universiteit naar Erasmus MC heeft in het verslagjaar plaatsgevonden. De afronding krijgt in 2004 gestalte. Medewerkers van het directoraat Materieel, Technisch en (Gebouwen)Beheer zijn per 1 januari 2003 overgegaan naar het Facilitair Bedrijf van het Erasmus MC. De overgang betrof met name medewerkers die al werkzaam waren op Hoboken.

Ook de reorganisatie van de afdeling Computer Ondersteuning Hoboken, onderdeel van het directoraat Informatievoorziening & Automatisering, werd in 2003 voorbereid. Naar verwachting vindt de realisatie in mei 2004 plaats. De afdeling wordt in zijn geheel overgeheveld naar de Directie Informatie van het Erasmus MC. Het werkterrein en de diensten van Computer Ondersteuning Hoboken veranderden niet, zodat er geen ingrijpende personele wijzigingen plaatsvonden.

BUREAU VAN DE UNIVERSITEIT

De reorganisatie van het Bureau van de Universiteit betreft een wijziging in de organisatiestructuur, waardoor de afdelingen Juridische Zaken, Post- en Archiefzaken, Algemene en Financiële Zaken en Erasmus Magazine rechtstreeks onder de Secretaris van de Universiteit komen te vallen. De afdeling In- en Externe Betrekkingen is ondergebracht bij het directoraat Onderwijs, Onderzoek en Studentzaken. De reorganisatie had geen directe personele consequenties.

In het verslagjaar zijn de ondersteunende diensten, in het bijzonder in de sector Onderwijs, Onderzoek en Studentzaken, doorgelicht op effectiviteit en doelmatigheid. Dat gebeurde in het kader van de ontwikkelingen rond de bachelor-masterstructuur en de toenemende internationalisering van de universiteit. In 2004 zal derhalve deze sector worden gehergroepeerd om beter aan de internationale ambities van de EUR te kunnen voldoen.

FACULTEIT DER HISTORISCHE EN KUNSTWETENSCHAPPEN

De reeds in 2002 voorgenomen reorganisatie binnen de faculteit der Historische en Kunstwetenschappen is in het verslagjaar tot uitvoering gebracht. Na een structureel tekort in de afgelopen jaren, was het realiseren van een gezonde financiële situatie het doel van de reorganisatie. Dit had mede tot gevolg dat de formatie werd aangepast. Omdat een aantal medewerkers gebruik heeft gemaakt van de 56-plusregeling uit het Sociaal Statuut bij reorganisaties, konden gedwongen ontslagen worden voorkomen.

FACULTEIT DER WIJSBEGEERTE

Ook de faculteit der Wijsbegeerte kon in 2003 vanwege de financiën niet ontkomen aan reorganisatie. De personele gevolgen zullen door middel van het Sociaal Statuut worden opgevangen. Bij het terugdringen van de formatie zijn gedwongen ontslagen niet uit te sluiten.

FACULTEIT DER ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

De faculteit der Economische Wetenschappen kwam in 2003 eveneens met een voornemen tot reorganiseren. De financiële positie was ook hier een belangrijke aanleiding. Met de reorganisatie beoogt de faculteit tevens een kwaliteitsslag te maken op het gebied van zowel onderwijs als onderzoek.

PERSONEEL IN CIJFERS

OMVANG VAN HET PERSONEELSBESTAND

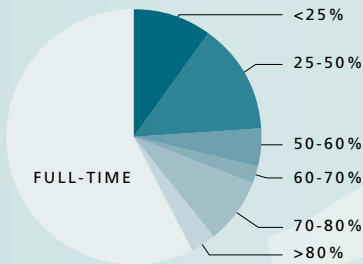
In 2003 nam het aantal personen in dienst van de EUR af van 3.695 op 31 december 2002 tot 2.227 personen op 31 december 2003. Een daling van 39,7 procent die met name werd veroorzaakt door de overgang van FGG en iBMG naar het Erasmus MC. Laat men beide organisatieonderdelen in de vergelijking buiten beschouwing, dan is het aantal personen in dienst van de EUR ongeveer gelijk gebleven.

Het aantal volledige arbeidsplaatsen daalde 40,9 procent van 2975,0 naar 1759,4 fte. Ook hier geldt dat de stijging van het aantal fte nihil is wanneer iBMG en FGG niet worden meegenomen in de vergelijking.

VROUWEN

Op 31 december 2002 waren er 764 vrouwen in dienst van de EUR. In 2003 is dit aantal met 25 personen toegenomen. Het aandeel van vrouwen in het totale personeelsbestand van de EUR is gestegen van 38,2 procent naar 40,3 procent. Het aantal vrouwelijke hoogleraren is in 2003 gelijk aan 2002. Het aantal vrouwelijke universitaire hoofddocenten nam met drie personen toe en het aantal vrouwelijke universitaire docenten steeg met elf personen. (In de vergelijkingen zijn de organisatieonderdelen FGG en iBMG volledig buiten beschouwing gelaten.)

Deeltijdfactor 2003

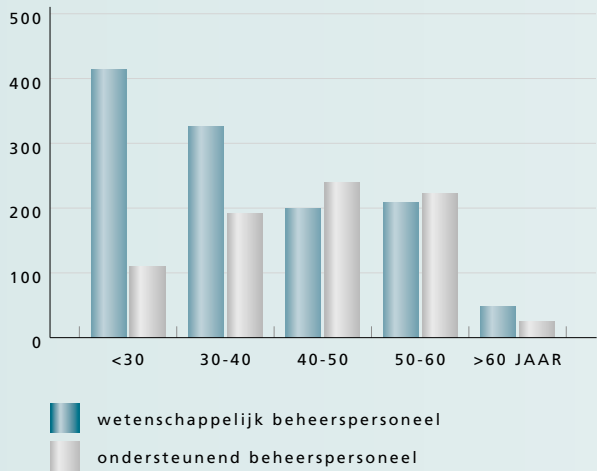

ZIEKTEVERZUIM

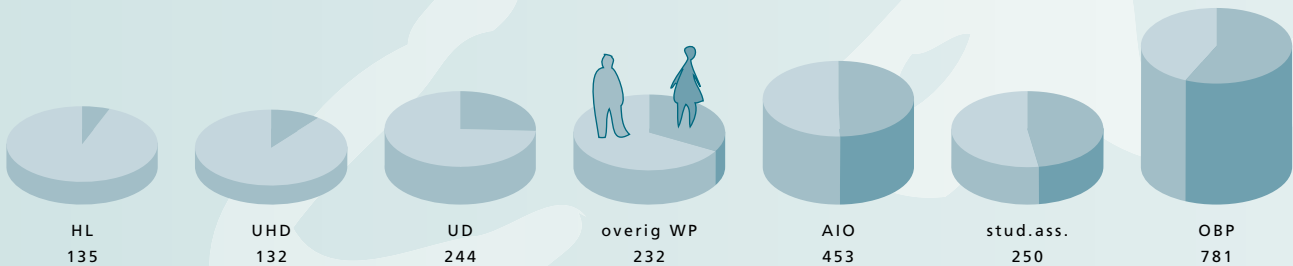
Ten opzichte van 2002 is het ziekteverzuimpercentage gedaald van 3,4 procent naar 3,0 procent. Ook de gemiddelde ziekte-duur in dagen daalde, van 19,3 naar 17,5 dagen. De Wet Ver-betering Poortwachter heeft de verantwoordelijkheid van de medewerker en van de EUR, als werkgever, voor de procesgang in het eerste verzuimjaar vergroot. Wellicht droeg de invoering van deze wet er toe bij dat de gemiddelde ziekteduur is ver-minderd.

In het afgelopen jaar werden twaalf medewerkers arbeidson-geschikt bevonden, waaronder vier volledig en acht gedeel-telijk. Van deze acht gedeeltelijk arbeidsongeschikten zijn er inmiddels drie volledig hersteld.

Leeftijdsopbouw van medewerkers van de EUR, exclusief student-assistenten

Totaal aantal personen (2227) in dienst van de EUR, verdeeld naar functiesoort

HUISVESTING

UITGANGSPUNTEN HUISVESTINGSBELEID

Het verkrijgen van het economisch eigendom van het vastgoed in 1995 was voor de EUR aanleiding de huisvesting kritisch te bezien. In de jaren tot 2000 werden de beschikbare middelen ingezet voor het wegwerken van achterstallig onderhoud, voor het oplossen van het tekort aan staf-, onderwijs- en laboratoriumruimte en voor de vervanging van het Proefdierencentrum. Daarnaast werd een meerjarenplan opgesteld om de gebouwen in goede staat te houden, alsmede een financieel plan voor de noodzakelijke vervanging van de gebouwen.

Uitgangspunten daarbij waren:

- De gebouwen hebben bouwkundig een levensduur van ten minste 75 jaar. Een uitzondering daarop vormen het F/G- en N-gebouw. Deze noodgebouwen hebben een levensduur van ongeveer 30 jaar.
- De technische installaties in de gebouwen moeten om de 25 jaar worden vervangen.
- De gebouwen moeten worden aangepast aan de aangescherpte regelgeving op het gebied van arbozorg, milieuzorg en veiligheid. Het volledig asbestvrij maken van de gebouwen was daarbij geen optie, omdat dat een investering van ongeveer 45 miljoen euro zou vergen.
- De infrastructuur voor ICT moet sterk worden verbeterd.

NIEUWBOW NODZAKELIJK DOOR GROEI EUR

De bouw van het nieuwe pand voor onder andere de faculteit der Bedrijfskunde op het Woudestein-complex vorderde in 2003 gestaag. De oplevering van dit zogenoemde T-gebouw staat gepland voor april 2005. Het in aanbouw zijnde faculteitsgebouw is groter dan de ruimtebehoefte op korte termijn. Met het oog op de groei van de EUR en op de toekomstige vervanging van gebouwen zal dit echter niet leiden tot structurele leegstand. Met de gemeente Rotterdam is overeenstemming bereikt over de voorwaarden waarop tijdelijke overcapaciteit op de commerciële markt kan worden verhuurd.

In 2002 en 2003 is in totaal ongeveer 32,6 miljoen euro geïnvesteerd in nieuwbouw. De totale investering in dit T-gebouw zal ongeveer 61 miljoen euro bedragen, exclusief rente en grondkosten tijdens de bouw.

Voor de financiering van de nieuwbouw en ter consolidatie van een lopende lening voor het M-gebouw is een lening aangegaan van 25 miljoen euro. De verdere behoefte aan liquiditeiten zal uit interne financiering beschikbaar komen. Afgezien van een renovatie van het A- en C-gebouw worden tot 2015 geen ingrijpende renovaties meer voorzien. De meerjarenplanning voor het onderhoud wettigt de verwachting dat de gebouwen op Woudestein in goede staat kunnen worden gehouden bij het nu beschikbare middelenniveau.

HUISVESTING ERASMUS MC

In 2003 is het Hoboken-complex overgedragen aan het Erasmus MC inclusief de beschikbare middelen voor instandhouding en op termijn renovatie van het complex. Ondanks het terughoudende beleid van de EUR op het gebied van huisvesting, moeten met name bij de FGG voor functionele renovaties forse bedragen ten laste van het budget voor onderwijs en onderzoek worden gebracht, omdat de financiering vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen onvoldoende is. Het in 2003 bij Erasmus MC gestarte huisvestingsproject brengt een last van circa 18 miljoen euro met zich mee.

INRICHTINGSPLAN WOUDESTEIN

Voor het Woudestein-complex werd in 2001 een inrichtingsplan opgesteld door een stedenbouwkundig adviesbureau. Dit plan schetst de mogelijke ontwikkeling van het complex voor de komende tien tot vijftien jaar. Op het universiteitsterrein blijken voldoende vervangings- en uitbreidingsmogelijkheden aanwezig te zijn, met perspectieven voor studentenhuisvesting op het Woudestein-complex.

In 2003 moest opnieuw worden geconstateerd dat de huisvestingscapaciteit voor buitenlandse studenten in Rotterdam maar net voldoende is. Anders dan voor Nederlandse studenten dient voor buitenlandse studenten doorgaans volledig gemeubileerde woonruimte beschikbaar te zijn. Dankzij de door de EUR van twee woningcorporaties gehuurde woonruimte (totaal 465 wooneenheden) en met een stevig beroep op de particuliere markt lukt het met moeite om de nieuw aangekomen buitenlandse studenten aan woonruimte te helpen. In 2003 zijn onder meer verkenningen uitgevoerd naar de haalbaarheid van huisvesting van buitenlandse studenten op de campus.

Bijlagen

CIJFERS BIJ ONDERWIJS

E&M	= Economie en Management
G&G	= Geneeskunde en Gezondheid
RC&M	= Recht, Cultuur & Maatschappij
EUR	= ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Eerstejaarsstudenten in bacheloropleidingen collegejaar 2003-2004

	M	V	M+V
Economische Wetenschappen	652	256	908
Bedrijfskunde	888	450	1.338
Totaal domein E&M	1.540	706	2.246
Geneeskunde (instroom propedeuse)	183	238	421
Gezondheidswetenschappen	14	49	63
Totaal domein G&G	197	287	484
Rechtsgeleerdheid	531	585	1.116
Sociale Wetenschappen	266	398	664
Wijsbegeerte	57	20	77
Historische en Kunstwetenschappen	66	126	192
Totaal domein RC&M	920	1.129	2.049
EUR TOTAAL	2.657	2.122	4.779

Studenten in masteropleidingen collegejaar 2003-2004

	M	V	M+V
Economische Wetenschappen	185	72	257
Bedrijfskunde	478	192	670
Totaal domein E&M	663	264	927
Geneeskunde*	nvt	nvt	nvt
Gezondheidswetenschappen	30	87	117
Totaal domein G&G	30	87	117
Rechtsgeleerdheid	57	35	92
Sociale Wetenschappen**	nvt	nvt	nvt
Wijsbegeerte	7	6	12
Historische en Kunstwetenschappen	9	31	40
Totaal domein RC&M	73	72	145
EUR TOTAAL	766	423	1.189

* nog niet in de BaMa

** start in 2004

De aantallen studenten zijn geteld per opleiding en niet ont-dubbeld; het totaal aantal inschrijvingen is groter dan het aantal studenten, doordat sommigen meer dan een inschrijving hebben (peildatum 1 december 2003).

Studenten in doctorale fase ongedeelde opleidingen

	M	V	M+V
Economische Wetenschappen	1.409	421	1.830
Bedrijfskunde	1.449	567	2.016
Totaal domein E&M	2.858	988	3.846
Geneeskunde	329	463	792
Gezondheidswetenschappen	37	113	150
Totaal domein G&G	366	576	942
Rechtsgeleerdheid	529	615	1.144
Sociale Wetenschappen	240	175	415
Wijsbegeerte	22	16	38
Historische en Kunstwetenschappen	91	181	272
Totaal domein RC&M	882	987	1.869
EUR TOTAAL	4.106	2.551	6.657

Afgestudeerden per faculteit vanaf collegejaar 2000-2001

(peildatum 1 oktober 2003)

	00/01	01/02	02/03	BACHELOR 02/03
Economische Wetenschappen	425	444	438	15
Bedrijfskunde	463	608	619	57
Totaal domein E&M	888	1.052	1.057	72
Geneeskunde* (arts)	202	223	206	nvt
Gezondheidswetenschappen	54	57	51	28
Totaal domein G&G	256	280	257	28
Rechtsgeleerdheid	259	281	277	-
Sociale Wetenschappen	98	125	126	-
Wijsbegeerte	7	18	16	5
Historische en Kunstwetenschappen	59	57	74	26
Totaal domein RC&M	423	481	493	31
EUR TOTAAL	1.567	1.831	1.807	131

Doctoraaldiploma geneeskunde 238 253 242 nvt

* kent geen bachelordiploma

CIJFERS BIJ ONDERZOEK

Promoties aan de Erasmus Universiteit Rotterdam,

in de periode 1999-2003, per domein

	1999	2000	2001	2002	2003
E&M	32	30	21	28	28
G&G	105	110	101	106	120
RC&M	29	25	21	16	31
EUR TOTAAL	166	165	143	150	179

Promoties 2003, naar AIO/niet-AIO en geslacht, per domein

	TOTAAL	AIO		NIET-AIO	
		M	V	M	V
E&M	28	16	4	7	1
G&G	120	13	17	53	37
RC&M	31	4	6	16	5
EUR TOTAAL	179	33	27	76	43

Vergelijking van de percentages al dan niet gepromoveerde AIO's naar geslacht, ingestroomd in 1986-1990 resp. 1991-1995, per domein

	INSTROOM 1986-1990		PROMOTIE 1986-1998		INSTROOM 1991-1995		PROMOTIE 1991-2003	
	M	V	M	V	M	V	M	V
E&M	83	19	66	63	103	21	68	62
G&G	71	46	79	70	120	92	80	77
RC&M	47	33	70	42	55	45	56	47
EUR TOTAAL	201	98	72	59	278	158	77	66

Cumulatieve AIO-rendementen naar promotieduur, ingestroomd in 1986-1996, per domein

	INSTROOM		% PROMOTIE BINNEN 4 JR.		% PROMOTIE BINNEN 4-5 JR.		% PROMOTIE BINNEN 5-6 JR.		% PROMOTIE BINNEN 6-7 JR.		% PROMOTIE NA 7 JR.		% NOG GEEN PROMOTIE	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
E&M	208	159	10	4	43	33	59	59	68	69	79	75	21	25
G&G	209	50	7	6	39	18	53	32	62	36	68	54	32	46
RC&M	107	80	2	3	18	11	37	30	50	38	63	45	37	55
EUR TOTAAL	524	289	7	4	36	24	52	46	62	54	71	63	29	37

CIJFERS BIJ PERSONEEL

Top 5 van keuzes arbeidsvoorwaarden

1	Reiskosten	358 keer
2	Extra inkomen	273 keer
3	PC	215 keer
4	Fiets	50 keer
5	Extra Pensioen	23 keer

Extra beloningen

Gratificatie	340 personen
Extra periodiek	35 personen
Functioneringstoelage	54 personen

TOTAAL	429 PERSONEN
--------	--------------

Arbeidsmarkttoelagen

SECTOR	AANTAL PERSONEN	PERCENTAGE
Fincancieel-economisch	11	11,7
Automatisering	14	14,9
Wetenschappelijk	36	38,3
Overig	33	35,1
TOTAAL	94	100

Tijdelijk/vast personeel

2003	WP	WP-VAST	WP-TIJDELIJK	% TIJDELIJK	OBP	OBP-VAST	OBP-TIJDELIJK	% TIJDELIJK	TOTAAL
BvdU + UB	0	0	0	0,0%	445	429	16	3,6%	445
FEW	288	185	103	35,8%	106	93	13	12,3%	394
FB	233	127	106	45,5%	98	89	9	9,2%	331
FR	178	108	70	39,3%	76	65	11	14,5%	254
FSW	144	75	69	47,9%	35	35	0	0,0%	179
FW	31	19	12	38,7%	6	6	0	0,0%	37
FHKW	54	35	19	35,2%	13	9	4	30,8%	67
TOTAAL	928	549	379	40,8%	779	726	53	6,8%	1.707

Aangezien van de FGG en iBMG in principe alleen AIO's nog een dienstverband hebben bij de EUR en deze van tijdelijke aard zijn, zijn die organisatieonderdelen buiten beschouwing gelaten. Dit om vertekening van het percentage tijdelijk personeel te voorkomen.

Ziekteverzuimpercentage

PERSONEELSCATEGORIE	PERCENTAGE
WP	1,79
OBP	4,61
WP & OBP	2,97

Gemiddelde ziekteduur in dagen*

PERSONEELSCATEGORIE	DUUR
WP	21,68
OBP	15,94
WP & OBP	17,48

* In 2003 beëindigde ziektegevallen, zonder verrekening van verlofdagen of deeltijdfactor.

Ziekmeldingsfrequentie

PERSONEELSCATEGORIE	GEMIDDELD PER PERSOON
WP	0,47
OBP	1,87
WP & OBP	1,03

Percentage niet ziek

PERSONEELSCATEGORIE	NIET ZIEK PER 100 MEDEWERKERS
WP	76,50
OBP	37,71
WP & OBP	61,97

Arbeidsongeschikt

	VOLLEDIG	GEDEELTELIJK
AANTAL	4	8

Personeel in aantallen arbeidsplaatsen en aantallen personen (peildatum 31-12-2003)*

AANTAL ARBEIDSPLAATSEN		HL	UHD	UD	OVERIG WP	AIO	STUD. ASS.	OBP	TOTAAL
BvdU	mannen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	222,4	222,4
	vrouwen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	154,8	154,8
	totaal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	377,2	377,2
FEW	mannen	28,5	33,4	45,5	55,8	38,0	13,5	31,5	246,2
	vrouwen	1,0	0,0	6,2	15,1	14,0	7,9	52,1	96,3
	totaal	29,5	33,4	51,7	70,9	52,0	21,4	83,6	342,5
FB	mannen	23,0	27,9	34,6	27,8	39,8	8,8	30,7	192,6
	vrouwen	1,0	2,6	12,6	9,7	24,0	6,3	56,9	113,0
	totaal	24,0	30,5	47,2	37,5	63,8	15,1	87,6	305,6
FGG	mannen	1,0	1,0	0,0	1,0	102,6	0,0	0,0	105,6
	vrouwen	0,0	0,6	0,0	0,0	149,5	0,0	1,4	151,5
	totaal	1,0	1,6	0,0	1,0	252,1	0,0	1,4	257,1
iBMG	mannen	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	4,0
	vrouwen	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	0,0	0,0	4,4
	totaal	0,0	0,0	0,0	0,0	8,4	0,0	0,0	8,4
FR	mannen	17,9	18,3	33,1	13,5	16,0	7,8	19,0	125,6
	vrouwen	2,2	3,0	17,5	5,1	17,6	10,1	39,5	95,0
	totaal	20,1	21,3	50,6	18,6	33,6	17,8	58,5	220,6
FSW	mannen	14,1	18,5	21,0	12,6	16,6	6,0	7,4	96,2
	vrouwen	0,4	1,8	9,4	14,2	7,2	5,5	24,3	62,8
	totaal	14,5	20,3	30,4	26,8	23,8	11,5	31,7	159,0
FW	mannen	4,6	4,4	5,6	3,6	4,6	0,2	2,6	25,6
	vrouwen	0,0	0,0	1,1	0,0	1,8	0,2	2,5	5,6
	totaal	4,6	4,4	6,7	3,6	6,4	0,4	5,1	31,2
FHKW	mannen	6,5	3,0	13,3	4,9	1,8	0,6	1,0	31,1
	vrouwen	1,5	2,0	3,1	6,4	1,8	2,3	9,6	26,7
	totaal	8,0	5,0	16,4	11,3	3,6	2,9	10,6	57,8
Totaal	mannen	95,6	106,6	153,2	119,2	223,4	36,8	314,6	1.049,3
	vrouwen	6,1	10,0	49,9	50,4	220,3	32,3	341,0	710,1
	totaal	101,7	116,6	203,1	169,6	443,7	69,1	655,6	1.759,4

AANTAL PERSONEN		HL	UHD	UD	OVERIG WP	AIO	STUD. ASS.	OBP	TOTAAL
BvdU	mannen	0	0	0	0	0	0	237	237
	vrouwen	0	0	0	0	0	0	208	208
	totaal	0	0	0	0	0	0	445	445
FEW	mannen	42	39	55	69	40	44	35	324
	vrouwen	1	0	8	20	14	27	71	141
	totaal	43	39	63	89	54	71	106	465
FB	mannen	33	31	38	34	40	39	32	247
	vrouwen	1	4	16	12	24	26	66	149
	totaal	34	35	54	46	64	65	98	396
FGG	mannen	1	1	0	1	103	0	0	106
	vrouwen	0	1	0	0	153	0	2	156
	totaal	1	2	0	1	256	0	2	262
iBMG	mannen	0	0	0	0	4	0	0	4
	vrouwen	0	0	0	0	4	0	0	4
	totaal	0	0	0	0	8	0	0	8
FR	mannen	25	19	42	20	16	25	23	170
	vrouwen	3	5	22	8	18	34	53	143
	totaal	28	24	64	28	34	59	76	313
FSW	mannen	15	19	23	20	18	20	7	122
	vrouwen	1	2	11	27	8	23	28	100
	totaal	16	21	34	47	26	43	35	222
FW	mannen	4	5	7	6	5	1	3	31
	vrouwen	0	0	2	0	2	1	3	8
	totaal	4	5	9	6	7	2	6	39
FHKW	mannen	7	4	16	5	2	2	1	37
	vrouwen	2	2	4	10	2	8	12	40
	totaal	9	6	20	15	4	10	13	77
Totaal	mannen	127	118	181	155	228	131	338	1.278
	vrouwen	8	14	63	77	225	119	443	949
	totaal	135	132	244	232	453	250	781	2.227

* Sinds 1 januari 2003 hebben alle medewerkers, met uitzondering van de assistenten in opleiding (AIO's), een dienstverband gekregen bij het Erasmus MC. De AIO's blijven in dienst van de EUR en worden van daaruit geplaatst binnen het Erasmus MC. Voor de hoogleraren geldt dat zij aangesteld blijven bij de universiteit op basis van een onbezoldigd dienstverband.

Lijst van afkortingen

B	Bachelor	OECR	Onderwijskundig Expertise Centrum Rotterdam
BaMa	Bachelor-Master	QANU	Quality Assurance Netherlands Universities
Bsik	Besluit subsidies investeringen kennis- infrastructuur	RSM	Rotterdam School of Management
BSA	Bindend studieadvies	SEP	Standaard Evaluatie Protocol
BvdU	Bureau van de Universiteit	TUD	Technische Universiteit Delft
CvB	College van Bestuur	UB	Universiteitsbibliotheek
CWTS	Centrum voor Wetenschaps- en Technologie Studies	UM	Universiteit Maastricht
DLG	Disciplineoverlegorgaan Letteren en Geschiedenis	UT	Universiteit Twente
EBL	Erasmus Behavioral Lab	UTC	Universitair Taalcentrum
ECTS	Europeen Credit Transfer System	UU	Universiteit Utrecht
Erasmus MC	Erasmus Universitair Medisch Centrum	UvA	Universiteit van Amsterdam
ERIM	Erasmus Research Institute of Management	VSNU	Vereniging van Nederlandse Universiteiten
EUR	Erasmus Universiteit Rotterdam	VU	Vrije Universiteit
FB	Faculteit der Bedrijfskunde	VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
FEW	Faculteit der Economische Wetenschappen	WHW	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek
FGG	Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswe- tenschappen	ZON/MW	Zorgonderzoek Nederland en Medische Weten- schappen
FHKW	Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen		
FR	Faculteit der Rechtsgeleerdheid		
FSW	Faculteit der Sociale Wetenschappen		
Fte	Fulltime equivalent		
FW	Faculteit der Wijsbegeerte		
GUO	Gemeenschappelijk Uitvoerend Orgaan		
iBMG	Instituut Beleid en Management Gezondheidszorg		
ICES-KIS	Interdepartementale Commissie voor het Econo- misch Structuurbeleid-Kennisinfrastructuur		
ICIR	Informatie Centrum voor Internationale Relaties		
ICTO	Informatie- en communicatietechnologie in het onderwijs		
INK	Instituut Nederlandse Kwaliteit		
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Weten- schappen		
KUN	Katholieke Universiteit Nijmegen		
LEI	Universiteit Leiden		
M	Master		
NIDO/KSI	Nationaal Initiatief Duurzame Ontwikkeling / Kennisnetwerk Systeem Innovaties		
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie		
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen		
OBR	Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam		

Rondetafelgesprek

INTERMEZZO

Rondetafelgesprek

DRS. A.C.L. (AD) HOFSTEDE,
HOOFDREDACTEUR VAN ERASMUS MAGAZINE,
HEEFT HET RONDETAFLGESPREK VOORBEREID EN GELEID.
DE VERSLAGLEGGING WAS IN HANDEN VAN
DRS. M. (RIETJE) VAN VLIET, JOURNALIST.

Het is nog rustig op de campus, zo vroeg op de ochtend van 16 maart. Ergens op de tweede etage van het Bestuursgebouw staat een grote ronde tafel voor een ontbijt gedeckt. Langzamerhand komen de genodigden binnen. José van Eijndhoven en Kees van Rooijen, voorzitter respectievelijk lid van het College van Bestuur, en hun gasten: Henk Schmidt, Ted Splinter, Ellen Hey en Jo van Nunen. Hoewel het ontbijt uitnodigend oogt, zullen de aanwezigen vooralsnog weinig tijd hebben om ervan te genieten. Op de agenda staat immers een gedachtenwisseling over het Strategisch Plan van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Het zal in de komende vijf jaren als leidraad dienen voor iedereen die bij het universiteitsbeleid betrokken is.

Aan tafel (met de klok mee):

- Prof.dr. Th.A.W. (Ted) Splinter,
*hoogleraar Ontwikkeling Medisch Onderwijs
van de faculteit der Geneeskunde
en Gezondheidswetenschappen.*
- Mw.prof.dr. E. (Ellen) Hey,
*hoogleraar Internationaal Publiekrecht van
de faculteit der Rechtsgeleerdheid.*
- Prof.dr.ir. J.A.E.E. (Jo) van Nunen,
*hoogleraar en voorzitter van de vakgroep
Beslissings- en Informatiewetenschappen van
de faculteit der Bedrijfskunde.*
- Drs. C.W. (Kees) van Rooijen,
lid van het College van Bestuur.
- Mw.dr. J.C.M. (José) van Eijndhoven,
voorzitter van het College van Bestuur.
- Prof.dr. H. (Henk) Schmidt,
*hoogleraar Psychologie van de faculteit der
Sociale Wetenschappen en voorzitter van
het Instituut voor Psychologie.*

De discussie barst los zodra Van Eijndhoven uiteengezet heeft in welke van de drie domeinen de universiteit de komende jaren extra energie zal steken. “Het domein Economie en Management heeft een goede uitgangspositie, dankzij de Rotterdam School of Management, de grote aantallen studenten, twee onderzoekscholen, en het duidelijk op research gerichte Erasmus Research Institute of Management (ERIM)”, somt de collegevoorzitter op. Ook het domein Geneeskunde en Gezondheid noemt ze krachtig, vooral nu de fusie met het Erasmus MC is afgerond. “Daardoor is er nu voldoende volume om de situatie financieel aan te kunnen. Bovendien zit het onderwijs daar in de lift. In aandacht en waardering scoort men er hoog.”

Maar bij het noemen van het derde domein is haar toon gematigder. “Onze uitdaging zit met name in Recht, Cultuur en Maatschappij. De buitenwacht vergeet vaak dat we ook dit domein in huis hebben. We moeten daarom explicieter uitventen wat we daar doen. Ook gaan de ontwikkelingen daar trager omdat ze de troepen nog aan het verzamelen zijn. Researchmasters bijvoorbeeld zijn er nog niet van de grond gekomen.” Ellen Hey pakt de handschoen op. Als jurist kent zij dit laatste domein immers goed. “Bij Rechtsgeleerdheid hebben we onze handen vol met het opzetten van een researchmaster”, vertelt ze, “maar het lastige is dat de wijze van onderzoek doen van hogerhand in een keurslijf wordt gedwongen. Natuurwetenschappers kunnen er goed mee uit de voeten maar juristen minder. Het is een probleem waar alle rechtenfaculteiten in Neder-

land tegenaan lopen. Voor het overige levert het opzetten van researchmasters veel enthousiasme op.”

Hoewel Henk Schmidt zich niet persoonlijk voelt aangesproken door de opmerking van Van Eijndhoven over de achterstand in het domein waarin ook Psychologie is opgenomen, wil hij er wel iets over kwijt. Vanouds heeft zijn instituut een sterke internationale oriëntatie, dus dat is wel in orde, is zijn overtuiging. Voor de rest vindt hij het prachtig dat de EUR extra wil investeren in ‘zijn’ domein. “Dat betekent toch dat we meer geld krijgen?”, concludeert hij snel. “Want dat hebben we wel nodig als we met jonge onderzoekers meer willen groeien.” Ook Hey weet waaraan ze extra geldmiddelen zou besteden: “We hebben zoveel studenten dat onze docent-studentratio dringend aan herziening toe is.”

Nu is het Jo van Nunen die zich in de discussie mengt. Ook in zijn faculteit heeft men te maken met grote groepen studenten. “Ik sta soms voor een groep van 900 man!” Maar Hey denkt ook aan de enorme stapels tentamens die telkens weer torenhoog prijken op de bureaus van de medewerkers. “Spreek me er niet van”, verzucht ze.

Onderwijskwaliteit: een kwestie van managen van verwachtingen

Tijdens de discussie over de docent-studentratio blijkt hoe bezorgd de aanwezigen zijn over de kwaliteit van het onderwijs. Voor een deel is het een kwestie van het managen van verwachtingen, vermoedt Jo van Nunen. Naar objectieve maatstaven voldeed de informatie-infrastructuur op zijn bedrijfskun-defaculteit goed, maar de beoordeling in de Keuzegids Hoger Onderwijs was op dit punt onvoldoende. “En dat terwijl we

José van Eijndhoven:

"De Erasmus Universiteit is een researchuniversiteit waar onderwijs en onderzoek onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Het is geen kwestie van of het een, of het ander. Het is allebei. Dat betekent dat onze docenten op beide taken worden beoordeeld en dat ze zich echt niet hoeven te excuseren als ze voor onderzoek de campus verlaten. Andersom geldt natuurlijk ook: wie alleen onderzoek wil doen, hoort meer thuis in een researchinstituut."

meer pc's hadden dan in Groningen, waar ze wel een voldoende scoorden! Ik wil niet zielig doen, maar kennelijk zijn de verwachtingen van grote groepen anders."

Het Strategisch Plan bevat een groot aantal concrete acties die de onderwijskwaliteit moeten verbeteren. Veel van die acties hebben te maken met kwaliteitscontrole en onderwijsafhandelingsprocessen. Is dit voldoende? "Natuurlijk zijn die voor studenten buitengewoon belangrijk", reageert Schmidt. "Als ze plezierig, goed en efficiënt onderwijs krijgen, hebben ze het gevoel van 'they care about us'. Die uitstraling is essentieel voor de beoordeling. Alleen dan zal er een einde komen aan de verdrietige scores van de EUR in de Keuzegids."

"Iets anders is echter dat de studierendementen niet automatisch omhoog gaan wanneer docenten de tentamens sneller nakijken of hun bereikbaarheid vergroten", vervolgt Schmidt. Om de kwaliteit van het onderwijs werkelijk te verbeteren zijn er structurele veranderingen nodig die verder reiken dan kwaliteitscontrole en afhandelingsprocessen. "De mens heeft van nature de neiging tot uitstellen en geeft voorrang aan leuke dingen doen. Dat is niet goed voor de studie, want laten we eerlijk zijn: studeren op zichzelf is niet leuk. Wel het resultaat van de studie maar dat ligt verder weg. En de mens kijkt juist naar de

Rondetafelgesprek

Personeel: enthousiaste docenten gevraagd

dingen die dichtbij liggen.” Het rendement van een opleiding gaat volgens Schmidt vooral vooruit wanneer studenten niet of nauwelijks meer in de situatie komen hun studieopdrachten uit te stellen. Minder vakken tegelijkertijd, spreiding van tentamens over het jaar en minder herkansingsmogelijkheden, klinkt het in staccato. “Uitstelgedrag leidt immers linea recta naar de uitgang!” Zijn collega Ted Splinter kan dit beamen. In de jaren negentig is de opleiding Geneeskunde drastisch gewijzigd. Blokonderwijs werd ingevoerd, met als gevolg dat de studenten minder lang deden over hun studie en het rendement toenam. “En dat terwijl de colleges niet per se beter waren.”

De rest van het gezelschap rond de tafel knikt instemmend na deze opmerkingen. Het is even stil; dan valt de opmerking: “Als iedereen vindt dat het onderwijs moet worden omgegooid, waarom doen we dit dan niet binnen de hele universiteit?” Het zijn weerstanden, weet collegevoorzitter Van Eijndhoven, weerstanden tegen veranderingen die universitair breed worden ingevoerd. Bovendien: docenten vinden het nu eenmaal prettiger om verspreid over het hele jaar hun vak te geven, in plaats van heel intensief gedurende een korte periode. Dit veranderen is een kwestie van lange adem, is haar ervaring. “Ambtelijke molens draaien langzaam. Bovendien vinden docenten hun eigen aanpak vaak beter. Kijk naar de roosters. Zelfs daarin zitten de faculteiten niet op één lijn. Nee, we zetten in eerste instantie in op de verbetering van de kleine kwaliteit, maar we zijn wel vastbesloten de rest ook aan te pakken.”

Bij het verbeteren van de onderwijskwaliteit kan de universiteit niet om haar eigen personeel heen, is dan ook de conclusie. Investeren, dat is de boodschap. Maar waar hebben we het dan over? Bij Rechtsgeleerdheid en Psychologie blijkt men aan talent scouting te doen. “Onder de rechtenstudenten spotten we de goede talenten”, vertelt Ellen Hey. “We proberen ze aan ons te binden door hen bijvoorbeeld na hun afstuderen werkgroepen te laten begeleiden. Dat blijkt een vruchtbare manier te zijn om talentvolle jonge docenten aan te trekken en hun eventuele geschiktheid voor een wetenschappelijke carrière te beoordelen.”

Voor Jo van Nunen is dat echter niet voldoende. Hij wijst op het gevaar wanneer jonge veelbelovende docenten voornamelijk onderwijs verzorgen. “De combinatie onderwijs en onderzoek mag je in geen geval loslaten”, vindt hij. “Binnen de academische wereld gaat het nu eenmaal om onderzoek doen. Dat is ook voor executives interessant, niet alleen het lesgeven. Je moet jonge docenten juist beschermen tegen al te veel onderwijs.”

Jonge docenten? Ted Splinter schudt zijn hoofd. Natuurlijk zijn jonge docenten belangrijk maar bij Geneeskunde ligt de nadruk op enthousiaste docenten. Bij de ontwikkeling van het medische onderwijs geldt het enthousiasme van de docent als een belangrijke kwaliteitsvoorwaarde, heeft hij de afgelopen jaren gemerkt. Desinteresse is de dood in de pot, voor zowel studenten als docenten. “Er zijn binnen de EUR mensen die heel veel moeite hebben om het woord ‘onderwijs’ uit te spreken”, weet onderwijsvernieuwer Splinter. “Het is daarom de kunst

Ted Splinter:

“De kwaliteit van het onderwijs staat of valt met het enthousiasme van de docent. Desinteresse is de dood in de pot. Daarom is er binnen het curriculum ruimte nodig waar docenten hun ei kwijt kunnen. Aan houten klazen die uit een boek voorlezen heb je immers niets. Vraag welk vak ze willen verzorgen en bedenk dat veel onderwerpen helemaal niet hoeven te worden gedoceerd.”

ze toch voor het onderwijs enthousiast te maken. Dat lukt alleen wanneer je voor docenten binnen het curriculum ruimte creëert waar ze hun ei kwijt kunnen. Aan houten klazen die uit een boek voorlezen, heb je niets. Verplicht docenten dus niet tot saaie colleges, maar vraag gerust welk vak ze graag willen verzorgen. Bovendien, bij alle vakken zijn er onderwerpen die helemaal niet hoeven te worden gedoceerd. Die kun je gerust uit het collegerooster schrappen.”

Een beleid dat gericht is op het enthousiasmeren van docenten heeft als voordeel dat het aanstekelijk werkt op de studenten, en dat hun reactie het doceren zo aangenaam maakt. Dit kan nog worden versterkt wanneer je werkt vanuit een probleem-georiënteerde aanpak, heeft Van Nunen gemerkt tijdens zijn colleges Logistiek Management. Ook al is zijn groep nog zo groot en moet hij nog zoveel elementaire kennis en vaardigheden bijbrengen, “altijd probeer ik te werken vanuit een concreet logistiek probleem. Pas dan gaat de materie voor de studenten leven.”

Een dergelijk beleid kan niet van bovenaf, door het College van Bestuur, worden opgelegd. Dan wordt iedereen binnen de EUR heel zenuwachtig. “Maar ja, als de faculteiten niet het voortouw nemen, hoe krijgen we dan de trein om?” vraagt Van

Rondetafelgesprek

Eijndhoven zich af. Een pasklaar antwoord krijgt ze niet. “Dergelijke veranderingen moeten te allen tijde vanuit de faculteiten komen”, is ieders overtuiging.

Tegelijkertijd echter wordt geconstateerd dat er wel sprake is van een paradox: “We moeten docenten enthousiast maken voor het onderwijs, maar waar ze werkelijk op worden afgerekend is op hun onderzoek.” Krachtig wijst Van Eijndhoven deze stelling van de hand. “Onzin”, klinkt het resoluut. Medewerkers worden zowel op onderwijs als op onderzoek beoordeeld. De Erasmus Universiteit is nu eenmaal een researchuniversiteit, waar onderzoek per definitie deel van uit maakt. “Het is geen kwestie van of het een of het ander; onderzoek en onderwijs zijn bij ons onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Als iemand zich daar niet goed bij voelt, gaat hij maar naar een research-instituut. Maar andersom is ook niet goed, wanneer iemand zich excuseert omdat hij voor onderzoek het faculteitsgebouw verlaat.”

Bindend studieadvies: geen panacee tegen studentenuitval

Hoe moeilijk het is om universiteitsbreed bepaalde beleidsmaatregelen door te voeren, blijkt uit het voorbeeld van het bindend studieadvies. Dat is wel bij Bedrijfskunde ingevoerd maar nog niet op andere faculteiten. De besluitvorming hier-

over is nog niet rond, verklaart José van Eijndhoven. “We zijn er nog niet uit. Afvallers vallen sneller af, dat wel, maar het totale rendement verbetert niet. Het is dus geen panacee tegen studentenuitval.”

Een ander bezwaar tegen bindend studieadvies is dat het nogal wat vergt van je administratieve apparaat. Er is vrij veel menskracht voor nodig en je studentinformatiesystemen moeten overal op orde zijn. Misschien is het middel erger dan de kwaal, zo vreest men. Een betere begeleiding van individuele studenten kan ook een oplossing zijn, al bleek bij de faculteit der Economische Wetenschappen dat studenten weinig gehoor gaven aan het dringende studieadvies om er maar mee op te houden. Daar is men inmiddels voor de invoering van een dwingend studieadvies. “Maar wat te doen als de criteria voor een negatief bindend studieadvies per faculteit verschillen?”

Gemengde gevoelens over bindend studieadvies dus, aan de ronde tafel. Jo van Nunen ziet op zijn faculteit dat de eerstejaars Bedrijfskunde er veel harder door gaan werken. Het bevordert beslist de doorstroom. Maar Henk Schmidt ziet het meer als een sluitstuk van de bemoeienis met studenten. “We kunnen dan pas zeggen tegen studenten die het niet goed doen, dat we als opleiding ons best hebben gedaan, maar dat zij het hebben laten afweten.” Splinter daarentegen is optimistischer gestemd over bindend studieadvies. Bij geneeskunde is bindend studieadvies niet ingevoerd, maar wel moeten de studenten hun propedeusediploma in twee jaar gehaald hebben om te kunnen doorstromen naar de doctoraalfase. Vijftien procent van de eerstejaars valt af, ondanks het feit dat geneeskundestudenten in het algemeen zeer gemotiveerd zijn. “Ik beschouw het bindend studieadvies als een beschermingsmaatregel voor de studenten”, zegt Splinter. Doorgaans weet hij al heel snel wie het niet gaat redden. “Het probleem is dat de falende student niet op gesprek komt en zinloos blijft doortobben.”

Henk Schmidt:

"Door de visitaties van de VSNU, de KNAW en de EUR neemt de bureaucratie binnen onderzoekscholen enorm toe. Natuurlijk moet de kwaliteit van onderzoek worden gevolgd maar omdat visitaties grote gevolgen kunnen hebben voor de financiën, is het gevaar reëel dat men zich alleen daarop nog richt. Daarnaast is natuurlijk de vraag of de onderzoekskwaliteit gemeten kan worden aan de hand van de hoeveelheid citaties die een onderzoekschool krijgt."

Internationalisering: internationale oriëntatie als grondhouding

Collegevoorzitter Van Eijndhoven krijgt de vraag toegespeeld: "Waarom is ervoor gekozen het internationaliseringsbeleid te integreren in het overige beleid? Is het van minder belang?" In het Strategisch Plan van de universiteit is namelijk geen aparte paragraaf opgenomen over internationalisering.

Van Eijndhoven bladert in haar eigen exemplaar van het Strategisch Plan. "ICT heeft ook geen eigen paragraaf, maar is natuurlijk van even groot belang voor de universiteit. Nee, we zijn wat internationalisering betreft een slag aan het maken. Het moet overal doordringen, in al onze processen, overal op de campus. Als we dat niet doen, zijn we geen ware research-universiteit."

Over het belang van internationalisering bestaat geen enkel verschil van mening, maar, vraagt Ellen Hey, wat houdt die internationale oriëntatie eigenlijk in? "Misschien behoort ook de culturele diversiteit binnen Rotterdam daartoe, of gaat het

er vooral om dat onze studenten naar het buitenland gaan? Dat laatste vind ik overigens heel vanzelfsprekend, maar wel is het dan net alsof internationalisering iets heel ver wegs is. Terwijl de globalisering juist ook hier in Rotterdam, met zijn internationale context, op lokaal niveau nieuwe verbanden legt.”

De internationale oriëntatie kan tot gevolg hebben dat het onderwijs voortaan in het Engels wordt verzorgd, voegt Henk Schmidt eraan toe. Maar of dat de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt, is volgens hem maar zeer de vraag. “We doen het wel, al is het alleen maar ‘a favor in return’, omdat onze studenten ook in het buitenland terecht kunnen. Door Engelstalig onderwijs aan te bieden, komen er ook andere studenten uit Europa hier naar toe. Voor de masteropleidingen zijn Engelstalige colleges noodzakelijk. Want zonder de toestroom van buitenlandse studenten krijg je ze misschien niet eens vol.”

Dat sommige hoogleraren de internationalisering niet of nauwelijks serieus nemen, daar kan Van Nunen met zijn pet niet bij. Logistiek Management, zijn specialisme, is bij uitstek het vakgebied waar de internationale context van Nederland een prominente rol speelt. De studenten krijgen in hun studie van meet af aan de internationale problematiek voorgeschoteld waarmee ze later als bedrijfskundigen geconfronteerd zullen worden. “Natuurlijk spreken sommige docenten slechter Engels dan hun studenten, maar onze samenleving is inmiddels zo doordrenkt van het Engels dat je er echt niet meer buiten

kunt”, is zijn stellige overtuiging. “Goede Engelse taalvaardigheid is belangrijk voor docenten van de EUR, omdat je alleen dan internationaal bezig kunt zijn.”

Voor medicus Ted Splinter gaat het echter iets te snel. Voor de aankomende artsen is het belangrijk dat ze weten hoe ze moeten handelen, communiceren, in een multiculturele samenleving. Daar wordt in de studie heel veel aandacht aan besteed. “Maar voor de rest? Artsen praten met hun patiënten altijd in het Nederlands. Waarom dan toch hun opleiding in het Engels verzorgen? We hebben al moeite genoeg om ze te leren fatsoenlijk te communiceren met de patiënt.” Iets anders is wel wanneer medici zich met research bezighouden. In de medische onderzoekswereld is Engels per definitie de voertaal.

Voor Van Nunen is dit standpunt van de medici begrijpelijk. Nochtans blijft hij hameren op de noodzaak van externe gerichtheid van universitair onderwijs. “Vergeet niet dat internationalisering ook internationale benchmarking inhoudt”, waarschuwt hij zijn collega’s. “Ons onderwijs wordt straks internationaal tegen een kwaliteitsmeetlat gelegd. Geweldig is dat, maar het heeft voor je eigen onderwijs beslist consequenties. Met deze internationale benchmarking hebben we er als universiteit een taak bij gekregen: wij moeten internationaal een rol gaan spelen.”

Dat kan alleen wanneer vakgroepen toppers aan wetenschappers binnenhalen, wordt er geopperd. “Ja zeker”, hervat Van Nunen zijn betoog, “maar we moeten ook de hand in eigen boezem steken. Wij als hoogleraren moeten veel meer naar buiten treden, ook op voorlichtingsbeurzen voor aankomende studenten. Dat doen we echt niet goed. We laten ons wegdrukken door de studieadviseurs. Die doen allemaal prima hun werk, terwijl de scholieren juist een goed inhoudelijk verhaal willen horen. Laat zien dat je goede onderzoekers hebt! Daar komen de studenten juist op af!”

Ellen Hey:

"Internationalisering is van groot belang voor onze universiteit maar iedereen geeft er een eigen invulling aan. Voor de een betekent het Engelstalige colleges, voor de ander is het vooral dat studenten naar het buitenland gaan. Alsof internationalisering iets heel ver wegs is. Volgens mij moeten we het ook en vooral hier in Rotterdam zoeken. Het is immers een stad met een grote culturele diversiteit en een zeer internationale context."

Onderzoekscholen: ankerpunten voor inspiratie of bolwerken van bureaucratie

Jong talent aantrekken, bouwen aan internationale onderzoekscholen, maatschappelijke oriëntatie, kiezen voor een beperkt aantal speerpunten, inbedding van onderzoek in onderzoekscholen, meer promoties, researchmasters per domein: de lijst met voornemens in het Strategisch Plan is omvangrijk. Van Nunen, inmiddels goed op dreef tijdens het rondetafeldebat, ziet met name in de onderzoekscholen veel mogelijkheden. Het zijn ankerpunten waarbinnen onderzoekers elkaar kunnen inspireren, uitdagen, bekritisieren en vooral verder brengen. "De 'sustainability' van onderzoekscholen", zegt hij, "is bedoeld voor 'pleasure to people', 'profit and planet'. Ze moeten onderzoekers zelfs de mogelijkheid bieden dingen te doen die niet helemaal passen binnen de geijkte patronen." De internationale inbedding is daarbij van groot belang. "Daarom vind ik het volkomen onterecht dat elektronische publicaties minder gewaardeerd worden. Ze gaan immers razendsnel over de wereld."

Rondetafelgesprek

Hoe mooi dit ook moge klinken, juriste Ellen Hey frons haar wenkbrauwen. Onderzoekscholen kunnen ook als een keurslijf werken, heeft ze ervaren, omdat ze een managementcultuur met zich meebrengen. “Natuurlijk hebben grote onderzoeksverbanden hun voordelen, maar of het onderzoek zelf er altijd beter van wordt? Ik vind dat individueel onderzoek mogelijk moet blijven.” Nog een tweede kanttekening wil ze maken bij het fenomeen onderzoekschool. “Ik zie dat de onderzoekscholen binnen één faculteit ook met elkaar gaan concurreren met cursussen en bijvoorbeeld het werven van aio’s. Dat lijkt me niet altijd positief.”

Dat neemt niet weg dat het goed is om de staf van de EUR niet alleen te beoordelen op zijn onderwijsresultaten, maar ook op zijn onderzoeksresultaten. Dat kan lastig zijn, weet Van Nunen, die binnen zijn vakgroep een aantal onderzoekers afkomstig uit het bedrijfsleven heeft rondlopen. “Het spreekt voor zich dat je bij de beoordeling objectieve maatstaven hanteert”, stelt hij. Hij vindt ze niet extreem zwaar. “Onderzoeksgeld binnenhalen is een helder criterium. Ook een aantal publicaties per jaar, in gerenommeerde vakbladen, is een goede graadmeter. Al moet je met dat laatste niet rigide omgaan, omdat lang niet alle goede onderzoekers veel publiceren. Sommigen hebben veel promovendi begeleid maar zelf in een bepaalde periode door omstandigheden wellicht iets minder gepubliceerd.” De beoordeling

van de onderzoekscholen vindt psycholoog Henk Schmidt evenwel een verhaal apart. Hij ziet door de visitaties van de VSNU, de KNAW en de EUR zelf de bureaucratie binnen zo’n onderzoekschool enorm toenemen. “Het is belangrijk dat de kwaliteit van het onderzoek wordt gevolgd”, is zijn mening, “maar omdat visitaties grote gevolgen kunnen hebben voor de financiën, is het gevaar groot dat men zich alleen daarop nog richt.” Daarnaast wijst Schmidt op het probleem van kwalitatieve beoordelingen op zichzelf. “Soms is er naar objectieve maatstaven, zoals de hoeveelheid citaties die een groep krijgt, geen reden om een slechte beoordeling te geven, terwijl de beoordelingscommissie toch tot die conclusie komt.”

Maatschappelijke oriëntatie: de omgeving als laboratorium

De maatschappelijke gerichtheid van wetenschappelijk onderzoek kan Van Nunen alleen maar toejuichen. Hij is dan ook heel content dat dit streven nadrukkelijk in het Strategisch Plan is opgenomen. Hoezo zou toegepast onderzoek geen wetenschappelijk onderzoek zijn? vraagt hij provocerend aan zijn disgenoten. “Drie proefschriften die bij ons vandaan kwamen, zijn wereldwijd als beste binnen hun vakgebied bestempeld. Ze waren alledrie gebaseerd op een wetenschappelijke vraagstelling over een praktisch logistiek vraagstuk. Alledrie betrof het onderzoek dat samen met een bedrijf had plaatsgevonden. Is dat geen wetenschap?”

Ook om andere redenen vindt hij de maatschappelijke oriëntatie van de EUR een must. Sterker zelfs, hij vindt dat de EUR zich hierin moet onderscheiden van de andere universiteiten in Nederland.

Jo van Nunen:

"Maatschappelijke gerichtheid van wetenschappelijk onderzoek kan ik alleen maar toejuichen. Sommige mensen zeggen dat het bezig zijn met praktische en maatschappelijk georiënteerde dingen niet wetenschappelijk kan zijn. Onzin! Waarom zou je samen met het bedrijfsleven geen wetenschappelijk onderzoek kunnen doen? Praktische vraagstukken lenen zich bij uitstek voor grote wetenschappelijke prestaties."

Het Academic Center for Trade, Transport & Logistics, dat hij namens de EUR op de rails heeft gezet samen met de TU Delft en de gemeentes Rotterdam en Delft, is er een goed voorbeeld van, vindt Van Nunen. "Nederland is de gateway van Europa, Rotterdam is de grootste haven ter wereld. Als universiteit hebben we de mooiste logistieke speeltuin onder handbereik. Natuurlijk moet ons onderwijs georiënteerd zijn op onze omgeving."

Voor hem reikt die omgeving verder dan Rotterdam of Nederland alleen. Zo wees Bill Gates hem er onlangs fijntjes op dat Microsoft onder de rook van Rotterdam een eigen onderzoekscentrum had voor het enterprise resource planning system Navision: in Kopenhagen. "Een onderzoekscentrum dat zich richt op het aan elkaar koppelen van planningssystemen tussen bedrijven, leek me een fantastische impact te hebben voor het Rotterdamse bedrijfsleven. Maar Kopenhagen ligt toch vlak bij Rotterdam? zei Gates. Voor Amerikanen is het kennelijk duidelijk welke centrale positie Nederland inneemt in Europa, met al zijn aansluitingsmogelijkheden op het achterland. Voor hen ligt Stanford vlakbij Seattle, terwijl wij alleen maar die tweeduizend kilometer daartussen zien."

In die oriëntatie op de omgeving is de EUR al een eind op

Rondetafelgesprek

weg, vindt José van Eijndhoven. Daarin onderscheidt de EUR zich van de meeste andere universiteiten in Nederland. “In mijn observatie zijn wij de meest ondernemende universiteit van Nederland.” Collega-collegelid Cees van Rooijen valt haar bij. Alleen al door de keuze van de drie domeinen, alle met een sterke relatie met de maatschappij, laat de EUR zien hoe sterk ze is betrokken bij haar directe omgeving.

Planning en control: transparantie op ieder niveau

Van Rooijen, de financiële man van het College van Bestuur, staat inmiddels te trappelen van ongeduld om iets te zeggen. Voor al die mooie plannen in het strategisch plan is geld nodig, dat weet iedereen, maar dat geld is op basis van de financiële middelen waarover de universiteit jaarlijks de beschikking krijgt, niet zonder meer voorhanden. Dat betekent dat er extra geld verdiend moet worden, maar vooral dat er geld vrij gemaakt moet worden om beleidskeuzes te realiseren. De universiteit streeft ernaar ieder jaar zo’n vijf procent te reserveren als vrije bestedingsruimte, merkt Van Rooijen op. Dat is zowel op centraal niveau als voor de faculteiten tezamen zes miljoen euro. “Enkele dagen geleden hebben we bijvoorbeeld een pre-

sentatie gehad van de faculteit der Sociale Wetenschappen. Daar zijn geweldige ontwikkelingen gaande, maar dan zie je toch dat de vrije bestedingsruimte snel opgesoupeerd is als je niet tot voldoende keuzes komt. Het gaat er dus om dat je kritisch kijkt naar de doelstellingen die je ermee wilt bereiken.”

Wat dat laatste aangaat komt er binnen de EUR een sterkere verantwoordingscultuur dan tot nu toe het geval was. Van Rooijen: “Nu ons strategisch plan gereed is, willen we de planning-en-control-cyclus tot een vloeiender geheel maken. De strategie zal als startpunt dienen voor de jaarplannen en begrotingen, en voor de verantwoording gedurende en na afloop van het jaar op ieder niveau in de organisatie. In de jaarverslagen moet men terugkijken op de doelstellingen en aangeven of die met de juiste inzet van middelen zijn gerealiseerd. Op die manier kan de verantwoording binnen de universiteit, maar ook aan de maatschappij plaatsvinden.”

Wanneer blijkt dat de doelstellingen onvoldoende zijn bereikt, kan dat financiële consequenties hebben – ook voor ondersteunende diensten. Dat vinden sommige aanwezigen niet zo’n slecht idee want de kwaliteit van het onderwijs wordt nogal eens gehinderd door het ontbreken van de vereiste voorziening of service. Een van de gesprekspartners geeft een voorbeeld: toen in het leslokaal de techniek hem in de steek liet en hij daarover belde naar de verantwoordelijke dienst, kreeg hij een antwoordapparaat!

De ernst van het onderwerp ten spijt zijn de reacties vrolijk. “Dat komt omdat op Woudestein de dienst gecentraliseerd is”, legt een van de aanwezigen uit. “Maar bij ons op Hoboken zijn er niet eens bordenwissers meer!” roept de ander. Feit is dat problemen met dergelijke vormen van kleine kwaliteit vanzelf zichtbaar worden door het reguliere kwaliteitszorgsysteem van de EUR. “Daar hebben we geen aparte visitaties voor nodig”, aldus Van Rooijen.

Kees van Rooijen:

“Voor alle mooie plannen in het Strategisch Plan is geld nodig, geld dat we niet zonder meer voorhanden hebben. We moeten daarom keuzes maken, gebaseerd op de doelstellingen die we willen bereiken. Dat brengt een sterkere verantwoordingscultuur met zich mee dan nu het geval is. Het blijft dus niet bij plannen maken, ook begrotingen en jaarverslagen krijgen een belangrijke functie.”

Desondanks is iedereen ervan overtuigd dat er een grotere transparantie nodig is in de besteding van maatschappelijk geld. De fraudekwestie in het hoger onderwijs, waarbij een aantal hogescholen onder vuur kwam te liggen omdat er onzuiver met overheidsfinanciering omgesprongen zou zijn, heeft deze roep alleen maar luider gemaakt. “Je moet exact kunnen aantonen waar de kosten zitten en waar je opbrengsten vandaan komen”, stelt Van Rooijen.

Dat hoeft niet te betekenen dat alle contractactiviteiten of derdegeldstroom-projecten binnen een BV vormgegeven moeten worden, vervolgt hij. “Ook binnen de universitaire administratieve organisatie is het mogelijk kosten en opbrengsten op een transparante manier te verantwoorden.” Om arbeidsrechtelijke, juridische of fiscale redenen kan het echter juist wel verstandig zijn activiteiten in een BV onder te brengen. “Als zo’n aparte entiteit binnen de EUR maar geen afdrijvend effect heeft. Ook contractactiviteiten horen immers bij de universiteit. Ze moeten in het verlengde liggen van het reguliere onderwijs en onderzoek.”

Rondetafelgesprek

Cité Universitaire: sfeer en voorzieningen op de campus

De ontbijttafel begint er wat rommelig uit te zien. Het is ook tijd voor het laatste onderwerp: Wat gaat de universiteit doen met alle kritiek van de ‘gideonsbende’ op de leefbaarheid van de campus Woudestein? Collegelid Kees van Rooijen kijkt naar het druilerige weer buiten. “Konden we maar het klimaat veranderen”, verzucht hij. “Dan zouden hier beslist bananenbomen groeien, waardoor de sfeer tussen het beton heel anders zou zijn. Maar gelukkig staan straks in de lente de bomen in bloei.”

Het probleem om van de campus een ware Cité Universitaire te maken, is lastig, is de ervaring van Van Rooijen. “De gebouwen zijn nu eenmaal niet het mooiste onderdeel van de campus. Bovendien krijgen we er straks nog een nieuwe toren bij: weer stenen. Het is niet de bedoeling dat de campus net als het Brainpark aan de overkant een plek is waar je ’s avonds liever niet komt.”

Desondanks heeft het terrein reeds een opknapbeurt gehad en staan er nog verschillende opties open om de sfeer verder te verbeteren. Zo is er een koffiëcorner geopend, waar het inmiddels storm loopt. Het grote restaurant De Carroussel heeft bovendien een facelift gekregen en het aantal zitjes op het terrein is uitgebreid. Het gebied tussen het nieuwe T-gebouw en het bestaande L-gebouw wordt geheel nieuw ingericht. Van Rooijen: “De platanen zijn al besteld.”

Grote vraag is alleen wat er met het FG-gebouw gaat gebeuren als dat na de verhuizing van de faculteit der Bedrijfskunde leeg komt. “Het zou een herbestemming kunnen krijgen in de vorm van woon-werkeenheden voor jonge starters”, oppert Van Rooijen. “Maar het gebouw kan ook voor andere doeleinden worden verhuurd. Slopen is overigens eveneens een reële optie, bijvoorbeeld om plaats te maken voor studentenhuisvesting.” Daar ligt een plan voor klaar, maar het wachten is op een alternatief voor de andere kant van de campus. “Daar willen we juist weer een logischer verbinding naar de stad creëren.” Eén ding is zeker: de uiteindelijke keuze zal een gunstige uitwerking hebben op de horeca, winkeltjes en culturele activiteiten op de campus. “Kortom, we zijn er nog niet uit. In termen van het motto van het Strategisch Plan ‘denken, kiezen, doen’ zitten we wat de herinrichting van de campus betreft nog in de denkfase.”

Of de sfeer op de campus tevens het werkklimaat bepaalt, weten de aanwezige hoogleraren zo net nog niet. In ieder geval is het op zaterdagmiddag hier een dode bedoening, heeft Schmidt gemerkt. “Je kan niet eens in je gebouw, dus wat heb je er te zoeken? En moet je het wel willen dat studenten hier op het terrein gaan wonen? Opvallend vindt Van Rooijen dat de ‘gideonsbende’ het aantal horeca- en internetfaciliteiten onvoldoende vond, maar dat daarvan na inventarisatie wel genoeg waren. “Het gaat primair om de sfeer”, is zijn conclusie. De een na de ander noemt een voorbeeld van hoe die verbeterd kan worden. “Laat de Faculty Club ook ’s avonds open zijn”, suggereert Ellen Hey. “Zorg voor een duidelijke ingang van ons gebouw op Hoboken”, oppert Ted Splinter, “want gek genoeg, als mensen eenmaal binnen zijn, is er niets aan de hand. Het gaat echt alleen om de sfeer en de omgeving buiten.” “Die koffietent beneden in de hal, geweldig toch?”

Financieel Jaarverslag 2003

Jaarverslag	66
Algemene toelichting	66
Cijfermatige samenvatting financieel jaarverslag	70
Prestatiegegevens	71
 Jaarrekening	 73
Grondslagen	73
Geconsolideerde balans per 31 december 2003	74
Geconsolideerde exploitatierekening 2003	75
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2003	76
Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde balans	77
Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	84
Overzicht verbonden partijen	84
Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde exploitatierekening	85
Enkelvoudige balans per 31 december 2003	89
Enkelvoudige exploitatierekening 2003	90
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	91
 Accountantsverklaring	 93
 Bijlagen	 94
Gebeurtenissen na balansdatum	94
Specificatie posten OC&W	94
Gegevens over rechtspersonen	96

Jaarverslag

ALGEMENE TOELICHTING

Resultaten 2003

Het jaar 2003 is afgesloten met een positief resultaat van mln € 14,2. Anders dan het vorig jaar kende 2003 geen incidentele meevallers. Het resultaat van de O&O-activiteiten van het Erasmus Medisch Centrum Rotterdam is, vanwege de bijzondere positie van dit Centrum, in de verschillende exploitatieoverzichten specifiek vermeld. Het resultaat is als volgt opgebouwd:

EUR-sec	6,1
O&O-activiteiten Erasmus MC	6,0
Erasmus Beleggingen BV	- 1,1
EUR Holding BV	0,9
Overige rechtspersonen binnen EUR-groep	2,3
	14,2

EUR sec

Ten tijde van de opstelling van de universitaire begroting verwachten de organisatieonderdelen een tekort van mln € 2,1. Uiteindelijk is het boekjaar voor die organisatieonderdelen afgesloten met een overschot ad mln € 0,4. Ten behoeve van de implementatie van de strategie, die eind 2003 is vastgesteld, en de huisvesting zijn meevallers gereserveerd. Dit heeft ertoe geleid dat er op centraal niveau ruim mln € 5,7 is overgebleven, terwijl in eerste instantie was begroot dat mln € 2,5 zou worden ingeteerd.

Geconsolideerde rechtspersonen

In mln €	Omzet		Resultaat	
	2003	2002	2003	2002
Erasmus Beleggingen BV	4,7	4,6	- 1,1	0,7
Holding BV	14,1	30,5	0,9	8,7
Stichting Kinderdagverblijf				
Onder d'EUR'	-	0,7	0,1	-
Stichting Rotterdam				
School of Management	15,7	14,1	2,2	0,7
Stichting Studenten				
Voorziening Rotterdam	1,5	1,5	-	-
	36,0	51,4	2,1	10,1

Erasmus Beleggingen bv

Het resultaat 2003 van Erasmus Beleggingen BV is mln € 1,1 negatief. De belangrijkste reden daarvoor is dat de aanloopkosten voor het in aanbouw zijnde T-gebouw, direct ten laste van het resultaat zijn genomen.

Voor het belangrijkste deel (mln € 0,8) was de oorzaak van technische aard, namelijk het déactiveren van de vorig jaar geactiveerde boeterente wegens vervroegde aflossing van een BNG-lening. Het resterende bedrag wordt verklaard door aanloopkosten van het T-gebouw.

Erasmus Holding bv

Eind 2003 heeft de EUR Holding BV de BV's, gelieerd aan de medische faculteit, verkocht aan de Holding van het Erasmus MC. Dankzij het positieve resultaat van deze BV's in 2003 is hierop een resultaat uit verkochte deelnemingen gerealiseerd van mln € 0,8. Het resultaat op de andere BV's bedroeg mln € 0,1 zodat de Holding in haar totaliteit een winst laat zien van mln € 0,9. In 2003 is ERBS BV opgeheven. De nog lopende activiteiten van ERBS BV zijn overgenomen door de faculteiten FEW en FB.

Overige rechtspersonen binnen de EUR groep

De stichting R(otterdam) S(chool) of M(angement) en de S(tichting) S(tudenten) V(oorzieningen) R(otterdam) zijn de overige rechtspersonen, waarin de EUR een overwegende bestuurlijke invloed kan uitoefenen. De RSM heeft op een omzet van mln € 15,7 een resultaat behaald van mln € 2,2. De SSVR, die grotendeels wordt gefinancierd uit deelnemersbijdragen en een subsidie van de universiteit bereikte in 2003 een resultaat nihil. De stichting Kinderdagverblijf 'Onder d'EUR', die in het verleden het eigen kinderdagverblijf exploiteerde, is in 2003 opgeheven. De exploitatie van het kinderdagverblijf is overgedragen aan SKON.

Erasmus MC

Met de in 2003 gesloten overeenkomst tot overdracht van activa en passiva is de boekhoudkundige ontvlechting van de medische faculteit voltooid. Als gevolg daarvan is het balanstotaal van de EUR verminderd met mln € 137,2 waaronder mln € 103,4 voor het Hoboken gebouwencomplex. In het convenant is overeengekomen dat gespreid over de jaren 2004 tot en met 2007 een additionele bijdrage ad mln € 6,2 wordt overgedragen. Om een goede vergelijking mogelijk te maken van de balanscijfers zijn de vergelijkbare cijfers

2002 aangepast. De medische faculteit draait als O&O-organisatie mee in de universitaire verdeelmodellen. De budgetten die de EUR ontvangt voor de capaciteitsuitbreiding van de opleiding geneeskunde vloeien deels binnen en deels buiten het verdeelmodel naar het Erasmus MC. Daarnaast ontvangt het Erasmus MC jaarlijks middelen voor het overgedragen gebouw, de vanuit het bureau afgesplitste beheerstaken en de werkplaatsfunctie.

Analyse

Het resultaat van de EUR in engere zin bedroeg mln € 6,1 positief en dat is mln € 10,7 beter dan ten tijde van de opmaak van de begroting was voorzien.

Zoals ook de laatste jaren heeft laten zien, worden de grootste afwijkingen verklaard door een aantal specifieke posten die het etiket 'centraal' dragen. Het betreft dan met name posten die niet of moeilijk te beïnvloeden dan wel te voorspellen zijn. In dat kader kan als meest significante post genoemd worden de (benodigde) hoogte voor de voorziening rechtspositionele maatregelen waarvan meer in het bijzonder de voorziening voor de post wachtgelden. In het onderhavige jaar was de invloed, in positieve zin, van deze post op het resultaat een bedrag van mln € 1,9. Een tweede post die van invloed is op het resultaat, is de bate uit hoofde van collegegelden. De (gebruikelijke) voorzichtige raming van deze batenpost leverde een meevaller op van mln € 2,7.

Die voorzichtige raming is eveneens usance voor de rentebaten waarop dan ook een meeropbrengst is gerealiseerd van bijna mln € 1,0. Het rentearrangement met Beleggingen BV op basis waarvan het T-gebouw wordt gefinancierd, leverde voor de EUR in engere zin een niet begrote bate op van mln € 0,5. Verder waren de lasten voor de posten energie en het afstudeerfonds lager dan begroot voor in totaal mln € 2,2. Bijstellingen van een aantal centrale voorzieningen voor naijlende lasten e.d. als ook een technische correctie op de consolidatie van Beleggingen BV leverde per saldo een meevaller op van mln € 2,4.

Tenslotte werd het resultaat (op centraal niveau) in negatieve zin beïnvloed door posten als het nog steeds oplopende stuwmeer voor gespaarde verlofdagen en de toename voor de adv-spaarvarianten. In totaal was hier een bedrag mee gemoeid van mln € 2,5.

Over het geheel genomen draaiden de organisatieonderdelen beter dan begroot. Een dissonant daarin vormt de economische faculteit, die te kampen heeft met een teruglopende belangstelling van

studenten en tegenvallende incidentele baten uit onderzoek ten behoeve van externe partijen. Om beter gewapend te zijn tegen dit soort ontwikkelingen is bij deze faculteit een reorganisatie in gang gezet, die ertoe moet leiden dat de personele kosten met tenminste mln € 2,1 worden teruggebracht. Bij de organisatieonderdelen waren de tekorten in totaal minder dan aanvankelijk was voorzien en overschotten groter dan begroot. Voor het totaal van de decentrale organisatieonderdelen is het jaar afgesloten met een overschot van mln € 0,4.

De vorming van het Erasmus MC heeft ook consequenties gehad voor de EUR Holding BV. In het resultaat van de Holding is een bedrag groot mln € 0,8 verantwoord als bate uit deelnemingen. Die bate uit deelnemingen is het resultaat 2003 van de zogenoemde 'Medische' BV's. Dat resultaat is onder die omschrijving verantwoord omdat die BV's per 31 december van dat jaar zijn afgesplitst van de EUR Holding BV en onderdeel zijn gaan vormen van de Erasmus MC Holding BV. Om die reden is het resultaat van die Medische BV's als 'resultaat uit deelnemingen' verantwoord.

De overige werkmaatschappijen van de Holding BV scoorden per saldo een klein positief resultaat.

Vergelijking jaarrekening met begroting en vorige jaarrekening

De rijksbijdrage 2003 steeg nominaal met mln € 3,1 ten opzichte van 2002, terwijl de collegegelden met mln € 2,9 toenamen. Dat laatste hangt nauw samen met de groei in de studentenaantallen. De baten uit contractonderwijs namen toe met mln € 2,6 ondanks het verslechterde economisch klimaat. De overige baten uit verhuur en andere doorbelastingen lieten een stijging zien van mln € 51,6 tot mln € 55,6.

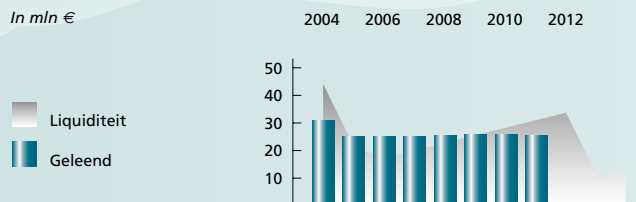
Investerings

De bouw van het T-gebouw op Woudestein vordert gestaag. Eind 2003 was mln € 32,9 (53% van het totaal te investeren bedrag ad mln € 62,2 incl. BTW-deel EUR) uitgegeven. Naast de faculteit Bedrijfskunde zal ook de groeiende opleiding psychologie in het T-gebouw worden ondergebracht. Daarnaast investeert de EUR in de campus om de ontmoetingsfunctie meer uit de verf te laten komen. Het Erasmus MC is bezig met een volledige nieuwbouw van het AZ. Daarnaast is op beide complexen geïnvesteerd in de arbo- en milieuvoorzieningen, waarvoor OC&W in 2004 extra bijdragen ter beschikking heeft gesteld.

Liquiditeiten

Eind 2002 is t.b.v. het T-gebouw een lening aangetrokken van mln € 25 onder gelijktijdige aflossing van de nog lopende lening voor het M-gebouw. Deze lening wordt in 2012 in één keer afgelost. Het nog resterende bedrag aan lening voor het J-gebouw ad mln € 5,5 wordt in 2005 geheel afgelost. Het beginsaldo zoals vermeld in dit verslag is mln € 10,7 lager dan het eindsaldo van het jaarverslag 2002. Dit komt door de eliminatie van de FGG in de beginbalans 2003. Rekening houdende met afschrijvingen treedt het volgende beeld op:

EUR ex. FGG, BV's en verbonden partijen

De terugval in liquiditeiten van circa mln € 34,1 wordt goeddeels verklaard door de volgende factoren.

Op de eerste plaats de investering in het T-gebouw. De bouw vordert gestaag en ligt op planning. De investering 2003 vergde een bedrag van circa mln € 27,6. Naar het zich thans laat aanzien zal ook de resterende investering van nog zo'n mln € 30 uit eigen middelen kunnen worden bekostigd.

Een tweede factor is de zogenoemde 'boedelscheiding' binnen de centrale activa en passiva die is aangebracht als gevolg van de vorming van het Erasmus MC. De aan de FGG gerelateerde activa en passiva posten ultimo 2002 zijn eind 2003 met het Erasmus MC afge-rekend en de daarbij behorende liquiditeiten overgedragen. Hiermee was voor de EUR een bedrag gemoeid van zo'n mln € 7,7. Deze post is in het kasstroomoverzicht opgenomen onder de kortlopende schulden. De ontvlechting van de Medische BV's betreft een bedrag van mln € 6,4. Een vrijval van de post 'effecten' naar de vrije liqui-diteiten ter grootte van mln € 6,9, tezamen met het resultaat 2003, de mutatie van het werkkapitaal ad mln € 20,2 en de afschrijving, verklaart vrijwel volledig de mutatie in de liquiditeitenpositie.

Vooruitzichten

De EUR kan zich nog steeds verheugen in een stijgende belangstel-ling van cursisten en studenten. Het is nog te vroeg om uitspraken te doen over het percentage studenten dat na het behalen van het bachelordiploma doorstroomt naar de masteropleiding. Wel verwachten wij ook uit andere disciplines belangstelling voor een bedrijfskundig gerichte master. Weliswaar zijn daarmee de financiële onzekerheden groter dan voorgaande jaren – het aandeel van de masteropleiding in de bekostiging van de OW-deel van de uni-versiteit is circa 30% – , maar wij verwachten dat de aantrekkelijkheid van de masteropleiding aan de EUR dusdanig is dat macro de schokken beperkt zullen zijn. Tussen en binnen faculteiten zullen de verschuivingen waarschijnlijk groter zijn. De ietwat verbeterde economische vooruitzichten doen veronderstellen dat de groei in de overige baten blijft aanhouden.

Landelijke vergelijking

De kengetallenreeks, waarbij de positie van de EUR wordt vergeleken met de rest van het WO, laat zien dat de toen al geconsta-teerde verschillen consistent van aard zijn. De EUR scoort hoger dan landelijk in de omvang van de 3e geldstroom, het aandeel 1e jaars en collegegeldinkomsten afgezet tegen de rijksbijdrage, het aantal promoties afgezet tegen de omvang van de component strategisch onderzoek en een aantal financiële ratio's. Daar staat tegenover dat het aandeel in de 2e geldstroom bij de Woudestein-faculteiten achter blijft. De EUR heeft naar verhouding ook meer geleend op de kapitaalmarkt.

	EUR 2003	EUR 2002*	WO 2002 RB 2003	Definitie
KENGETALLEN FINANCIËLE POSITIE				
Solvabiliteit (1)	0,48	0,43	0,56	(Eigen vermogen + Egalisatierekening) / Totaal vermogen
Solvabiliteit (2)	0,55	0,50	0,66	(Eigen vermogen + Egalisatierekening + Voorzieningen) / Totaal vermogen
Liquiditeiten (current ratio)	1,40	1,46	1,06	Vlottende activa / Kortlopende schulden
Rentabiliteit	2,1%	2,6%	0,9%	(Resultaat gewone bedrijfsvoering / Totale baten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
KENGETALLEN OVERIG				
Liquiditeit (quick ratio)	1,39	1,46	0,99	(Vlottende activa -/- Voorraden) / Kortlopende schulden
Algemene reserve / baten	24,9%	24,8%	35,8%	(Algemene reserve / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
Eigen vermogen / baten	31,3%	32,7%	52,5%	(Eigen vermogen / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
Voorzieningen / baten	4,3%	5,3%	9,7%	(Voorzieningen / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
Rijksbijdrage / baten	54,8%	57,5%	66,5%	(Rijksbijdrage / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
Overige overheidsbijdragen / baten	0,0%	0,0%	0,2%	(Overige overheidsbijdragen OCenW / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
Contractactiviteiten / baten	24,0%	22,0%	18,2%	(Opbrengst contractactiviteiten / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
Contractactiviteiten / rijksbijdrage	43,8%	38,2%	27,3%	(Opbrengst contractactiviteiten / Rijksbijdrage) * 100%
Personele lasten / totale lasten	56,2%	56,3%	58,1%	(Personele lasten / Totale lasten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
Investering huisvesting / baten	7,4%	2,0%	8,6%	(Investering gebouwen en terreinen / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
Investerings (invent.+app.) / baten	0,3%	0,0%	2,4%	(Investering inventaris en apparatuur / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 100%
Werkkapitaal / baten	7,8%	13,0%	1,8%	(Vlottende activa - kortl.schulden) / baten uit gewone bedrijfsvoering * 100%
Beleggingen (t.o.v. EV)	2,5%	8,7%	8,0%	((Financiële vaste activa -/- Vorderingen op OCenW) / (Eigen vermogen + Voorzieningen)) * 100%
(Vorderingen / baten) * 365	34	45	46	(Vorderingen / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 365 dagen
(Kortl.schulden / baten) * 365	72	103	104	(Kortlopende schulden / Baten uit gewone bedrijfsvoering) * 365 dagen
Langlopende leningen / totaal passiva	14,6%	13,1%	3,5%	(Langlopende leningen / totaal passiva) * 100%
Materiële vaste activa / totaal activa	56,1%	41,6%	61,9%	(Materiële vaste activa / totaal passiva) * 100%
Financiële vaste activa / totaal activa	1,4%	4,4%	0,1%	(Financiële vaste activa / totaal activa) * 100%
(Liquiditeiten + effecten) / totaal activa	28,3%	37,9%	16,4%	((Liquiditeiten + effecten) / totaal activa) * 100%
Personele lasten / totale lasten	56,2%	56,3%	58,4%	(Personele lasten / totale lasten) * 100%
Rijksbijdrage als % baten	54,8%	57,5%	67,2%	(Rijksbijdrage / totaal baten) * 100%
Collegegelden als % baten	6,3%	5,9%	5,2%	(Collegegelden / totaal baten) * 100%
Aandeel rijksbijdrage	5,7	5,9	2.305	Rijksbijdrage 2003 in K€
Aandeel bekostigde instroom	8,1	8,1	108	Rijksbijdrage 2003 in K€
Aandeel diploma bekostiging	7,5	7,9	420	Rijksbijdrage 2003 in K€
Aandeel promotie bekostiging	5,7	7,0	174	Rijksbijdrage 2003 in K€
Aandeel 1e jaars	8,8	8,8	37.406	Studenten
Aandeel diploma's	7,8	8,2	20.270	Diploma's
Aandeel promoties / ontwerpcertificaten	5,8	7,1	2.461	Promoties / ontwerpcertificaten

* Kengetallen v.w.b. de balansposten na ontvlechting FGG/iBMG

CIJFERMATIGE SAMENVATTING FINANCIËEL VERSLAG

De baten en lasten waren als volgt verdeeld:

In mln €	2003	2002	2001
BATEN			
Rijksbijdrage OC&W	205,5	202,2	191,2
Collegegelden	23,5	20,6	18,7
Baten werk i.o.v. derden	90,1	77,3	66,8
Overige baten	55,6	51,6	39,7
Totaal baten	374,7	351,7	316,4
LASTEN			
Personele lasten	203,1	189,7	166,9
Afschrijvingen	8,2	10,7	10,2
Inkomensoverdrachten	56,6	52,8	51,4
Overige instellingslasten	93,8	83,6	76,5
Totaal lasten	361,7	336,8	305,0
Saldo baten en lasten	13,0	14,9	11,4
Saldo financiële baten en lasten	1,2	1,3	1,7
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	14,2	16,2	13,1
Aandeel derden – resultaat Erasmus MC	(6,0)	(6,8)	
Exploitatiesaldo	8,2	9,4	13,1
Netto werkkapitaal	29,3	45,6	34,5
Current ratio	1,40	1,46	1,39

PRESTATIEGEGEVENS

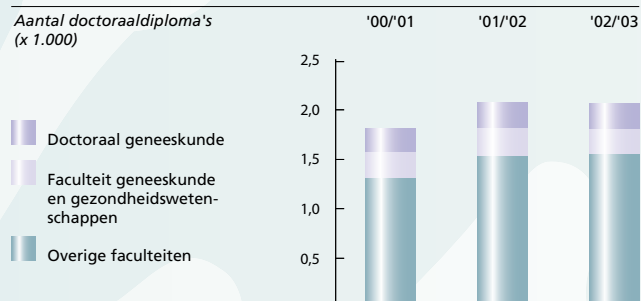
In het Prestatiebekostigingsmodel van OC&W, dat sinds 2000 van kracht is, wordt 30% van de toewijzing bepaald door prestaties (1e jaars, afgestudeerden, promoties). Het restant wordt toegewezen op basis van historische posities. Na introductie van de BaMa stijgt het door parameters bepaalde percentage tot 40%. De aantallen bekostigde eerstejaars-instelling zijn:

	01/02	02/03	03/04
Geneeskunde	263	294	406
BMG	93	72	102
Overige faculteiten	2.939	3.188	3.002
Totaal	3.295	3.554	3.510

Afgestudeerden

De tabel geeft de ontwikkeling weer van het aantal afgestudeerden tot en met 2002/2003.

	00/01	01/02	02/03
Doctoraal geneeskunde	238	253	242
Artsexamen	202	223	206
BMG	54	57	51
Overige faculteiten	1.311	1.534	1.550
Totaal aantal doctoraal-diploma's	1.805	2.067	2.049
Bachelor – hoog			28
Bachelor – laag			103

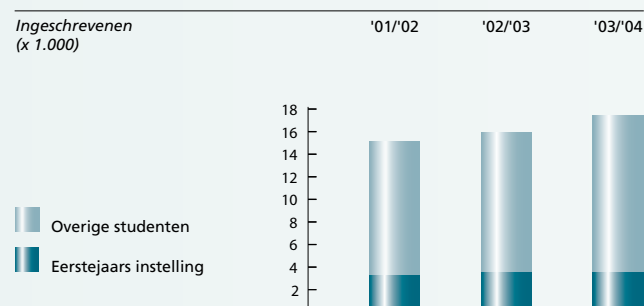

Onderwijs

In de hieronder genoemde inschrijfgegevens (eerstejaars, overige studenten en extraneï) zijn begrepen degenen die bij een andere instelling dan de EUR aan hun financiële verplichtingen hebben voldaan. De aantallen zijn (excl.dubbele inschrijvingen bij de EUR):

Peildatum 1 oktober	01/02	02/03	03/04
Eerstejaars instelling	3.295	3.554	3.510
Ingeschreven studenten*	15.142	15.923	17.521
Extraneï	48	26	19

* excl. 2e fase lerarenopleiding

Promoties

Het aantal promoties bedroeg:

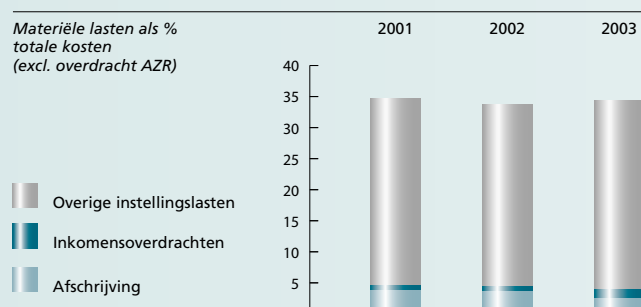
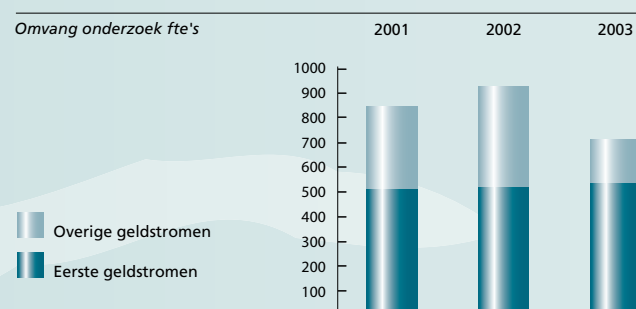
	2001	2002	2003
Geneeskunde	98	103	116
BMG	3	3	4
Overige faculteiten	42	44	59
Totaal	143	150	179

Onderzoek

Op de volgende pagina is als indicatie van de omvang van de onderzoekstaak het aantal fte's uit de eerste geldstroom (hoofdzakelijk rijksbijdrage) weergegeven dat voor het onderzoek wordt gealloceerd in de begroting, en het aantal fte's bekostigd uit opbrengsten van derden voor contract- en subsidieonderzoek. Het grootste deel van de teruggang van 2002 naar 2003 wordt verklaard door het niet meer meenemen van de FGG.

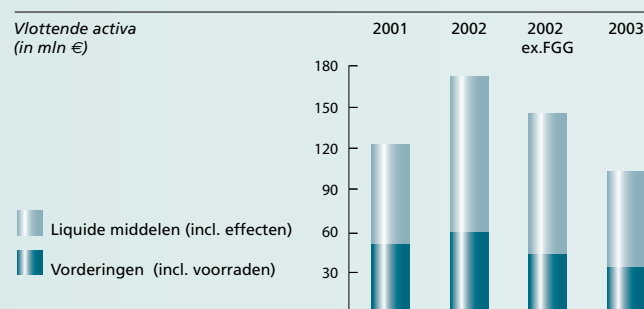
	2001	2002	2003
WP onderzoek 1e geldstroom			
cf. intern verdeelmodel	510,3	519,9	534,7
WP betrokken bij onderzoek voor derden*	330,2	403,4	172,2

* Excl. Toegerekende onderzoekers-fte's in 1e geldstroom en WP-academische ziekenhuizen in 2003

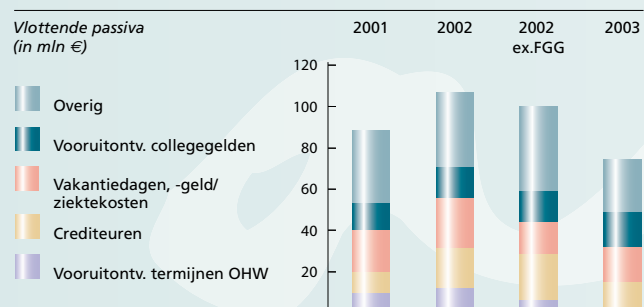

Balans

Onderstaande grafiek geeft de vlottende activa weer onderverdeeld naar vorderingen en liquide middelen inclusief effecten over de jaren 2001 t/m 2003. Voor de vergelijkbaarheid van de gegevens 2002 naar 2003 is de 2002 ex.FGG (kolom 2002 gecorrigeerd voor de gegevens na ontvlechting FGG/ibMG) toegevoegd.

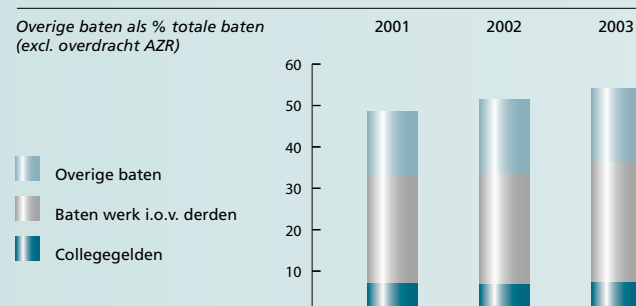

Onderstaande grafiek geeft de vlottende passiva weer, onderverdeeld naar projectontvangsten, overige vooruitontvangsten en crediteuren/overige schulden over de jaren 2001 t/m 2003. Voor de vergelijkbaarheid van de gegevens 2002 naar 2003 is de 2002 ex.FGG (kolom 2002 gecorrigeerd voor de gegevens na ontvlechting FGG/ibMG) toegevoegd.

Exploitatie

Onderstaande grafiek geeft het aandeel overige baten weer in een percentage van de totale baten onderverdeeld in collegegelden, baten werk i.o.v. derden en overige baten over de jaren 2001 t/m 2003.

In de volgende kolom is het aandeel van de materiële lasten als percentage van de totale lasten weergegeven met een onderverdeling naar overige instellingslasten, inkomensoverdrachten en afschrijvingen over de jaren 2001 t/m 2003.

Jaarrekening

GRONDSLAGEN

Waardering van de activa en passiva

Algemeen

De activa en passiva zijn, tenzij anders vermeld, tegen de nominale waarde opgenomen. De exploitatierekening is opgesteld conform het baten-lasten-stelsel.

Boekenbezit

Het boekenbezit is niet geactiveerd. De aanschaf wordt direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Vorderingen

Waar nodig is door middel van een voorziening rekening gehouden met de mate van oninbaarheid.

Gebouwen en terreinen

Uitgangspunt voor de waardebepaling is de historische aanschafwaarde.

Vorraden

De waarderingsgrondslag voor de voorraden is gebaseerd op inkooprijzen. Het onderhanden werk in opdracht van derden is netto gepresenteerd, waarbij de directe en indirecte kosten van de ultimo 2003 nog niet opgeleverde projecten (onder aftrek van de reeds bekende verliezen) zijn verminderd met de vooruitontvangen termijnen.

Effecten

Deze zijn gewaardeerd op het minimum van verkrijgingsprijs en marktwaarde.

Consolidatie

Naast de cijfers van de 100% deelnemingen Erasmus Beleggingen BV en EUR Holding BV zijn de Rotterdam School of Management en de Stichting Studenten Voorziening Rotterdam, alle gevestigd te Rotterdam, geconsolideerd in de jaarrekening.

Erasmus MC

De cijfers met betrekking tot de O&O-activiteiten van het Erasmus MC zijn voor wat betreft de exploitatie opgenomen in dit jaarverslag waarbij de verwerking van het resultaat buiten het resultaat van de universiteit is gehouden. De lasten zijn verantwoord op basis van feitelijke kosten, die tevens als vertrekpunt kunnen dienen voor verhoudingsgetallen 2004 en latere jaren. De balansgegevens zijn gezien het daartoe met het Erasmus MC gesloten convenant niet geïncorporeerd in dit jaarverslag. Dit is conform onze brief RvB/MM/MS/ef/0059750/223.222 datum 12 december 2002, die OC&W bij brief WO/F/2003/4057 datum 3 februari 2003 heeft geaccordeerd.

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2003

In mln €	2003	2002
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	136,2	111,6
Financiële vaste activa	3,4	11,7
Totaal vaste activa	139,6	123,3
Vlottende activa		
Voorraden	0,1	0,1
Vorderingen	34,4	43,2
Effecten	2,3	1,2
Liquide middelen	66,5	100,6
Totaal vlottende activa	103,3	145,1
Totaal activa	242,9	268,4
PASSIVA		
Eigen vermogen	117,3	115,3
Voorzieningen	16,2	18,5
Langlopende schulden	35,4	35,1
Kortlopende schulden	74,0	99,5
Totaal passiva	242,9	268,4

GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING 2003

In mln €	Rekening 2003	Begroting 2003	Rekening 2002
BATEN			
Rijksbijdrage OC&W	205,5	205,4	202,2
Collegegelden	23,5	20,8	20,6
Baten werk i.o.v. derden	90,1	60,8	77,3
Overige baten	55,6	51,2	51,6
Totaal baten	374,7	338,2	351,7
LASTEN			
Personele lasten	203,1	182,4	189,7
Afschrijvingen	8,2	5,5	10,7
Inkomensoverdrachten	56,6	67,5	52,8
Overige instellingslasten	93,8	86,9	83,6
Totaal lasten	361,7	342,3	336,8
Saldo baten en lasten	13,0	(4,1)	14,9
Saldo financiële baten en lasten	1,2	1,3	1,3
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	14,2	(2,8)	16,2
Aandeel derden – resultaat Erasmus MC	(6,0)	(0,1)	(6,8)
Exploitatiesaldo	8,2	(2,9)	9,4

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2003

In mln €	2003	2002
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo (ex. Erasmus MC)	8,2	9,4
Overige vermogensmutaties	(6,2)	1,2
Afschrijvingen	4,5	8,2
Mutatie werkkapitaal:		
– Voorraden	-	-
– Vorderingen	8,8	(3,9)
– Effecten	(1,1)	(0,4)
– Kortlopende schulden	(25,5)	44,9
Mutaties voorzieningen	(2,3)	2,9
	(13,6)	62,3
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
– (Des)investerings materiële vaste activa	(29,1)	(7,4)
– (Des)investerings financiële vaste activa	8,3	1,5
	(20,8)	(5,9)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0,3	(10,6)
Mutatie liquide middelen	(34,1)	45,8
Beginstand liquide middelen	100,6	54,8
Mutatie liquide middelen	(34,1)	45,8
Eindstand liquide middelen	66,5	100,6

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa mln € 136,2 (2002: mln € 111,6)

Hieronder zijn opgenomen:

- investeringen in gebouwen en terreinen voor mln € 133,6 (2002: mln € 108,6)
- investeringen in inventaris en apparatuur voor mln € 2,6 (2002: mln € 3,0)

Aansluiting balanssaldo ultimo 2002 (zie jaarverslag 2002) naar beginsaldo per 01.01.2003

	Gebouwen	Terreinen	Gebouwen in uitvoering	Totaal
Verkrijgingsprijs (zie eindbalans jaarverslag 2002)	282,7	18,3	7,0	308,0
Ontvlechting FGG/iBMG	- 150,9	- 7,0	- 1,7	- 159,6
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	131,8	11,3	5,3	148,4
Waardeverminderingen en afschrijvingen (zie eindbalans jaarverslag 2002)	- 96,0			- 96,0
Ontvlechting FGG/iBMG	56,2			56,2
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	- 39,8	-	-	- 39,8
Boekwaarde beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	92,0	11,3	5,3	108,6

Terreinen en gebouwen

Bij de bepaling van de boekwaarde hebben de volgende waarde-
ringsregels als uitgangspunt gediend:

- Op terreinen wordt niet afgeschreven.
- De afschrijvingstermijn op het bouwkundig deel is 60 jaar met een restwaarde van 20% van de historische aanschafwaarde.
- Technische installaties en overige niet tot het bouwkundig deel te rekenen investeringen worden in 25 jaar geheel afgeschreven.
- Het aandeel van het bouwkundig deel bij oplevering bedraagt 75%.
- Afgeschreven wordt met ingang van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. In afwijking hiervan wordt op het M-gebouw tijdsevenredig 2% per jaar afgeschreven vanaf 1 mei 1994.

	Gebouwen	Terreinen	Gebouwen in uitvoering	Totaal
Verkrijgingsprijs ultimo 2002	131,8	11,3	5,3	148,4
Waardevermindering en afschrijvingen ultimo 2002	- 39,8			- 39,8
Boekwaarde ultimo 2002	92,0	11,3	5,3	108,6
Investerings	0,1		27,6	27,7
Desinvesteringen of overboekingen	0,5			0,5
Afschrijvingen	- 3,2			- 3,2
Boekwaarde ultimo 2003	89,4	11,3	32,9	133,6

De kosten van 'eerste inrichting' zijn opgenomen onder 'inventaris en apparatuur'.

OZB en verzekerde waarde gebouwen en terreinen en boeken

In mln €	OZB-waarde	Verzekerde waarde	Aanschaf waarde 2003	Peildatum
Gebouwen en terreinen (OZB-waarde)	109,1			2001
Gebouwen en terreinen (verz.waarde)		205,3		2001
Boeken		25,5	1,1	2001

Inventaris, apparatuur en 1e inrichting

Activawaardering

De EUR hanteert een afschrijvingsregime voor roerende goederen met een aanschaffingsprijs van meer dan K€ 12,0. De EUR Holding BV en haar dochters activeren roerende goederen met een aanschafwaarde vanaf K€ 2,3. De eerste afschrijvingstranche vindt plaats in het jaar van aanschaf. De afschrijvingstermijn is afhankelijk van het soort apparaat en varieert van 3 tot 25 jaar. Van derden ontvangen bijdragen voor apparatuuraanschaffingen zijn als inhaalafschrijving in mindering op de boekwaarde gebracht.

Aansluiting balanssaldo ultimo 2002 (zie jaarverslag 2002) naar beginsaldo per 01.01.2003

	Inventaris en apparatuur	1e inrichting	Totaal
Verkrijgingsprijs (zie eindbalans jaarverslag 2002)	32,7	7,4	40,1
Ontvlechting FGG/iBMG	- 24,4	- 3,8	- 28,2
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	8,3	3,6	11,9
Waardeverminderingen en afschrijvingen (zie eindbalans jaarverslag 2002)	- 24,3	- 5,9	- 30,2
Ontvlechting FGG/iBMG	18,5	2,8	21,3
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	- 5,8	- 3,1	- 8,9
Boekwaarde beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	2,5	0,5	3,0

	Inventaris en apparatuur	1e inrichting	Totaal
Verkrijgingsprijs 2002	8,3	3,6	11,9
Waardevermindering en afschrijvingen ultimo 2002	- 5,8	- 3,1	- 8,9
Boekwaarde ultimo 2002	2,5	0,5	3,0
Investerings	1,0	0,2	1,2
Desinvesteringen of overboekingen	- 0,4	0,1	- 0,3
Afschrijvingen	- 1,1	- 0,2	- 1,3
Boekwaarde ultimo 2003	2,0	0,6	2,6

Financiële vaste activa mln € 3,4 (2002: mln € 11,7)

Hieronder zijn deelnemingen in verbonden partijen opgenomen ad mln € 0,1 (2002: mln € 0,0), leningen aan deelnemingen van de EUR opgenomen ad mln € 2,1 (2002: mln € 2,2) en de obligaties en deposito's met een looptijd langer dan 1 jaar ad mln € 1,2 (2002: mln € 9,5).

	Boekwaarde ultimo 2002	Mutaties +/+ 2003	Aflossingen 2003	Boekwaarde ultimo 2003	Rente percentage	Afloopdatum
(Vermogen uit) Deelnemingen						
Stichting Kinderdagverblijf	-	0,1		0,1		
	-	0,1	-	0,1		
Leningen aan verbonden partijen						
Stichting Exploitatiemaatschappij						
Kralingse Zoom/Rotterdam	1,4		- 0,1	1,3	4%	01.04.2033
	1,4	-	- 0,1	1,3		
Overige leningen u/g						
Erasmus Zalenverhuur BV / Rotterdam*	0,7			0,7	5%	15.04.2022
St. Erasmus Facilitair Centrum**	0,1			0,1	-	direct opeisbaar
	0,8	-	-	0,8		
Effecten						
Obligaties	2,3	1,0	- 2,3	1,0		
Deposito's	7,2		- 7,0	0,2		
	9,5	1,0	- 9,3	1,2		
	11,7	1,1	- 9,4	3,4		

* De door Erasmus Zalenverhuur BV te ontvangen huurpenningen zijn aan de EUR verpand.

** Direct opeisbaar. Als zekerheid dienen de aandelen in Erasmus Zalenverhuur BV.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden mln € 0,1 (2002: mln € 0,1)

Aansluiting balanssaldo ultimo 2002 (zie jaarverslag 2002) naar beginsaldo per 01.01.2003

Balanssaldo ultimo 2002 (zie eindbalans jaarverslag 2002)	0,2
Ontvlechting FGG/iBMG	- 0,1
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	0,1

De post voorraden bestaat uit de volgende onderdelen:

	2003	2002
Voorraad PC-Shop		
Magazijn kantoorartikelen/technisch	0,1	0,1
Relatiegeschenken		
Totaal	0,1	0,1

Vorderingen mln € 34,4 (2002: mln € 43,2)

Aansluiting balanssaldo ultimo 2002 (zie jaarverslag 2002) naar beginsaldo per 01.01.2003

Balanssaldo ultimo 2002 (zie eindbalans jaarverslag 2002)	59,3
Ontvlechting FGG/iBMG	- 16,1
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	43,2

Onder de vorderingen zijn opgenomen:

	2003	2002
Debiteuren	19,9	22,2
OCenW - kaskorting*	7,9	8,1
Verbonden partijen	1,0	1,6
Overige vorderingen	-	0,6
Overlopende activa	5,6	10,7
Totaal	34,4	43,2

* Van de OC&W-kaskorting is mln € 3,0 rentedragend conform brief BVH/BHO-2003/131526 M d.d. 10 december 2003.

Effecten mln € 2,3 (2002: mln € 1,2)

De hieronder opgenomen effecten bestaan uit:

	2003	2002
Obligaties	2,3	1,1
Aandelen	-	0,1
Totaal	2,3	1,2

Liquide middelen mln € 66,5 (2002: mln € 100,6)

Aansluiting balanssaldo ultimo 2002 (zie jaarverslag 2002) naar beginsaldo per 01.01.2003

Balanssaldo ultimo 2002 (zie eindbalans jaarverslag 2002)	111,3
Ontvlechting FGG/iBMG	- 10,7
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	100,6

Het saldo liquide middelen is als volgt opgebouwd:

	2003	2002
Banken	29,8	91,5
Kasmiddelen	0,1	0,1
Saldo Rijkshoofdboekhouding	-	0,7
Deposito's	36,6	8,3
Totaal	66,5	100,6

De EUR heeft een zogenaamde 'parapluafpraak' met de huisbankier, die inhoudt dat negatieve saldi op de ene rekening worden gecompenseerd met positieve saldi op andere rekeningen. Rente wordt berekend over de som van de saldi.

EIGEN VERMOGEN

Eigen vermogen mln € 117,3 (2002: mln € 115,3)

Het eigen vermogen is opgebouwd uit de algemene reserves (bestaan-
de uit bedrijfsreserve en bestemde reserves) en overige reserves.

Aansluiting balanssaldo ultimo 2002 (zie jaarverslag 2002) naar beginsaldo per 01.01.2003

	Algemene reserve	Eigen vermo- gen gecons. verb.partijen	Meerjarige projecten	Totaal
Balanssaldo ultimo 2002 (zie eindbalans jaarverslag 2002)	216,0	25,4	5,5	246,9
Aanpassing beginbalans		0,6		0,6
Ontvlechting FGG/iBMG	- 128,7	-	- 3,5	- 132,2
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	87,3	26,0	2,0	115,3

Het verloop in het eigen vermogen is als volgt:

	Saldo ultimo 2002	Bestemming exploitatie resultaat	Overige mutaties	Saldo ultimo 2003
Algemene reserve*	87,3	5,9	0,2	93,4
Eigen vermogen geconsolideerde verbonden partijen**	26,0	2,0	- 5,7	22,3
Meerjarige projecten***	2,0	0,2	- 0,7	1,5
Sub-totaal				117,2
Resultaat uit deelnemingen		0,1		0,1
Totaal	115,3	8,2	- 6,2	117,3

Toelichting op de saldi opgenomen in de kolom 'Overige mutaties';

* EUR-Fellows (mln € 0,7), Kapitaalstorting ERBS BV (mln € 0,2 neg.), Tinbergen Instituut- claim 50% reserve (mln € 0,3 neg.)

** Dividend Erasmus MC (mln € 6,4 neg.), Kapitaalstorting ERBS BV (mln € 0,2), RSM corr.balanssaldi 2002 (mln € 0,5)

*** EUR-Fellows (mln € 0,7 neg.)

VOORZIENINGEN

Voorzieningen mln € 16,2 (2002: mln € 18,5)

Aansluiting balanssaldo ultimo 2002 (zie jaarverslag 2002) naar beginsaldo per 01.01.2003

	Onderhoud	Rechts positionele maatregelen	ADV-spaar- varianten	Overig	Totaal
Balanssaldo ultimo 2002 (zie eindbalans jaarverslag 2002)	1,8	15,4	4,0	0,6	21,8
Overboeking ten gunste van het eigen vermogen				- 0,6	- 0,6
Ontvlechting FGG/IBMG	- 1,1	- 0,4	- 1,2		- 2,7
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/IBMG	0,7	15,0	2,8	-	18,5

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Saldo ultimo 2002	Dotatie 2003	Onttrekkingen 2003	Vrijval 2003	Saldo ultimo 2003	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Onderhoud	0,7	5,7	- 5,1		1,3	1,3		
Rechtspositionele maatregelen	15,0	0,5	- 4,1		11,4	2,7	6,5	2,2
ADV-spaarvarianten	2,8	0,7			3,5	0,1	3,3	0,1
	18,5	6,9	- 9,2	-	16,2	4,1	9,8	2,3

Voorziening rechtspositionele maatregelen

De voorziening rechtspositionele maatregelen omvat de verplichtingen van de EUR uit hoofde van verwachte wachtgeldbetalingen plus verplichtingen uit hoofde van andere rechtspositionele maatregelen.

De verplichting uit hoofde van de toekomstige wachtgeldverplichtingen ad mln € 8,5 zijn geschat op basis van de verplichting, zoals die is opgegeven door USZO ad mln € 8,4 en het feitelijke realisatiepercentage van de verplichting in 2003. Daarnaast is rekening gehouden met verwachte WW-betalingen ad mln € 0,8 en overige rechtspositionele maatregelen ad mln € 2,1.

De uitgaven ten laste van deze voorziening aan USZO bedroegen in 2003 mln € 3,0. Daarnaast is nog mln € 1,1 aan andere uitgaven ten laste van deze voorziening gebracht.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Langlopende schulden mln € 35,4 (2002: mln € 35,1)

Kredietinstellingen

In 2002 is door de Bank Nederlandse Gemeenten aan de EUR een lening verstrekt ad mln € 25,0. Deze lening is verstrekt tegen een rentepercentage van 4,71% met een looptijd van 10 jaar. De aflossing zal geschieden in één termijn op 2 december 2012. Tevens is een lening verstrekt door de Bank Nederlandse Gemeenten aan de EUR ad mln € 13,6, waarvan ultimo 2003 mln € 8,1 aan aflossingstermijnen is betaald zodat mln € 5,5 resteert met een rentepercentage van 5,72% en vervaldatum 28-10-2005.

Overige langlopende schulden

Het eigen vermogen van de faculteit der Economische Wetenschappen bestaat voor mln € 0,6 uit cumulatief resultaat ten behoeve van het Tinbergen Instituut dat voor 50% het karakter heeft van een langlopende verplichting. In de samenwerkingsovereenkomst tussen de participerende partijen (EUR, VU, UVA) is geen bepaling opgenomen inzake eventuele verdeling van overschotten en/of tekorten, reden waarom een langlopende schuld ad mln € 0,3 is opgenomen.

Convenant activa/passiva

Met betrekking tot de afwikkeling met het Erasmus MC is ultimo 2003 een bedrag opgenomen ad mln € 6,2 dat in 4 termijnen zal worden voldaan. De aflossingstranche 2004 ad € 1,6 is onder kortlopende schulden opgenomen.

KORTLOPENDE SCHULDEN

Kortlopende schulden mln € 74,0 (2002: mln € 99,5)

Aansluiting balanssaldo ultimo 2002 (zie jaarverslag 2002) naar beginsaldo per 01.01.2003

Balanssaldo ultimo 2002 (zie eindbalans jaarverslag 2002)	106,4
Ontvlechting FGG/iBMG	- 6,9
Beginbalans jaarverslag 2003 na ontvlechting FGG/iBMG	99,5

Deze schulden zijn als volgt uit te splitsen:

	2003	2002
Kredietinstellingen	-	2,7
Vooruitontvangen termijnen OHW	2,7	6,5
Crediteuren	12,5	22,1
Verbonden partijen	0,2	0,1
Belastingen en premies		
sociale verzekeringen	- 0,3	2,5
Schulden terzake van pensioenen	0,1	0,1
Overige kortlopende schulden	0,4	8,2
Overlopende passiva;		
Vakantiegeld	5,3	5,6
Vakantiedagen	11,7	9,9
Vooruitontvangen		
doelsubsidies OCenW	0,2	0,2
Vooruitontvangen collegegelden	16,7	14,8
Overige overlopende passiva	24,5	26,8
	58,4	57,3
Totaal	74,0	99,5

Ter toelichting wordt het volgende opgemerkt:

- Het bedrag 'Vooruitontvangen termijnen OHW' bestaat uit het saldo 'Voorraad Onderhanden Werk' ad mln € 11,1 (2002: mln € 17,7) en de bijdragen die in 2003 of eerder zijn gefactureerd voor de ultimo jaar nog niet opgeleverde projecten ad mln € 13,8 (2002: mln € 24,2).
- Onder overige overlopende passiva is opgenomen de aflossingstranche 2004 met betrekking tot de afwikkeling van het Erasmus MC ad mln € 1,6.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

De niet uit de balans blijken rechten en verplichtingen betreffen:

- De huurovereenkomst van het J-gebouw met IHS gesloten door Erasmus Beleggingen BV loopt tot 31 december 2009.
- Zalenverhuur BV heeft huurcontracten voor het M-gebouw en Visser 't Hooft waarvan de laatste loopt tot 2005.
- Voor de bouw van het T-gebouw is een verplichting aangegaan van mln € 29,3.
- De rijksbijdragen 2002 en 2003 zijn nog niet definitief vastgesteld.
- De EUR Holding BV is opgenomen in de fiscale eenheid voor de omzetbelasting met haar dochtermaatschappijen en de EUR. Op grond van de standaardvoorwaarden zijn de vennootschappen hoofdelijk aansprakelijk voor de door de combinatie verschuldigde belastingen.
- De Stichting Rotterdam School of Management heeft een contract gesloten inzake 186 wooneenheden via Stadswonen, Rotterdam. Dit contract met Stadswonen heeft een looptijd van 4 jaar en loopt af medio 2007.
- De EUR heeft een contract met Stadswonen Rotterdam waarin zij garant staat voor de verhuur van 351 wooneenheden.
- De EUR Holding BV heeft voor garantie-, leaseverplichtingen en claims een bedrag ad mln € 551 opgenomen.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Meerderheidsdeelnemingen

In mln €	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code* activiteiten	Eigen vermogen	Exploitatie-saldo 2003	Omzet 2003	Verklaring art.2:403	Consolidatie ja/nee	Deelname percentage
				31-12-2003			BW ja/nee		
Erasmus Beleggingen BV	BV	Rotterdam	3	9,6	(1,1)	4,7	nee	Ja	100%
EUR Holding BV	BV	Rotterdam	1/2	5,2	0,9	14,1	nee	Ja	100%
Totaal				14,8	(0,2)	18,8			

* Code activiteiten: 1 = Contractonderwijs, 2 = Contractonderzoek, 3 = Onroerende zaken, 4 = Overig

Beslissende zeggenschap

In mln €	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code* activiteiten	Eigen vermogen	Exploitatie-saldo 2003	Omzet 2003	Verklaring art.2:403	Consolidatie ja/nee
				31-12-2003			BW ja/nee	
Kinderdagverblijf 'Onder d'EUR'	Stichting	Rotterdam	4	0,1	0,1	-	nee	nee
St. Rotterdam School of Management	Stichting	Rotterdam	1/2	6,4	2,2	15,7	nee	Ja
St. Studenten Voorzieningen Rotterdam	Stichting	Rotterdam	4	1,1	-	1,5	nee	Ja
Totaal				7,6	2,3	17,2		

* Code activiteiten: 1 = Contractonderwijs, 2 = Contractonderzoek, 3 = Onroerende zaken, 4 = Overig

Overige verbonden partijen

In mln €	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten*
EURZA Arbo BV	BV	Rotterdam	4
Stichting Nederlandse School voor Openbaar Bestuur	Stichting	's Gravenhage	1
Stichting Instituut Financieel Economisch Beleid	Stichting	Rotterdam	1/2
Erasmus Zalenverhuur BV	BV	Rotterdam	3
Stichting Erasmus Facilitair Centrum	Stichting	Rotterdam	4
Stichting Faculty Club	Stichting	Rotterdam	4
Stichting Exploitatiemaatschappij Kralingse Zoom	Stichting	Rotterdam	3

* Code activiteiten: 1 = Contractonderwijs, 2 = Contractonderzoek, 3 = Onroerende zaken, 4 = Overig

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING

Rijksbijdrage OC&W mln € 205,5 (2002: mln € 202,2)

De door het departement toegekende rijksbijdrage 2003 bedroeg, inclusief de uitkering voor wachtgelden en investeringen, mln € 205,4. Hieraan is toegevoegd de bestedingen in 2003 ad mln € 0,1 van doelsubsidies die ultimo 2002 als vooruitontvangen rijksbijdrage waren verantwoord.

De toegekende rijksbijdrage, die overigens nog niet definitief is vastgesteld, kan worden onderscheiden in:

(Normatieve) rijksbijdrage OC&W

Modelmatig berekende rijksbijdrage voor de universiteit	135,7	
Rijksbijdrage die de EUR ontvangt voor de werkplaatsfunctie Medische Faculteit	62,5	
Bijdrage in afschrijvingskosten	5,2	
Verhoging numerus fixus aantallen geneeskunde	1,5	
Rentevergoeding kasschuifoperatie 2000	0,4	
Rentevergoeding kasschuifoperatie 2003	0,1	
Toegekende rijksbijdrage conform brief BVH/BHO-2003/131526 M d.d. 10 december 2003		205,4
Overige subsidies OC&W		
Duale opleidingen en projecten tweede tranche BAMA-structuur		0,1
Totaal rijksbijdrage OC&W		205,5

Met ingang van het begrotingsjaar 2003 is het bekostigingsmodel PBM in verband met de invoering van de bachelor-masterstructuur gewijzigd in het BAMA-model en gebaseerd op de prestaties 2001/2002. Ter vergelijking zijn de modelparameters van 2000/2001 opgenomen. De daarbij gebruikte modelparameters zijn:

	2000/2001	2001/2002
1e jaars instelling		
Alfa/gamma	2569	2940
FGG	370	355
Geslaagden		
Alfa/gamma	1330	1311
FGG doct.+ artsex.	230	256
Proefschriften		
Alfa/gamma	54	42
FGG	111	101

Rijksbijdrage werkplaatsfunctie Medische Faculteit

In 2003 heeft de EUR mln € 62,5 (BVH/BHO-2003/131526 M d.d. 10 december 2003) aan rijksbijdrage ontvangen voor de werkplaatsfunctie ten behoeve van de Medische Faculteit, die ter beschikking wordt gesteld aan het Academisch Ziekenhuis van het Erasmus MC. Deze rijksbijdrage was als volgt opgebouwd:

Rente	5,2
Modelmatige bijdrage	55,3
Salaris- en prijsbijstellingen (gedurende het jaar)	2,0
Totaal	62,5

In de rijksbijdrage werkplaatsfunctie Medische Faculteit is een rentecomponent opgenomen ten bedrage van 25% van de rentekosten samenhangend met de financiering van investeringen in gebouwen op basis van goedgekeurde plannen. De prestatieparameters conform het GBO-plandocument zijn:

Aantal ingeschreven studenten studiejaar 2002/2003	1.762
Aantal artsgetuigschriften van het studiejaar 2002/2003	233
Aantal leden WP in dienst van de universiteit (incl.iBMG) op 31-12-2002	772
Aantal Medische specialisten in dienst van het AZR op 31-12-2002 (incl.AZR-Daniel den Hoed)	450,2
Aantal personeelsleden in dienst van NWO op 31-12-2002	3
Aantal AGIO's in dienst van het AZR op 31-12-2002 (incl.AZR-Daniel den Hoed)	291,3
Aantal proefschriften aan de faculteit excl.iBMG in 2002	103
Aantal m² nuttige oppervlakte van het AZR	136.852
Aantal m² nuttige oppervlakte van AZR-Daniel	20.534
Aantal co-assistentenplaatsen AZR 2002	131
Aantal fte ondersteunend personeel	828

Collegegelden mln € 23,5 (2002: mln € 20,6)

De stijging van het collegegeld met mln € 2,9 wordt verklaard door een toename van het aantal studenten met 10% en de verhoging van de tarieven met 4%.

Baten werk in opdracht van derden mln € 90,1 (2002: mln € 77,3)

Onder 'baten werk i.o.v. derden' zijn alle opbrengsten van de in het verslagjaar opgeleverde (deel-) projecten verantwoord. Tevens zijn hieronder opgenomen de baten 'Mutatie onderhanden werk' zijnde de baten voor de nog lopende projecten.

	2003	2002
Contractonderwijs	29,7	27,1
Contractonderzoek	39,5	34,3
Opbrengst werk i.o.v.derden	69,2	61,4
Mutatie onderhanden werk i.o.v.derden	20,9	15,9
Totaal	90,1	77,3

Het totaal van contractonderzoek en mutatie onderhanden werk in opdracht van derden kan als volgt gecategoriseerd worden naar aard van de opdrachtgever:

	2003	2002
Collectebusfondsen	15,3	10,6
Bedrijven en overig	4,4	3,3
Overheid	17,9	19,2
Internationale organisaties	10,6	8,9
NWO	12,2	8,2
Totaal	60,4	50,2

De integratie van de Faculteit Geneeskunde en het Instituut BMG in het Erasmus MC heeft tot gevolg, dat ook het contractonderzoek, dat voorheen bij het Academische Ziekenhuis Rotterdam Dijkzigt werd verantwoord, hierin is opgenomen.

In deze baten is een bedrag begrepen van totaal mln € 3,7 (2002: mln € 4,3) voor overdrachten aan partners in programma's waarbij de EUR optreedt als penvoerder, en beursbetalingen in het kader van uitwisselingsprogramma's. Deze overdrachten zijn vervolgens onder de lasten als 'overige instellingslasten' verantwoord.

Overige baten mln € 55,6 (2002: mln € 51,6)

Deze opbrengsten zijn als volgt te rubriceren:

	2003	2002
Resultaat deelnemingen*	0,9	-
Verhuur onroerende zaken**	4,7	6,6
Doorbelast personeel	10,9	14,7
Schenking en sponsoring	0,8	1,5
Overige	38,3	28,8
Totaal	55,6	51,6

* Onder resultaat deelnemingen zijn opgenomen de exploitatieresultaten met betrekking tot het Erasmus MC BV's ad mln € 0,8 en de Stichting Kinderdagverblijf ad mln € 0,1.

** Hieronder zijn mede verantwoord mln € 4,6 (excl.BTW) aan huur-opbrengsten van Beleggingen BV die het M-gebouw verhuurt aan de Erasmus Zalenverhuur BV, die op haar beurt die gebouwen doorverhuurt aan de EUR en andere. De EUR heeft in 2003 aan Erasmus Zalenverhuur mln € 2,4 (2002: mln € 2,4) aan huurpenningen betaald.

Personele lasten mln € 203,1 (2002: mln € 189,7)

De personele uitgaven zijn als volgt onder te verdelen;

	2003	2002
Lonen en salarissen	155,0	134,5
Sociale lasten	28,1	23,5
Dotatie voorziening		
rechtspositionele maatregelen	1,2	7,5
incl.ADV-spaarvarianten		
Uitzendkrachten, declaranten e.d.	8,3	12,8
Overige	11,6	12,3
Overige personele lasten	21,1	32,6
Uitkeringen	- 1,1	- 0,9
Totaal	203,1	189,7

De personele lasten zijn ten opzichte van 2002 met mln € 13,4 toegenomen.

De stijging van de salarissen en sociale lasten met 15,9% (mln € 25,1) is voor 2,2% toe te schrijven aan een uitbreiding van het aantal personeelsleden. Daar tegenover staan dalingen in de posten 'Uitzendkrachten, declaranten e.d.' mln € 4,5, 'Dotatie voorziening rechtspositionele maatregelen' mln € 6,3 en 'Overige personele lasten/uitkeringen' mln € 0,9.

Gemiddeld aantal fte's ultimo 2003;

	2003	2002
WP	1.262,2	1.248,7
OBP	1.237,2	1.138,8
Personeel 2e/3e geldstroom gefinancierd		
door derden in dienst van de EUR	509,9	525,5
EUR-BV's	189,9	217,5
Totaal	3.199,2	3.130,5

Overzicht bezoldiging CvB/RvT

De bezoldiging van de leden van het college van bestuur	Maandsalaris	Toelage	Totaal jaarsalaris
mw. dr. J.C.M. van Eijndhoven / voorzitter	7.778	50,0%	151.674
dhr. prof.dr.ir. J.H. van Bommel / rector magnificus (tot 01.12.2003)	7.778	40,0%	141.562
dhr. prof.dr. S.W.J.Lamberts / rector magnificus (vanaf 01.12.2003)			
dhr. drs. C.W. van Rooijen / lid	7.778	32,5%	134.182

Tevens ontvangen de leden van het college van bestuur een onkostenvergoeding ter grootte van € 227 per maand.

De salarislasten inclusief pensioen- en sociale premies bedroegen € 501.529 (2002: € 426.523). Aan de leden van de raad van toezicht is in 2003 € 47.647 aan bestuursvergoedingen betaald.

Afschrijvingen mln € 8,2 (2002: mln € 10,7)

	2003	2002
Gebouwen	3,2	6,6
Inventaris en apparatuur	5,0	4,1
Totaal	8,2	10,7

Inkomensoverdrachten mln € 56,6 (2002: mln € 52,8)

	2003	2002
Rijksbijdrage academische ziekenhuis	52,4	50,6
Affiliatiekosten	1,4	0,7
Subsidies en bijdragen	2,8	1,5
Totaal	56,6	52,8

Overige instellingslasten mln € 93,8 (2002: mln € 83,6)

	2003	2002
Huur	5,9	5,0
Dotatie onderhoudsvoorziening	5,7	8,9
Inventaris en apparatuur	3,7	8,1
Energie en water	1,2	3,7
Heffingen	1,3	1,3
Overige	76,0	56,6
Totaal	93,8	83,6

In 2003 zijn de huisvestingslasten van het Hoboken complex onder 'Overige' opgenomen.

Financiële baten en lasten mln € 1,2 (2002: mln € 1,3)

Onder 'Financiële baten en lasten' is het saldo aan rentebaten mln € 2,9 (2002: mln € 3,5) en rentelasten ad mln € 1,7 (2002: mln € 2,2) opgenomen.

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2003

In mln €			In mln €		
Activa	31.12.2003	31.12.2002	Passiva	31.12.2003	31.12.2002
VASTE ACTIVA			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa			Algemene reserve	93,4	87,3
Gebouwen	53,8	55,8	Bestemmingsreserve	23,9	28,0
Terreinen	11,3	11,3		117,3	115,3
	65,1	67,1	Voorzieningen		
Inventaris en apparatuur	1,2	1,6	Onderhoud	1,2	0,6
	66,3	68,7	Rechtspositionele maatregelen	11,4	15,0
			Overige	3,5	2,8
				16,1	18,4
Financiële vaste activa			Langlopende schulden		
Deelnemingen	22,4	26,0	Kredietinstellingen	30,4	31,3
Leningen aan verbonden partijen	54,0	29,2	Overige	4,9	4,6
Overige leningen u/g	0,8	0,8		35,3	35,9
Obligaties / deposito's	0,2	9,6			
	77,4	65,6	Kortlopende schulden		
Totaal vaste activa	143,7	134,3	Kredietinstellingen	-	2,7
VLOTTENDE ACTIVA			Vooruitontvangen termijnen OHW	1,9	3,0
Voorraden			Crediteuren	8,0	17,7
Gebruiksgoederen	0,1	0,1	Crediteuren (intern)	3,7	4,8
	0,1	0,1	Verbonden partijen	0,2	0,1
Vorderingen			Belasting en premies soc.verz.	0,3	0,7
Debiteuren	15,1	14,0	Overig	-	7,1
Debiteuren (intern)	6,4	12,5	Overlopende passiva	42,8	39,6
OC&W	7,9	8,1		56,9	75,7
Verbonden partijen	1,1	1,6			
Overige vorderingen	0,2	0,4			
Overlopende activa	4,8	9,7			
	35,5	46,3			
Effecten	2,3	-			
Liquide middelen	44,0	64,6			
Totaal vlottende activa	81,9	111,0			
TOTAAL ACTIVA	225,6	245,3	TOTAAL PASSIVA	225,6	245,3

ENKELVOUDIGE EXPLOITATIEREKENING 2003

In mln €	Rekening 2003	Begroting 2003	Rekening 2002
BATEN			
Rijksbijdragen OC&W	205,5	205,4	202,2
Collegegelden	23,6	20,8	20,6
Baten werk i.o.v. derden	15,6	10,7	12,1
Overige baten	22,6	13,6	16,4
Verrekeningen	7,1	3,5	7,0
Totaal baten	274,4	254,0	258,3
LASTEN			
Personele lasten	97,6	88,6	94,2
Afschrijvingen	2,0	2,6	6,1
Inkomensoverdrachten (ex. O&O-deel Erasmus MC)	54,2	65,7	51,7
Budgetoverdracht aan het O&O-deel van het Erasmus MC	71,5	60,9	60,5
Overige instellingslasten	40,7	40,5	44,9
Verrekeningen	2,4	2,0	2,9
Totaal lasten	268,4	260,3	260,3
Saldo baten en lasten	6,0	- 6,3	- 2,0
Resultaat deelnemingen	2,1	2,5	10,1
Saldo financiële baten en lasten	0,1	0,9	1,3
Exploitatiesaldo	8,2	- 2,9	9,4

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Financiële vaste activa mln € 77,4 (2002: mln € 65,6)

Vermogen verbonden partijen	Boekwaarde ultimo 2002	Mutatie	Resultaat 2003	Boekwaarde ultimo 2003
Erasmus Beleggingen BV	10,7		- 1,1	9,6
EUR Holding BV	10,5	- 6,2	0,9	5,2
Kinderdagverblijf 'Onder d'EUR'	-		0,1	0,1
Stichting Rotterdam School of Management	3,7	0,5	2,2	6,4
Stichting Studenten Voorziening Rotterdam	1,1			1,1
	26,0	- 5,7	2,1	22,4

Leningen aan verbonden partijen	Boekwaarde ultimo 2002	Verstrekte leningen u/g 2003	Aflossingen 2003	Boekwaarde ultimo 2003	Rente percentage	Afloopdatum
Lening SSVR	1,0			1,0	4,5%	t/m 01-01-2019
Lening Erasmus Beleggingen BV	27,6	25,3		52,9	variabel	
Lening EUR Holding BV	0,6		- 0,5	0,1		
	29,2	25,3	- 0,5	54,0		

Overige leningen u/g	Boekwaarde ultimo 2002	Verstrekte leningen u/g 2003	Aflossingen 2003	Boekwaarde ultimo 2003	Rente percentage	Afloopdatum
Lening Erasmus Zalenverhuur BV	0,7			0,7	5%	t/m 15-04-2022
Lening Stichting Erasmus Facilitair Centrum	0,1			0,1	-	direct opeisbaar
	0,8	0,0	0,0	0,8		

Effecten	Boekwaarde ultimo 2002	Mutaties +/- 2003	Mutaties -/- 2003	Boekwaarde ultimo 2003
Obligaties	2,3		- 2,3	0,0
Deposito's	7,3		- 7,1	0,2
	9,6	0,0	- 9,4	0,2

Totaal financiële vaste activa	65,6			77,4
---------------------------------------	-------------	--	--	-------------

Onder mutaties 2003 zijn de effecten opgenomen die een vervaldatum in 2004 hebben en als zodanig opgenomen onder de balanspost 'Effecten'.

Eigen vermogen mln € 117,3 (2002: mln € 115,3)

	Saldo ultimo 2002	Bestemming exploitatiesaldo 2003	Overige mutaties 2003	Saldo ultimo 2003
Algemene reserve	87,3	5,9	0,2	93,4
Eigen vermogen geconsolideerde verbonden partijen	26,0	2,0	- 5,7	22,3
Meerjarige projecten	2,0	0,2	- 0,7	1,5
Subtotaal				117,2
Resultaat uit deelnemingen		0,1		0,1
Totaal	115,3	8,2	- 6,2	117,3

Accountantsverklaring

ACCOUNTANTSVERKLARING BIJ DE JAARREKENING 2003

Opdracht

Wij hebben de op grond van artikel 2.9, lid 1 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek opgemaakte jaarrekening 2003 van de Erasmus Universiteit Rotterdam te Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de rechtspersoon. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Verder hebben wij in onze controle de aanwijzingen betrokken die zijn gegeven in het Controleprotocol OCW 2003/2004.

Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening.

Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van de rechtspersoon daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2003 en van het resultaat over 2003 en voldoet aan de bepalingen inzake de jaarrekening, zoals opgenomen in de "Richtlijn jaarverslaggeving hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek", gewijzigd met de "Wijziging Regeling jaarverslaggeving hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek" (d.d. 31 juli 2002).

Voorts verklaren wij dat voldaan is aan de geldende wet- en regelgeving voor zover deze betrekking heeft op de toewijzing en de besteding van de rijks gelden.

Rotterdam, 27 mei 2004

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Bijlagen

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

De Stichting Erasmus Facilitair Centrum heeft begin 2004 de aandelen in Erasmus Zalenverhuur BV verkocht aan Erasmus Beleggingen BV.

SPECIFICATIE POSTEN OC&W

Materiële vaste activa/gebouwen volgens vastgestelde afschrijvingstermijnen

In mln €	Verkrijgings- prijs ultimo 2002	Waardevermin- deringen en afschrijvingen ultimo 2002	Boekwaarde ultimo 2002	Investerings	Desinvesterin- gen of over- boekingen	Afschrijvingen	Boekwaarde ultimo 2003
Gebouwen van vóór 2000	131,8	(39,8)	92,0	0,1	0,5	(3,2)	89,4
Terreinen	11,3		11,3				11,3
Investerings in gebouwen vanaf 2000							
– T-gebouw	5,2		5,2	27,6			32,8
– Energiebesparende projecten	0,1		0,1				0,1
	148,4	(39,8)	108,6	27,7	0,5	(3,2)	133,6
Inhaalafschrijving		(24,7)	(24,7)			(1,8)	(26,5)
	148,4	(64,5)	83,9	27,7	0,5	(5,0)	107,1

Overlopende passiva, doelsubsidies OC&W (in mln €)

Projectomschrijving	Ontvangen	Besteding	Saldo	Ontvangen	Besteding	Saldo	Ontvangen	Besteding expl.	Saldo
Beschikking (kenmerk en datum)	t/m 2001	t/m 2001	ultimo 2001	2002	2002	ultimo 2002	2003	subsidie 2003	ultimo 2003
Duale opleidingen									
CFI/FTO-99/18542 U 11 juni 1999									
(FTO/TPK-2001/78515 U 10 augustus 2001)	0,3	(0,2)	0,1	-	(0,1)	0,0			0,0
Tweede tranche BAMA-structuur									
– WO/BS/2002/58530 6 december 2002;									
– Inrichting schakelprogramma									
HBO-E/HBO-I->WO-I&E			0,0	0,1		0,1			0,1
– Schakelprogramma juridische bachelor									
HBO->Master WO			0,0	0,1		0,1			0,1
	0,3	(0,2)	0,1	0,2	(0,1)	0,2	0,0	0,0	0,2

Baten overige subsidies OC&W (in mln €)

Projectomschrijving	Beschikking (kenmerk en datum)	2003	2002
Duale opleidingen CFI/FTO-99/18542 U 11 juni 1999	FTO/TPK-2001/78515 U 10 augustus 2001	0,1	0,1
Schakelprogramma juridische bachelor HBO -> Master WO	WO/BS/2002/58530 6 december 2002		
		0,1	0,1

Nadere specificaties naar hoofdkostenplaats

In mln €	Baten werk i.o.v. derden	Personele lasten	Materiële lasten	WP	OBP
FACULTEITEN					
Faculteit der Rechtsgeleerdheid	2,8	12,8	5,7	160,9	59,0
Faculteit der Economische wetenschappen	4,8	21,4	11,3	258,8	88,1
Faculteit der Sociale wetenschappen	1,4	9,1	2,9	122,7	29,8
Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen	0,6	4,1	1,1	48,8	10,9
Faculteit der Bedrijfskunde	4,5	16,9	11,8	209,4	89,6
Erasmus MC – O&O-activiteiten	49,6	90,9	75,1	814,0	605,5
Erasmus MC – AIO's		8,6		131,9	
Faculteit der Wijsbegeerte	0,5	2,0	0,5	25,6	5,5
Subtotaal	64,2	165,8	108,4	1.772,1	888,4
ALGEMENE DIENST					
Universiteitsbibliotheek		2,9	2,8		63,6
Bureau van de Universiteit	1,1	17,6	34,3		285,2
Subtotaal	1,1	20,5	37,1	0,0	348,8
OVERIG					
Erasmus Beleggingen BV			5,7		
EUR Holding BV	11,0	7,9	5,6		119,3
Stichting Rotterdam School of Management	14,3	6,2	7,5		64,6
Stichting Studenten Voorziening Rotterdam		0,7	0,9		6,0
Centrale baten en lasten	(0,5)	0,8	1,0		
Rechtspositionele maatregelen + ADV-spaarvarianten		1,2			
Rijksbijdrage Academisch Ziekenhuis			52,4		
Subtotaal	24,8	16,8	73,1	0,0	189,9
Eliminatie verrekeningen			(60,0)		
Totaal	90,1	203,1	158,6	1.772,1	1.427,1

WP en OBP; Gebaseerd op de gemiddelde jaarbezetting 2003. Bron: IBIS

GEGEVENS OVER RECHTSPERSONEN

Naam instelling	Erasmus Universiteit Rotterdam
Adres instelling	Postbus 1738 3000 DR Rotterdam

BRIN-nummer	21PE
Telefoonnummer	010-4081111
Faxnummer	010-4089073
Internetsite	http://www.eur.nl
Bevoegd-gezagnummer	00010

Naam contactpersoon	Drs. C.W.A. Gerritsen
Telefoonnummer contactpersoon	010-4081731
Faxnummer contactpersoon	010-4089084
e-mailadres contactpersoon	gerritsen@feb.eur.nl

COLOFON

Uitgave

Erasmus Universiteit Rotterdam
Burgemeester Oudlaan 50
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
telefoon: 010-408 1111
www.eur.nl

Redactie

Interne en Externe Betrekkingen

Fotografie

Chantal Ariëns en Morten de Boer

Vormgeving

De Boer & van Teylingen, Den Haag

Druk

Den Haag offset, Rijswijk

juni 2004

ISBN 90-56772058